

การศึกษารูปแบบการรับอิทธิพลทางแฟชั่นจากประเทศเกาหลี
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ก้องเกียรติ มหาอินทร์

โครงการวิจัยงบประมาณรายได้
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖
คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ก้องเกียรติ มหาอินทร์. (๒๕๕๖), การศึกษารูปแบบการรับอิทธิพลทางแฟชั่นจากประเทศเกาหลี
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. กรุงเทพฯ : คณะอุตสาหกรรมสิ่ง
ทอและออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.

การศึกษาค้นคว้าวิจัยฉบับนี้เป็นการวิจัยเรื่องการศึกษารูปแบบการรับอิทธิพลทางแฟชั่น
จากประเทศเกาหลีของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร มีวัตถุประสงค์เพื่อ
การศึกษารูปแบบการรับอิทธิพลทางแฟชั่นจากประเทศเกาหลีของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
ราชมงคลพระนคร โดยมีกลุ่มประชากรวิจัยคือ นักศึกษาทั้ง ๙ คณะวิชาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
ราชมงคลพระนคร การวิจัยเรื่องใช้วิธีการวิจัยโดยใช้แบบสอบถามเพื่อต้องการทราบคำตอบ
เบื้องต้นเกี่ยวกับความความชื่นชอบในแฟชั่นและและความบันเทิงของเกาหลี จากนั้นจึงไปสัมภาษณ์
แบบเชิงลึก

ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มผู้ชื่นชอบแฟชั่นและความบันเทิงของประเทศเกาหลี ในมหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลพระนคร แบ่งเป็น ๒ กลุ่ม ด้วยกันคือ กลุ่มผู้ชื่นชอบนักร้อง และกลุ่มผู้ชื่นชอบ
ดาราซีรีส์ ซึ่ง ส่วนใหญ่จะเป็นนักร้องมากกว่า ส่วนดาราซีรีส์ มีน้อยมาก บางส่วนก็ชื่นชอบไปพร้อมกัน
เนื่องจากนักร้องเริ่มมาแสดงละครซีรีส์ ในกลุ่มผู้ชื่นชอบนักร้องเกาหลีส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาหญิง
และกลุ่มนักร้องที่ชื่นชอบ ได้แก่ วง Big Bang, Superjunior, Shinee, Ftisland, Girl Generation,
Infinite. 2NE1, F(X), Kara เหตุผลที่ชื่นชอบ อันดับหนึ่ง คือ หน้าตา ความสดใส ความน่ารัก
อันดับสอง คือ ท่าเต้นที่ดี การออกแบบท่าเต้นที่เป็นเอกลักษณ์ อันดับสาม คือ ท่วงทำนองเพลง การ
แสดงคอนเสิร์ต ดูดีกว่าศิลปินเมืองไทย

การติดตามข่าวสารศิลปินเกาหลี และการติดต่อระหว่างกลุ่มผู้ชื่นชอบด้วยกัน ด้วยการใช้
เทคโนโลยีสารสนเทศ ส่วนใหญ่ติดต่อผ่านทางอินสตาแกรมและเฟสบุ๊คโดยการเปิดเป็นกลุ่มผู้ใช้ที่
เป็นกลุ่มผู้ชื่นชอบเดียวกัน รวมทั้งเวปไซต์ของค่ายที่ศิลปินสังกัดอยู่ การรับอิทธิพลทางแฟชั่นจาก
ประเทศเกาหลี ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครส่วนใหญ่คือ การฟังเพลง รองลงมาคือ
การแต่งตัวที่แสดงถึงกลุ่มผู้ชื่นชอบ ที่เป็นรูปแบบของเสื้อผ้าที่แสดงถึงของกลุ่มศิลปินที่ชื่นชอบ การ
สะสมของที่ระลึกที่เกี่ยวกับศิลปิน เช่น รูปภาพ ตัวคอนเสิร์ต การแต่งตัวตามศิลปินมีน้อย เนื่องจาก
กลุ่มนักศึกษามีความคิดเห็นว่าตัวเองเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น แต่ที่ได้รับอิทธิพลมากที่สุดคือทรงผม อิทธิพล
ที่ส่งมายังนักศึกษาที่ชื่นชอบ คือความมุ่งมั่น ความตั้งใจของศิลปินเกาหลี การสร้างสรรค์งานที่มี
คุณภาพ การทำงานอย่างมืออาชีพ เป็นอิทธิพลที่ดีส่งต่อนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
พระนคร

Kongkiat maha-in. (2556), An Influence Study of the Korean Fashion to Rajamangala University of Technology Phra Nakhon Students. Bangkok : Faculty of Industrial Textile and Fashion Desig Rajamangala University of Technology Phra Nakhon.

This research is An Influence Study of the Korean Fashion to Rajamangala University of Technology Phra Nakhon (RMUTP) Students. Its aim is to study Influence Study of the Korean Fashion to Rajamangala University of Technology Phra Nakhon Students. The sample is 9 students of RMUTP. Research methods by using a questionnaire to find out answers about their passion for fashion and Entertainment Korea. Then go in-depth interviews .

The research is groups favorite Korea fashion and Korea entertainment of RMUTP divided into two groups by the group's favorite singer and their favorite TV series. Most of celebrities like the singer, but the series has very little and some love along the way because the singer begin a dramatic series. Group favorite Korean singer, mostly female singer and favorite bands include Big Bang, Superjunior, Shinee, Ftisland, Girl Generation, Infnitie. 2NE1, F (X), Kara. Reason of the very favorite is looking bright loveliness second is great choreography choreography is a unique Third is the melodies melodies and the concert better than artists in Thailand.

Korean news tracking and contact between Korea band fan club of RMUTP divided into two groups is using the information technology by instgram and facebook. Most are open to the same user group is a group of artists, including web site belongs. Influenced the fashion of Korea to RMUTP most is music follow by a dress that represents their favorite groups like the shirt that represents their favorite artists. The collection of memorabilia relating to artists such as photos, tickets. The dress has a little artist. A dress like a Korean is less. Because students have the opinion that they are more mature. But nfluentia of hairstyles is most. Send to influence student favorite is committed, Korean intentions, Creative quality work and professionally. This is Send a good influence on students Rajamangala University of Technology Phra Nakhon.

สารบัญ

บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความสำคัญและที่มาของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์	๒
ขอบเขตของการวิจัย	๒
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๒
ทฤษฎี สมมุติฐาน และกรอบแนวความคิดของการวิจัย	๓
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๔
ความรู้เกี่ยวกับแพชชั่น	๔
ทฤษฎีเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม	๙
ทฤษฎีหลังสมัยใหม่	๒๗
ทฤษฎีแรงจูงใจ	๒๙
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๓๒
บทที่ ๓ วิธีการดำเนินงานวิจัย	๓๔
วิธีการดำเนินการวิจัย และสถานที่ทำการทดลอง/เก็บข้อมูล	๓๔
ขอบเขตของงานวิจัย	๓๔
บทที่ ๔ การวิเคราะห์ข้อมูล	๓๖
ข้อมูลเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร	๓๖
ข้อมูลเกี่ยวกับประเทศเกาหลี	๓๗
เกาหลีกับการส่งอิทธิพลทางด้านแพชชั่นและความบันเทิงในโลกหลังสมัยใหม่มาสู่ประเทศไทย	๓๘
รูปแบบการรับอิทธิพลทางแพชชั่นจากประเทศเกาหลีของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร	๔๒
บทที่ ๕ ผลการวิจัย	๔๔
ผลการวิจัย	๔๔
บรรณานุกรม	๔๖
ภาคผนวก	๔๗

บทที่ ๑ บทนำ

๑. ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาต้องยอมรับว่าประเทศไทยรับอิทธิพลแฟชั่นจากประเทศเกาหลีเป็นอย่างมาก ส่งผลต่อธุรกิจที่เกี่ยวกับแฟชั่นเฟื่องฟู รูปแบบและเนื้อหาของความนิยมแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเพลง ภาพยนตร์ ละคร การแต่งกาย ได้พัฒนารูปแบบอย่างไม่มีที่สิ้นสุด การขยายอิทธิพลของแฟชั่นของประเทศเกาหลีได้หลอมรวมความเป็นเกาหลีที่สามารถเชื่อมโยงกับบริบทของกระแสความนิยมอื่นๆ เข้าไว้ด้วยกัน และได้แทรกซึมลงไปในสังคมไทยอย่างไม่รู้ตัว

อิทธิพล คือพลังอำนาจที่สามารถให้ผู้อื่นทำตาม คล้อยตาม เห็นด้วย เมื่อก้าวถึงการส่งอิทธิพลทางด้านแฟชั่น สื่อ (Media) ได้เข้ามามีบทบาทเป็นอย่างมากโดยเฉพาะในโลกหลังสมัยใหม่ โลกแห่งการสื่อสารแบบไร้พรมแดน เทคโนโลยีการสื่อสารถือว่าเป็นอาวุธที่สำคัญแห่งการขยายอิทธิพลทางด้านแฟชั่น ซึ่งคำว่าแฟชั่นในที่นี้ ไม่ได้มีความหมายเฉพาะแค่การแต่งตัวหรือการใส่เสื้อผ้าเท่านั้น แต่แฟชั่นหมายถึงความนิยมชมชอบของกลุ่มคนหรือคนหมู่มากที่เต็มไปด้วยความรื่นรมย์ และมักจะมาคู่กับความบันเทิง มาเร็วไปเร็ว วันนี้อย่างนี้ยังได้รับความนิยมพุ่งนี้อาจจะหมดความนิยมไปเลยก็ได้ แฟชั่นเป็นทุกสิ่งทุกอย่างของการดำเนินชีวิต ตัวอย่างเช่นการฟังเพลง การดูภาพยนตร์ การใช้รถ การเล่นเกม การท่องเที่ยว การแต่งตัว ทรงผม อาหาร และอื่นๆ อีกมากมาย แล้วแต่ว่าในห้วงเวลานั้นคนในสังคมนิยมชมชอบในเรื่องอะไร ดังนั้นการกำหนดความนิยมผนวกกับการส่งอิทธิพลให้ผู้คนจำนวนมากทำตามนั้น เป็นเรื่องที่น่าสนใจหลายประเด็น

การศึกษาค้นคว้าในงานวิจัยเรื่อง การศึกษารูปแบบการรับอิทธิพลทางแฟชั่นจากประเทศเกาหลีของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครนั้นเป็นงานวิจัยที่ผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาอิทธิพลทางด้านแฟชั่นของประเทศเกาหลี ที่ส่งอิทธิพลมายังประเทศไทยโดยตรง เร็ว และแรง การรับอิทธิพลทางด้านแฟชั่นดังกล่าวถือว่าเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ที่น่าศึกษาเป็นอย่างมาก รูปแบบกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มผู้ชื่นชอบแฟชั่น ที่รวมไปถึงความบันเทิงของเกาหลี ที่มีอิทธิพลต่อแฟนคลับชาวไทย โดยมีศิลปินเป็นสื่อ นั้น ได้ก่อให้เกิดคำถามที่นำไปสู่ระบบของการศึกษาวิจัยว่า ทำไมคนไทยถึงนิยมศิลปินเกาหลีถึงเกิดกลุ่มแฟนคลับที่เหนียวแน่นเป็นอย่างมากทั้งในโลกความเป็นจริง และในโลกของสังคมไร้พรมแดน (Social Network) มีเหตุปัจจัยใดที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์กระแสความนิยมอย่างครั้งใหญ่ และมีรูปแบบใดบ้าง ทั้งนี้ผลงานวิจัยเรื่องนี้จะป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนทางด้านสาขาวิชา ออกแบบแฟชั่น การตลาด พฤติกรรมผู้บริโภค รวมทั้งสาขาทางด้านมานุษยวิทยา สังคมวิทยา หรือผู้สนใจอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ที่สำคัญคำตอบจากงานวิจัยเรื่องนี้ น่าจะเป็นสิ่งที่กระตุ้นเตือนความเป็นชาติไทยของเราได้เป็นอย่างดี

๒. วัตถุประสงค์

เพื่อการศึกษาารูปแบบการรับอิทธิพลทางแฟชั่นจากประเทศเกาหลีของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

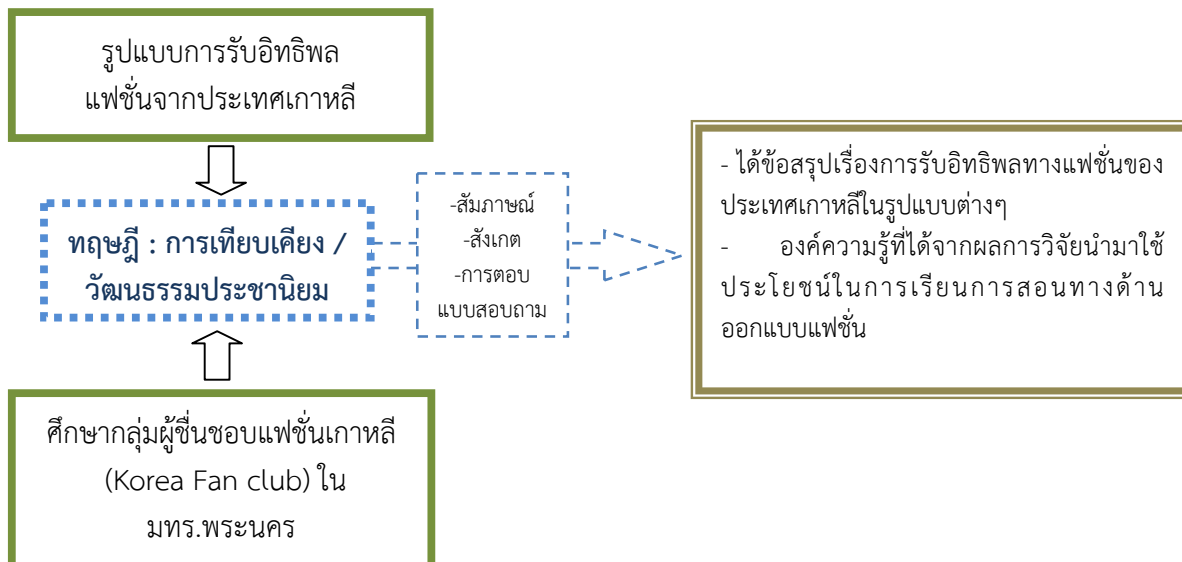
๓. ขอบเขตของการวิจัย

- ศึกษาการรับอิทธิพลทางแฟชั่นจากประเทศเกาหลีในรูปแบบต่างๆ โดยใช้กลุ่มนักศึกษาผู้ชื่นชอบแฟชั่นเกาหลี (Korean Fan club) ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
- ศึกษาารูปแบบของแฟชั่นของประเทศเกาหลี
- ศึกษาปรากฏการณ์ทางแฟชั่นและความบันเทิงที่มาจากประเทศเกาหลีที่เข้าสู่ประเทศไทย จากสื่อแฟชั่นและความบันเทิง ได้แก่ สื่ออิเล็กทรอนิกส์(Internet) วารสาร โทรทัศน์ จากการสังเกต และการสัมภาษณ์
- ทำการเทียบเคียงในประเด็นเกี่ยวกับปัจจัยความสำเร็จของธุรกิจแฟชั่นของประเทศเกาหลี

๔. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- ได้องค์ความรู้ใหม่ที่สามารถเทียบเคียงในเรื่องของความสำเร็จในด้านแฟชั่นของประเทศเกาหลี
- นำไปใช้ในการเรียนการสอนวิชาการออกแบบแฟชั่น
- นำผลการวิจัยไปต่อยอดการวิจัยอื่นๆ ในด้านการตลาด พฤติกรรมผู้บริโภค หรือด้านอื่นที่เกี่ยวข้อง

๕. ทฤษฎี สมมุติฐาน และกรอบแนวความคิดของการวิจัย

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่องรูปแบบการรับอิทธิพลทางแฟชั่นจากประเทศเกาหลีของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร มีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑. ความรู้เกี่ยวกับแฟชั่น
๒. ทฤษฎีเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม
๓. ทฤษฎีหลังสมัยใหม่
๔. ทฤษฎีแรงจูงใจ
๕. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑. ความรู้เกี่ยวกับแฟชั่น

แฟชั่น (Fashion) ราชบัณฑิตยสถานได้ให้ความหมายว่า แฟชั่น คือ สมัยนิยม หรือวิธีการที่นิยมกันทั่วไปชั่วระยะเวลาหนึ่ง เป็นการยอมรับจนเกิดเป็นค่านิยม มีกระบวนการเกิดภาษาใหม่ ซึ่งเป็นช่วงเวลาหนึ่งเท่านั้น มีความแตกต่างจากคำว่าวิวัฒนาการในทฤษฎีของชาร์ลส์ ดาร์วิน ที่ระบุไว้ว่าวิวัฒนาการคือการเปลี่ยนแปลงที่ต้องใช้เวลายาวนานและสามารถถ่ายทอดสิ่งนั้นไปสู่ลูกหลานได้ โดยมากแล้วคำว่าแฟชั่นมักมีความหมายเกี่ยวกับการแต่งตัว ([http://th.wikipedia.org/wiki/สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๓](http://th.wikipedia.org/wiki/สืบค้นเมื่อวันที่_๒๘_กรกฎาคม_๒๕๕๓))

การตีความในความหมายของคำว่า แฟชั่น เป็นเรื่องที่ค่อนข้างละเอียดอ่อน เนื่องจากในแต่ละสังคมแต่ละวัฒนธรรมมีมุมมองเกี่ยวกับแฟชั่นแตกต่างกันไป แฟชั่นหรือสมัยนิยมไม่ได้หมายถึงเฉพาะเรื่องการแต่งกายเพียงอย่างเดียว แต่ได้รวมไปถึงวิถีชีวิตของผู้คนเข้าไปด้วย เนื่องจากแฟชั่นคือกระแสนิยมที่เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย เป็นความนิยมที่มีความเชื่อมโยงกับบริบทของสังคม กระแส วิถีชีวิต การใช้เสื้อผ้า การฟังเพลง การใช้ภาษา การชมภาพยนตร์ รสนิยมทางศิลปะ และอื่น ๆ อีกมากมายที่เป็นความนิยมชมชอบในสังคมนั้น ๆ แฟชั่นจึงเป็นกระแสความนิยมดำรงอยู่ได้ในระยะเวลาหนึ่ง เมื่อเวลาผ่านไปกระแสนิยมใหม่ก็จะเข้ามาแทนที่

แฟชั่นเปรียบเสมือนภาษาไร้เสียงที่แทรกเข้ามาเปลี่ยนไวยากรณ์ทางสังคมในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ๆ ดังลมที่พัดผ่านนี้เองที่ทำให้บางคนมองเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การตลาดไปในแง่มุมที่ไร้ความจำเป็น ไร้สาระ ไร้สติ ก็เพราะคุณลักษณะที่เบา เปลี่ยนง่าย ไม่คงทนด้านกับเวลา เมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายที่ต้องลงทุนซื้อในราคาสูงให้หมุนพัดพาไปโดยแฟชั่น เพียงเพื่อซ่อนห่อหุ้มด้วยเปลือกสังคม เพราะแฟชั่นเปรียบได้กับสลากบ็อกยี่ห้อและรสนิยม ไม่ว่าจะเป็นรถยนต์ เครื่องเรือน เสื้อผ้า การเลือกวิถีหรือถนนในการดำเนินชีวิต (ทัศนีย์ บุณนาค. ๒๕๕๓ : ๒๗)

แฟชั่นไม่ได้อยู่อย่างโดดเดี่ยว แต่แฟชั่นได้มีบริบทของเวลาและพื้นที่ (Time and Space) เข้ามาเกี่ยวข้องกับ เวลาในมิติของแฟชั่นหมายถึง โอกาส ฤดูกาล เหตุการณ์ สถานการณ์ ส่วนพื้นที่ในมิติของแฟชั่น กล่าวถึงบริบทของสังคม วัฒนธรรม หรือแบบแผนปฏิบัติในสังคมนั้น ๆ ซึ่งเวลาและพื้นที่ในงานแฟชั่นนั้นก็คือ กาลเทศะ นั่นเอง ในสังคมหนึ่งอาจจะเชื่อว่าสิ่งที่นิยมชมชอบนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้อง แต่ในทางกลับกันอีกสังคมหนึ่งอาจจะมองว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องก็เป็นได้ ดังนั้นการเข้าใจสุนทรียะในงานแฟชั่นนั้น จำเป็นต้องเปิดใจให้กว้าง มองอย่างเป็นกลาง และทำความเข้าใจกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

กล่าวเฉพาะเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายที่เป็นส่วนหนึ่งของแฟชั่น เป็นกระแสของความงามและความรื่นรมย์ที่ผสมผสานกับศิลปะและวัฒนธรรมการแต่งกายของมนุษย์ การแต่งกายเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงชนชาติ ชนชั้น อาชีพ รสนิยม สถานะทางสังคม และอื่นๆ เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายได้ถูกพัฒนาปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัย หรือเรียกได้อีกอย่างว่าเป็นไปตามแฟชั่น การแต่งตัวที่เป็นไปตามแฟชั่นเป็นปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องถึงนัยยะของอำนาจ อำนาจคือความสามารถที่ทำให้ผู้อื่นทำตาม อำนาจมีส่วนสัมพันธ์กับอิทธิพลในมิติของแฟชั่น อำนาจและอิทธิพลเป็นเสมือนผู้นำทางด้านความคิด กระแส หรือ แนวโน้ม ที่สามารถผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนรูปแบบของวิถีชีวิตให้เป็นที่ไปตามกระแสของแฟชั่น เชื่อมโยงไปกับระบบธุรกิจ ความฝัน จินตนาการ บริโภคนิยม กลุ่มรสนิยม สุนทรียะ และอื่น ๆ อีกมากมาย ถ้าถามว่าอำนาจอันทรงพลังของการเป็นผู้นำทางด้านแฟชั่นนั้นมาจากไหน สิ่งใดที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดแนวโน้มของแฟชั่น คำถามดังกล่าวนี้ไม่มีคำตอบใดคำตอบหนึ่งที่ตายตัว แต่เป็นคำตอบที่มองผ่านมานับวัฒนธรรมอันซับซ้อน อำนาจทางแฟชั่นที่เข้มแข็ง ย่อมส่งอิทธิพลไปยังสังคมที่อ่อนแอกว่า

สำหรับกลุ่มที่ไม่ยอมจำนนและต้านอำนาจของแฟชั่น เป็นปรากฏการณ์ของคำว่า นอกกระแส ซึ่งปัจจุบันเราจะพบคำว่านอกกระแสได้หลายพื้นที่วัฒนธรรม เช่น ภาพยนตร์นอกกระแส เพลงนอกกระแส แฟชั่นนอกกระแส งานเขียนนอกกระแส และสิ่งอื่นที่ไม่อยู่ในกระแสความนิยมชมชอบของคนส่วนใหญ่ในสังคม กระบวนการนอกกระแสเปรียบเสมือนการพีกตัวของสุนทรียะที่ปฏิเสธการถูกครอบงำทางความคิด ในมิติของแฟชั่นอาจจะเป็นกลุ่มคนที่มีวิถีชีวิตแบบทวนกระแส การแต่งตัวที่ทวนกระแสของแฟชั่น หรือรวมไปถึงวิถีคิดที่ทวนกระแส เป็นต้น

กล่าวถึงเฉพาะความเคลื่อนไหวของแฟชั่นในแต่ละช่วงเวลา การเปลี่ยนแปลงนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างไม่ว่าจะเป็น เศรษฐกิจ การเมือง ภูมิอากาศ วัฒนธรรม ศิลปะ และอื่นๆ ดังเช่นในช่วงศตวรรษที่ ๒๐ แฟชั่นโลกได้เปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในช่วงปี ค.ศ. ๑๙๒๐ – ๑๙๓๐ เป็นยุคที่เรียกว่า ยุคแฟลปเปอร์ (Flapper) เป็นครั้งแรกที่สุภาพสตรีสวมกระโปรงสั้น ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ เกิดสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ผู้หญิงต้องทำงานนอกบ้านมากขึ้น ส่งผลให้แฟชั่นได้ปรับเปลี่ยนตามสภาพของสังคมด้วยการที่ผู้หญิงหันมานิยมใส่กางเกง ทั้งนี้เพื่อความคล่องตัวในการทำงาน การติดต่อข่าวสารระหว่างโลกตะวันตกกับโลกตะวันออกก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งก่อให้เกิดการถ่ายทอดอิทธิพลทางด้านแฟชั่นที่แสดงถึงความเป็นสากลมากขึ้น

อิทธิพลของงานศิลปะสู่งานออกแบบแฟชั่น

คำว่า โปสโมเดิร์น (Postmodern) เป็นคำที่เกิดขึ้นมาเกือบสองทศวรรษแล้ว แต่เรายังพยายามหาข้อยุติ เพื่อหาความหมายที่แท้จริงของคำว่าโปสโมเดิร์น หรือหลังสมัยใหม่ การตีความในความหมายของคำจะต้องมีความหมายมากกว่านั้น ซึ่งต้องมีความยืดหยุ่น และต้องมีความครอบคลุมทุกบริบทของงานศิลปะ ไม่ว่าจะเป็นวรรณกรรม ศิลปะการแสดง สถาปัตยกรรม งานศิลปะภาพถ่าย งานออกแบบกราฟิก งานออกแบบแฟชั่น และงานศิลปะแขนงอื่น ๆ ด้วย ลัทธิหลังสมัยใหม่ในงานแฟชั่นได้พัฒนาในช่วงคริสต์ทศวรรษที่ ๒๐ นักออกแบบคนสำคัญที่มีบทบาทในการพัฒนาแฟชั่นหลังสมัยใหม่ เช่น อเล็กซานเดอร์ แมคควีน (Alexander McQueen) วิเวียน เวสต์วูดส์ (Vivienne Westwood)

แนวคิดแบบโปสโมเดิร์น ปฏิเสธระหว่างศิลปะชั้นสูงและศิลปะระดับล่าง ดังเช่นในบางคุณค่าของความงามทางศิลปะ อย่างเรื่องราวของความเป็นหญิง ในงานแฟชั่นที่ต้องถูกตัดสินว่ามีระดับต่ำกว่าความเป็นชาย งานศิลปะหลังสมัยใหม่ที่ไม่มีเส้นแบ่งในความแตกต่างทางศิลปะ แนวคิดแบบโปสโมเดิร์น หรือแนวคิดแบบหลังสมัยใหม่ ได้ท้าทายวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมเป็นอย่างมากในปัจจุบันโดยเฉพาะสังคมตะวันตก การใช้ชีวิตที่มีความแตกต่างกับเมื่อ ๓๐ - ๕๐ ปีที่ผ่านมาอย่างสิ้นเชิง ค่านิยมของการแต่งงานหรือการมีครอบครัวจะไม่เหมือนเดิมอีกต่อไป หลายครอบครัวยอมที่จะไม่มีบุตร สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ได้เกิดขึ้นในสังคมหลังสมัยใหม่ ดังกล่าวนี้ได้มีความเชื่อมโยงกับแฟชั่นรวมถึงรูปแบบของงานศิลปะแฟชั่นได้รวมเป็นส่วนหนึ่งในองค์ประกอบของลัทธิหลังสมัยใหม่ ซึ่งสามารถพบได้ในการนำเสนอผลงานแฟชั่นของดีไซเนอร์ เช่น ผลงานของวิเวียน เวสต์วูด (Vivienne Westwood) และนักออกแบบเสื้อผ้ารุ่นใหม่ที่ได้รับอิทธิพลจากลัทธิหลังสมัยใหม่

รูปแบบงานแฟชั่นหลังสมัยใหม่ บางครั้งผู้แสดงแบบบนแคทวอล์ค อาจจะสวมใส่เสื้อผ้าด้วยชุดที่มองทะลุถึงเรือนร่างของผู้แสดงแบบ เป็นการแสดงให้เห็นถึงพลังในเรือนร่างของผู้หญิง ที่มีความเท่าเทียมกับผู้ชาย ถึงแม้ว่ากลุ่มเพื่อสิทธิสตรีจะไม่เห็นด้วยก็ตาม นอกจากนี้แล้ว สื่อมวลชนได้มีบทบาทเป็นอย่างมากในงานแฟชั่นในยุคหลังสมัยใหม่ เพราะสามารถเข้าถึงข้อมูลของกลุ่มผู้บริโภคได้ทั้งทางกว้างและทางลึก ดังกล่าวนี้ส่งผลให้แฟชั่นในยุคหลังสมัยใหม่จะมีความเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็วมาก

ถ้ามองย้อนกลับไปในช่วงการออกแบบแฟชั่นช่วงแรกเริ่ม จะพบว่าพรมแดนระหว่างงานศิลปะ กับงานออกแบบเครื่องแต่งกายจะห่างไกลกันมาก ศิลปินที่สร้างสรรค์ผลงานศิลปะจะได้รับการยกย่องเป็นอย่างมากในสังคม แต่ผู้ที่ออกแบบเครื่องแต่งกายจะมีฐานะเป็นแค่ ช่างฝีมือหรือช่างตัดเสื้อเท่านั้น ในช่วงคริสต์ทศวรรษที่ ๑๙ กลุ่มความเคลื่อนไหวทางศิลปะและหัตถกรรม (Arts and Crafts Movement) ในประเทศอังกฤษที่ก่อตั้งโดย วิลเลียม มอร์ริส (William Morris) ได้เคลื่อนไหวโดยการนำเอางานศิลปะเข้ามาเชื่อมโยงกับเครื่องแต่งกาย ด้วยการเอาเครื่องแต่งกายมาเป็นสื่อแสดงออกในทางศิลปะ ผลของการปฏิวัติอุตสาหกรรมจึงส่งผลให้ผลงานเหล่านั้นถูกผลิตมากขึ้นตามความต้องการของผู้ผลิตและผู้บริโภคส่วนใหญ่ จึงทำให้ผลงานถูกลดคุณค่า

ในทางกลับกันศิลปินกลุ่มฟิวเจอร์ลิสม์ (Futurism) ในอิตาลีได้คิดต่างกับกลุ่มความเคลื่อนไหวทางศิลปะและหัตถกรรม (Arts and Crafts Movement) กลุ่มฟิวเจอร์ลิสม์ มุ่งเน้นการปฏิเสธความเชื่อทางความงามแบบเก่า กลุ่มฟิวเจอร์ลิสม์เชื่อว่าความงามต้องเป็นผลมาจากความก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์ เกิดจากพลังของการเคลื่อนไหว ความเร็ว จึงได้แถลงการณ์เกี่ยวกับเครื่องแต่งกายแบบฟิวเจอร์ลิสม์ (Le

Vetement masculin futurist) ในปี ค.ศ. ๑๙๑๔ โดยศิลปินชื่อเกียโคโม เบลลา (Giacomo Balla) ด้วยเนื้อหาของคำแถลงการณ์ที่ว่า เครื่องแต่งกายไม่จำเป็นต้องมีแบบแผนในการตัดเย็บที่ถูกต้อง ควรถ่ายทอดสิ่งที่รุนแรง สดใส และร่าเริง ไม่ต้องคำนึงถึงความสมดุล แต่ต้องสวมใส่สบาย

ศิลปะลัทธิเซอร์เรียลลิสม์ ถ่ายทอดโลกจินตนาการแห่งจิตใต้สำนึก เชื่อมโยงกับทฤษฎีของซิกมุนด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) ที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์งานศิลปะจากการแสดงออกของจิตใต้สำนึกที่อิสระ ปราศจากการควบคุมของเหตุผล เป็นเรื่องราวของความฝัน จินตนาการและแรงผลักดันทางเพศ ความงามของศิลปะในลัทธิเซอร์เรียลลิสม์ ได้แสดงออกในเรื่องของชีวิตที่หลุดพ้นไปจากความจริงของเหตุผล แล้วออกไปสู่โลกแห่งความฝันอันเป็นภาพแห่งความทรงจำในจิตใต้สำนึก ความเชื่อในการผจญโลกแห่งจิตสำนึกเข้ากับโลกแห่งจิตใต้สำนึก ความฝันกับจินตนาการ โดยหนึ่งในเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการส่งสาร คือร่างกายของผู้หญิง แสดงให้เห็นว่าเครื่องแต่งกายได้กลายมาเป็นส่วนหนึ่งในเครื่องมือของการแสดงออกทางศิลปะมากขึ้น ราวทศวรรษที่ ๑๙๓๐ ศิลปะเซอร์เรียลลิสม์ ได้ส่งอิทธิพลต่องานออกแบบแฟชั่นเป็นอย่างมาก

Elsa Schiaparelli นักออกแบบเครื่องแต่งกายสตรี ชาวอิตาลี เป็นนักออกแบบที่รับอิทธิพลความคิดของศิลปะ ลัทธิเซอร์เรียลลิสม์ เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะผลงานศิลปะแนวเซอร์เรียลลิสม์ของ ซัลวาดอร์ ดาลี (Salvador Dali) แมน เรย์ (Man Ray) และ เจน โคคทิวี (Jean Cocteau) ดังเช่นผลงานการออกแบบชุดสูทที่มีกระเป่าเป็นรูปทรงของลินซึก (Desk Suit) หมวกรูปรองเท้าที่ออกแบบร่วมกับดาลี เป็นต้น

ยุคที่ก้าวสู่สังคมหลังสมัยใหม่ช่วงทศวรรษที่ ๑๙๖๐ เป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง คนเริ่มปฏิเสธความคิดแบบเดิม ๆ ปฏิเสธแนวคิดของคนรุ่นเก่าที่ยึดมั่นในเชื่อในขนบธรรมเนียมแบบเดิม คนหนุ่มสาว แสวงหาเสรีภาพในวิถีชีวิต การปฏิวัติแนวความคิดส่งผลต่อการมีทัศนคติในเรื่องความมีเสรีภาพทางความคิด เพศ ศิลปะ และการใช้ชีวิต วัฒนธรรมประชานิยมในประเทศสหรัฐอเมริกา ศิลปะได้หลอมรวมไปกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการผลิตและสื่อสารมวลชน ละลายความคิดในการแบ่งแยกระหว่างวัฒนธรรมชั้นสูงกับวัฒนธรรมชั้นล่าง รวมทั้งศิลปะชั้นสูงและศิลปะชั้นล่าง ผู้คนในสังคมวัฒนธรรมประชานิยมอยู่ในสังคมแห่งความฟุ่มเฟือย มีเสรีภาพ สื่อต่าง ๆ ได้ห้อมล้อมวิถีการดำเนินชีวิตของผู้คน การแต่งกาย ดนตรี และศิลปะเป็นสื่อที่แสดงความเชื่อ

ศิลปะป๊อป อาร์ต (Pop Art) มีบทบาทในการสะท้อนเรื่องราวในสังคมบริโภคนิยม ด้วยความเชื่อทางความงามที่ว่า ความงามควรเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันและทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นที่นิยมชมชอบในคนหมู่มาก แอนดี้ วอร์ฮอล (Andy Warhol) สร้างสรรค์ผลงานศิลปะชุด ซุปกระป๋อง Campbell's Soup : 1962 เพื่อสะท้อนวิถีชีวิตแห่งบริโภคนิยมในสหรัฐอเมริกา ผลงานของวอร์ฮอล ได้ส่งผลถึงผลงานการออกแบบเสื้อผ้าของ มินิ สมิท (Mini Smith) ในผลงานเสื้อคลุมจากวัสดุที่นำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle Coat) ซึ่งเป็นเสื้อคลุมที่ใช้แผ่นพลาสติกจากบรรจุภัณฑ์ต่าง ๆ มาตัดเย็บ

ทศวรรษที่ ๑๙๖๐s นี้ เส้นแบ่งพรมแดนของโลกศิลปะและเครื่องแต่งกายเริ่มเบียดชิดกันมากขึ้นทุกที เสื้อผ้าได้กลายมาเป็นเครื่องมือที่เทียบได้กับพู่กันหรือผืนผ้าใบที่ใช้ในการทำงานศิลปะ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการแสดงออกทางความคิด ความเชื่อของตัวบุคคล ซึ่งในที่นี้กล่าวรวมทั้งนักออกแบบเครื่องแต่งกายและศิลปินด้วยธรรมชาติของเครื่องแต่งกายใน

ฐานะของ “ภาษาพูด” นั่นเอง บวกด้วยลักษณะการนำเสนอผลงานด้วยศิลปะการแสดง (Performing Art) อันได้รับความนิยมมากขึ้นเรื่อย ๆ ในวงการศิลปะขณะนั้น ศิลปินที่ไม่คาดคิดจะให้ความสนใจกับเครื่องแต่งกายบางคน ก็เริ่มทดลองแสดงผลงานในด้านนี้เพิ่มขึ้น เช่น Christo ผู้นิยมห่อทุกสิ่งทุกอย่างที่ต้องการกับผลงาน ชุดแต่งงาน “The Wedding dress” (พันธ์ุชนะ สุนทรพิพิธ. ๒๕๔๔ : ๕๑)

อ็ฟ แซงค์ ลอแลงค์ (Yves Saint-Laurent) นักออกแบบเครื่องแต่งกายที่ดูขัดแย้งแนวคิดของศิลปะป๊อป อาร์ต ได้นำเสนอรูปแบบการออกแบบเสื้อผ้าในผลงานชุด ป๊อป อาร์ต (Pop Art) ด้วยการนำรูปทรงเรขาคณิตของศิลปินกลุ่มป๊อป อาร์ต เช่น ผลงานของแอนดี วอร์ฮอล มาผสมผสานกับผลงานศิลปะของศิลปินในลัทธิต่าง ๆ เช่น มงเดรียง (Mondrian) ศิลปินในลัทธิรูปทรงใหม่ ปาโบล ปิกาสโซ (Pablo Picasso) ศิลปินในลัทธิคิวบิสม์ มาติส (Matisse) ศิลปินในลัทธิโฟวิสม์ เป็นต้น

อังเดร โครแรงค์ (Andre Courregé) นักออกแบบเครื่องแต่งกายชาวฝรั่งเศส ที่จบการศึกษาทางด้านวิศวกรโยธา ร่วมสมัยกับปีแอร์ การ์แดง (Pierre Cardin) นักออกแบบเครื่องแต่งกายชาวฝรั่งเศสที่มีพื้นฐานการศึกษาทางด้านสถาปัตยกรรม นักออกแบบทั้งสองถือว่าเป็นนักออกแบบในยุคสำรวจอวกาศ ผลงานการออกแบบมักจะใช้วัสดุใหม่ การนำรูปทรงเรขาคณิตมาใช้กับงานออกแบบ รวมทั้งการนำเอารูปแบบของศิลปะสมัยใหม่มาใช้กับงานออกแบบ ดังเช่นงานของ การ์แดง ได้นำเอาลวดลายเรขาคณิตของศิลปะแบบอ็อป อาร์ต (Op Art) มาใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกาย ด้วยแนวความคิดที่ว่า เมื่อร่างกายเคลื่อนไหว จะส่งผลให้ลวดลายเรขาคณิตแบบอ็อปอาร์ต เกิดความเคลื่อนไหวไปด้วยและมีผลต่อการรับรู้ทางสายตา ในส่วนผลงานของ โครแรงค์ ได้นำเอาลวดลายเรขาคณิตมาใช้กับผลงานเช่นกัน แต่ได้รับอิทธิพลมาจากศิลปะฟิวเจอร์ลิสม์ (Futurism) และศิลปะกลุ่มเบาท์เฮาส์ (Bauhaus)

ในโลกตะวันออก ช่วงทศวรรษที่ ๑๙๗๐-๑๙๘๐ แฟชั่นดีไซน์เนอร์หรือนักออกแบบเสื้อผ้าของญี่ปุ่นเริ่มเคลื่อนไหวในวงการแฟชั่น ดังเช่น อิซเซ่ มียาเกะ (Issey Miyake) สร้างสรรค์ผลงานการออกแบบเสื้อผ้าด้วยวัสดุที่แปลกใหม่ มีการทดลองเพื่อหาวิธีการใหม่ ๆ มาสร้างสรรค์ผลงาน มียาเกะนำผ้ามาอัดพลีท เพื่อออกแบบเสื้อผ้าที่ส่งผลต่อความสะดวกในการเคลื่อนไหวของร่างกาย เกิดมิติใหม่ของแสงเงา และสี เมื่อผู้สวมใส่และเมื่อเคลื่อนไหวมีคุณค่าทางด้านความงามเชิงศิลปะ

โยฮิจิ ยามาโมโตะ (Yohja Yamamoto) แฟชั่นดีไซน์เนอร์ญี่ปุ่น จบการศึกษาทางด้านกฎหมาย และออกแบบแฟชั่น จากสถาบันแฟชั่นบุงกะ (Bunka Fashion /collage) ยามาโมโตะออกแบบเสื้อผ้าแนวอวองการ์ด (Avant-garde) โดยไม่คำนึงถึงแนวโน้มแฟชั่นปัจจุบัน งานออกแบบของยามาโมโตะได้ขยายตัวไปมีชื่อเสียงที่ถึงยุโรปและอเมริกา

เรอิ คาวาโคโบะ (Rei Kawakubo) แฟชั่นดีไซน์เนอร์หญิงของญี่ปุ่นที่มีชื่อเสียง งานออกแบบเสื้อผ้าของคาวาโคโบะเป็นแบบดีคอนสตรัค (Deconstructed) ในช่วงทศวรรษที่ ๑๙๘๐ งานออกแบบของคาวาโคโบะจะใช้สีดำ สีเทา หรือสีขาวเป็นสีหลัก ประกอบกับวัสดุอื่นที่ปิดรอบตัว มีการปล่อยเส้นด้ายให้เป็นขุยเหมือนกับว่ายังตัดชุดไม่เสร็จ นอกจากนี้รูปทรงของชุดที่เธอออกแบบจะมีรูปทรงที่ไม่ต้องการความสมดุลทั้งสองข้าง งานออกแบบของเธอได้รับความสนใจเป็นอย่างมากเมื่อนำไปแสดงแฟชั่นโชว์ครั้งแรก ณ กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส และหลังจากปี ค.ศ. ๑๙๘๐ งานของเธอมีสีสันมาก

ขึ้น นอกจากนี้ควาโคโตะ ยังทำงานในการออกแบบกราฟิก ออกแบบตกแต่งสินค้า เธอเชื่อว่าสิ่งเหล่านี้มีความเชื่อมโยงกันหมด การทำงานแฟชั่นดีไซน์ดังกล่าวเป็นการนำเสนอผลงานศิลปะโดยใช้เสื้อผ้าเป็นสื่อ (Clothes Art) แฟชั่นดีไซน์เนอร์ ได้ทำงานเหมือนกับศิลปินที่ถ่ายทอดแนวความคิดในการสร้างงาน ศิลปะสู่งานออกแบบเครื่องแต่งกาย

๒. ทฤษฎีความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม

ความหมายของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม

สังคมมนุษย์นั้นไม่ได้อยู่ในสภาพที่หยุดนิ่ง หากแต่จะเคลื่อนไหวตลอดเวลาตั้งนั้นแนวโน้มโดยทั่วไปของสังคมจึงอยู่ในสภาพที่จะเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ โดยความหมายของการเปลี่ยนแปลงแล้วเราพิจารณาในลักษณะของการเปรียบเทียบความแตกต่างของสิ่ง ๆ หนึ่งในเวลาต่างกัน การเปลี่ยนแปลงจึงเกี่ยวข้องกับเวลาหมายความว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมนี้เราพิจารณาในแง่การเปรียบเทียบความแตกต่างของสังคมและวัฒนธรรมหนึ่งในเวลาที่ผ่านมา

วิลเบอร์ มัวร์ ซึ่งสนใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเป็นพิเศษได้ให้คำนิยามของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมว่า *“เป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสังคมอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งหมายถึงการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบของการกระทำและการปะทะสังสรรค์รวมทั้งผลของการกระทำและโครงสร้างที่ก่อให้เกิดปทัสถานอย่างเห็นได้ชัด”*

อย่างไรก็ตามในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมนี้เราอาจจำแนกได้เป็น 2 ประการ ทั้งนี้เพื่อให้ง่ายต่อการพิจารณารูปธรรม กล่าวคือถ้าพิจารณาในแง่ของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (Social change) นั้นจะเกี่ยวข้องกับระดับพฤติกรรมเป็นสำคัญ ซึ่งหมายถึงเป็นการพิจารณาการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติการแสดงออกต่าง ๆ ที่เกิดจากการปะทะสังสรรค์ของสมาชิกสังคม แต่ถ้าพิจารณาในแง่การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม (Cultural change) นั้นจะหมายถึงการเปลี่ยนแปลงในระดับปทัสถาน (Norms) อันได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของระบบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ครอบคลุมสังคมนั้นและเมื่อเราพูดถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมก็จะครอบคลุมไปถึงระเบียบกฎเกณฑ์ ทัศนคติ ค่านิยม แบบแผนของความสัมพันธ์ สถานภาพและบทบาทกฎหมายต่าง ๆ ฯลฯ ซึ่งการประพฤติปฏิบัติไปตามปทัสถานเหล่านี้จะอยู่ในโครงสร้างของสังคม

ลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม

โดยทั่ว ๆ ไปสังคมจะไม่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วแบบที่เรียกว่าเปลี่ยนแปลงอย่างหน้ามือเป็นหลังมือหากการเปลี่ยนแปลงนั้นจะมีลักษณะแบบค่อยเป็นค่อยไป การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจึงเป็นการเปลี่ยนแปลงในความสัมพันธ์ย่อย ๆ (Social relations) โดยทั่ว ๆ ไป ตัวอย่างเช่น ความเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่างบิดา มารดากับบุตร ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับศิษย์ หรือความสัมพันธ์ระหว่างผู้น้อยกับผู้ใหญ่ เป็นต้น และถ้าความสัมพันธ์ทั่ว ๆ ไปที่กล่าวถึงนี้ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ เป็นระยะเวลานาน ๆ ก็อาจมีผลทำให้ความสัมพันธ์ที่เป็นแบบแผนหรือความสัมพันธ์ระดับโครงสร้างของสังคมจริง ๆ เปลี่ยนแปลงไปได้ ซึ่งก็ถือว่าได้มีการเปลี่ยนแปลงในระดับสถาบันแล้ว

อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ย่อยนี้จะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอแต่ความสัมพันธ์ในระดับโครงสร้างจะยังไม่เปลี่ยนแปลงไปทั้งนี้เพราะว่าอาจมีความสัมพันธ์ใหม่ที่ถือปฏิบัติเกิดขึ้นมาแทนที่ ทำให้สังคมอยู่ในสภาพที่สมดุลเคลื่อนที่ต่อไปได้ นอกจากนี้สังคมที่ไม่มีการติดต่อกับสังคมอื่นแล้วอาจไม่มีการเปลี่ยนแปลงอะไรเลย ทั้งนี้เป็นเพราะยังไม่เห็นตัวอย่างการเปลี่ยนแปลง ไม่เห็นตัวอย่างของสังคมอื่นที่ดีหรือที่แตกต่างไปจากตน การไม่เห็นตัวอย่างมีผลทำให้ไม่มีการแปลงสภาพแวดล้อมดั้งเดิมของตนอีกด้วย อาทิเช่น สังคมดั้งเดิมในทวีปแอฟริกา หรือชาวเกาะบางแห่งในมหาสมุทรแปซิฟิก เป็นต้น

ระดับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างน้อยมีด้วยกัน ๒ ระดับ คือ

๑. ระดับกลุ่มคนย่อย ๆ เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของกลุ่มคนบางกลุ่ม ทั้งนี้เพราะการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกลุ่มอาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงปทัสถานและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสังคมได้

๒. ระดับสถาบันหรือระดับองค์การ การเปลี่ยนแปลงระดับนี้เกิดจากการเปลี่ยนแปลงในสถาบันครอบครัว สถาบันทางเศรษฐกิจหรือสถาบันการเมืองและการปกครอง เป็นต้น และการเปลี่ยนแปลงในระดับนี้จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างของสังคมได้เช่นเดียวกัน

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมกับการพัฒนา

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมมิใช่เป็นการเปลี่ยนด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ แต่เป็นการเปลี่ยนแปลงของทุก ๆ ด้านโดยเฉพาะในด้านเศรษฐกิจและการเมือง การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจก็เป็นการเปลี่ยนแปลงในการผลิตการแจกจ่ายเศรษฐกิจในบรรดาสมาชิกของสังคมเหล่านี้ซึ่งเราอาจมองเห็นได้ในรูปของวัตถุธรรม ส่วนการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองนั้นเป็นไปในระบบของการครอบครองอำนาจและการใช้อำนาจของสมาชิกสังคมนั้นซึ่งค่อนข้างนามธรรมแต่ก็อาจมองเห็นได้ในรูปของแบบอย่างหรือระบบของการมีอำนาจ เช่น การปกครองในระบอบประชาธิปไตย สังคมนิยมหรือเผด็จการ เป็นต้น

การเปลี่ยนแปลงอย่างหนึ่งอาจส่งผลสะท้อนต่อเนื่องกันไปเป็นลูกโซ่และผลสรุปก็คือเกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ในเมื่อเราถือว่าสังคมก็คือพฤติกรรมของคนในสังคมนั้นได้ปฏิบัติต่อกัน การเปลี่ยนแปลงจากเวลาหนึ่งถึงอีกเวลาหนึ่งซึ่งเป็นอัตราการเปลี่ยนแปลงที่ไม่มีการควบคุมเร่งรัดและมีได้มีเป้าหมายแต่อย่างใด เราเรียกว่า “วิวัฒนาการ” การวิวัฒนาการทางสังคมจึงอาจเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการหรือไม่ต้องการก็ได้ แต่การเปลี่ยนแปลงที่สังคมของเรากำลังต้องการก็คือ การเปลี่ยนแปลงที่เรียกว่า “การพัฒนา” (Development) ทั้งนี้ก็เพราะว่าการพัฒนาเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ได้กำหนดทิศทางและจุดมุ่งหมายรวมทั้งการควบคุมอัตราการเปลี่ยนแปลงไว้ตามระยะเวลาที่สามารถกำหนดได้ด้วย

เครื่องชี้การเปลี่ยนแปลงทางสังคม

การเปลี่ยนแปลงคือ การเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างของสิ่งหนึ่งเมื่อเวลาต่างกัน สิ่งที่ต้องพิจารณาก็คือ เราทราบได้อย่างไรว่าสังคมมีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ในการพิจารณาการเปลี่ยนแปลงทางสังคมดังได้กล่าวแล้วข้างต้นว่า เรามุ่งพิจารณาในระดับพฤติกรรมของบุคคล คือการประพฤติปฏิบัติของบุคคลหรือกลุ่มคนนั่นเอง ซึ่งพฤติกรรมที่แสดงออกนี้จะมีลักษณะบทบาท (Role) ที่ถูกกำหนดโดยสถานภาพทางสังคม ฉะนั้นบทบาทที่แสดงออกจึงเป็นเครื่องชี้บ่งให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคม หมายความว่าคนและกลุ่มคนในสังคมต่างก็มีสถานภาพต่าง ๆ กัน พฤติกรรมที่แสดงออกจะสอดคล้องกับบทบาทที่กลายเป็นสถาบันแล้ว (Institutionalized ideal role) อันจะเป็นรากฐานที่คาดหวังได้ว่าควรจะมีบทบาทอย่างไรบ้างและเมื่อใดบทบาทอันหนึ่งได้แปรเปลี่ยนไปในระยะเวลาที่แตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นความแตกต่างในด้านปริมาณหรือคุณภาพหรือทั้งสองอย่างก็ตามเมื่อนั้นแสดงว่าได้มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเกิดขึ้นแล้ว ตัวอย่างเช่น เมื่อสมัยก่อนสถานภาพหลักของหญิงไทยเป็นแม่บ้าน บทบาทก็คือดูแลบ้าน ดูแลลูก ๆ แต่ในสภาพปัจจุบัน สถานภาพหญิงไทยไม่ได้เป็นแม่บ้านเพียงอย่างเดียว อาจเป็นครู ผู้จัดการบริษัท รัฐมนตรี ฯลฯ

บทบาทของหญิงไทยก็มีมากขึ้น นั่นแสดงให้เห็นว่าได้มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นแล้ว หรือในการสอนของครูอาจารย์ในสมัยก่อนนั้น ครูส่วนใหญ่จะสอนโดยการพูดและเขียน แต่ในปัจจุบันบทบาทนั้นได้เปลี่ยนแปลงไป ครูสอนด้วยอุปกรณ์ทันสมัยชนิดต่าง ๆ นอกไปจากการพูดและเขียน มีการใช้วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ ฯลฯ เหล่านี้แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทางคุณภาพของบทบาทครูเกิดขึ้นแล้ว

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมใด ๆ ก็ตาม ก่อนจะมีการเปลี่ยนแปลงนั้นจะมีลักษณะกลายเป็นสถาบันเสียก่อน (Institutionalize) ซึ่งย่อมเป็นผลจากการต่อสู้กันระหว่างพลังทางสังคมที่ต่อสู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงนั้นกับพลังทางสังคมที่ไม่ต้องการการเปลี่ยนแปลงซึ่งก็ย่อมเป็นผลมาจากการประดิษฐ์คิดค้น (Invention) การขัดแย้ง (Conflict) การแข่งขัน (Competition) การปรับปรุง (Assimilation) หรือการประสานและร่วมมือกัน (Cooperation) เป็นพลังแห่งการเปลี่ยนแปลง และแรงต้านการเปลี่ยนแปลงอันเกิดจากการอบรมสั่งสอนให้อยู่ในกรอบธรรมเนียมประเพณี (Socialization and Enculturation) หรือการควบคุมทางสังคม (Social control) เมื่อใดแรงของการเปลี่ยนแปลงมีมากกว่าก็จะนำมาซึ่งลักษณะของสถาบัน (Institution) เมื่อนั้นเราจึงถือว่าสังคมได้มีการเปลี่ยนแปลงและเมื่อใดได้มีกิจกรรม (Activity) เพื่อการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ต้องการและสัมฤทธิ์ผลในระยะเวลาที่หวังถือได้ว่าได้มีการพัฒนาเกิดขึ้นแล้ว

สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม

โดยที่นักสังคมวิทยามานุษยวิทยามองสังคมเป็นระบบกระทำการ (System of Action) การเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่จะเกิดขึ้นในระบบสังคมหนึ่ง ๆ ก็ย่อมจะสามารถพิจารณาสาเหตุออกได้เป็น ๒ ประการใหญ่ ๆ ดังต่อไปนี้

๑. การเปลี่ยนแปลงที่มีสาเหตุขึ้นมาจากภายในของระบบสังคมนั้นก็คือการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่เกิดขึ้นจากการทำงานของระบบเองไม่มีพลังภายนอกเข้ามาบีบบังคับ และตัวการสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนี้ยังแบ่งออกได้เป็น ๒ ประการคือ

ก. การประดิษฐ์คิดค้น (Invention) ในสังคมการประดิษฐ์คิดค้นนี้เป็นการนำเอาเทคนิควิธีการหรือความคิดที่มีอยู่เดิมมาผสมผสานกับความรู้ใหม่ ๆ เป็นการใช้ความรู้ที่มีอยู่เดิมแล้วสร้างสิ่งใหม่ขึ้นมาการประดิษฐ์คิดค้นเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป คือมีการผสมผสานปรับปรุงอย่างต่อเนื่องกัน การประดิษฐ์คิดค้นนี้ยังจำแนกออกไปได้อีก ๒ ประการ คือ การประดิษฐ์คิดค้นทางวัตถุ (Technological invention) อันได้แก่ รถยนต์ โทรทัศน์ เครื่องบิน หรือเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน และการประดิษฐ์คิดค้นทางสังคม (Social invention) ได้แก่ การคิดสร้างกฎหมายใหม่ ๆ ขนบประเพณีหรือธรรมเนียมใหม่ ๆ ลัทธิศาสนาใหม่ ๆ ฯลฯ ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีผลทำให้การดำเนินชีวิตในสังคมนั้นเปลี่ยนแปลงไป

อย่างไรก็ตามการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ ๆ ขึ้นมาไม่ว่าจะเป็นในด้านวัตถุหรือทางสังคมก็ตามก็ไม่ใช่ของง่าย ในสังคมต่าง ๆ นั้นนักคิดเหล่านี้มีไม่มากนัก ดังนั้นผลกระทบที่จะทำให้เกิดเปลี่ยนแปลงจากภายในสังคมนั้น ๆ เองจึงมีน้อย

ข. การอบรมสั่งสอนสมาชิกใหม่ของสังคมได้อย่างไม่ครบถ้วน (Imperfect socialization) การอบรมสั่งสอนสมาชิกผู้เยาว์ของสังคมนี้แต่เดิมมาเป็นหน้าที่ของครอบครัวโดยเฉพาะแต่ในสภาพปัจจุบันได้มีสถาบันการศึกษารับช่วงไปอบรมสั่งสอนอีกที่หนึ่ง ทั้งนี้เพราะว่าสภาพเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบันได้ทำให้พ่อแม่ต้องออกไปทำงานนอกบ้านเพื่อหาเลี้ยงครอบครัวมากขึ้น จะกลับบ้านก็เย็นค่ำ เวลาที่จะได้พบปะพูดจาอบรมสั่งสอนบุตรหลานก็มีน้อยลง ภาชนะนี้จึงไปตกอยู่กับคนแก่ คนใช้ และโรงเรียน สำหรับกรณีโรงเรียนนั้นถ้าสถาบันการศึกษาอันเป็นที่หวังของพ่อแม่ได้ละเลยในหน้าที่นี้ ก็ย่อมทำให้ผู้เยาว์ที่จะเป็นสมาชิกของสังคมต่อไปขาดความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมของสังคม อันมีผลต่อพฤติกรรมที่จะเปลี่ยนแปลงไปได้

นอกจากนี้ในบางครั้งพ่อแม่ที่เป็นผู้ให้การอบรมสั่งสอนผู้เยาว์โดยตรงออกไปทำงานนอกบ้านและคงทิ้งให้บุตรหลานของตนต้องอยู่กับคนแก่ที่เป็น ปู่ ย่า ตา ยาย หรือคนรับใช้จะทำให้เด็กขาดความรักความอบอุ่น และอาจเลียนแบบนิสัยของ ปู่ ย่า ตา ยาย อันเป็นการเลียนแบบพฤติกรรมข้ามรุ่น กล่าวคือเกิดการปลูกฝังลักษณะคนรุ่นใหม่จากวัฒนธรรมของคนรุ่นเก่า ทำให้คนรุ่นใหม่เรียนรู้วัฒนธรรมของสังคมไม่ถูกต้อง ซึ่งจะมีผลต่อพฤติกรรมที่ไม่สอดคล้องกับสังคมที่เขาจะมีชีวิตอยู่ต่อไปในอนาคตได้ เพราะฉะนั้นเราจะสังเกตได้ แม้ว่าสังคมนั้น ๆ จะไม่มีการประดิษฐ์คิดค้นอะไรเลย แต่สังคมก็ยังคงมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ดี เพราะสาเหตุอันเนื่องมาจากการอบรมสั่งสอนที่ไม่สมบูรณ์นั่นเอง

๒. การเปลี่ยนแปลงที่มีสาเหตุมาจากภายนอกระบบสังคม

การเปลี่ยนแปลงที่มีสาเหตุจากภายนอกระบบสังคมนี้เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการติดต่อกันอันเป็นกระบวนการที่มีทั้งการให้และการรับ ทั้งนี้เพราะว่าตามปกติจะมีการปะทะสังสรรค์กันระหว่างวัฒนธรรมของแต่ละสังคมที่เข้ามาติดต่อกัน การเปลี่ยนแปลงจากสาเหตุนี้ปรากฏให้เห็นหลายรูปแบบ ซึ่งในที่นี้จะจำแนกออก ๒ ประการ คือ

ก. การแพร่กระจาย (Diffusion) การแพร่กระจายหมายถึงการที่วัฒนธรรมจากสังคมหนึ่งกระจายไปสู่สังคมอื่น การเปลี่ยนแปลงทางสังคมส่วนใหญ่จะมาจากการแพร่กระจาย ตัวอย่างเช่น ในสังคมไทยได้รับเอาการแพร่กระจายของวัฒนธรรมตะวันตกในเรื่องเกี่ยวกับการแต่งกาย สวมเสื้อนอก ผูกเนคไท สวมกระโปรง สวมรองเท้าส้นสูง หรือการที่คนไทยรับเอาการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมอินเดียในด้านพระพุทธศาสนา รับเอาค่านิยมในด้านความขยันอดทน การเอาประโยชน์จากคนอื่นจากวัฒนธรรมจีน เป็นต้น

การแพร่กระจายทางวัฒนธรรมมีทั้งในด้านวัตถุและที่ไม่ใช่วัตถุ การที่วัฒนธรรมแตกต่างกันมาปะทะกันก็จะเกิดการเปรียบเทียบและวัฒนธรรมเด่นก็จะแผ่กระจายออกไปเมื่อคนส่วนใหญ่เห็นว่าดีก็จะรับเอามาปฏิบัติโดยเฉพาะวัฒนธรรมทางด้านวัตถุนี้ง่ายกว่าวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ นอกจากนี้การสื่อสาร การคมนาคมที่สะดวกรวดเร็วในปัจจุบันมีส่วนช่วยให้การแพร่กระจายเป็นไปอย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น

ข. การยืมทางวัฒนธรรม (Cultural borrowing) ในปัจจุบันได้มีการขอยืมกันทางวัฒนธรรมระหว่างมิตรประเทศ การยืมวัฒนธรรมนี้จะมีลักษณะของการแลกเปลี่ยน (Exchange) เมื่อมีการยืมแล้วก็จะมีการนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับวิถีชีวิตของสังคมนั้น ตัวอย่างเช่น สังคมไทยของเราในปัจจุบันได้มีการยืมวัฒนธรรมตะวันตกมาปรับใช้มากมาย ทั้งภาษาพูด การแต่งกาย ทัศนคติ ค่านิยม ลัทธิการปกครองแบบประชาธิปไตย รถยนต์ รวมทั้งเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ เป็นต้น วัฒนธรรมตะวันตกนี้เมื่อราว ๆ ๒,๐๐๐ ปีมาแล้ว เมื่อเทียบกับวัฒนธรรมจีน อินเดีย และกรีก วัฒนธรรมตะวันตกยังคงอยู่มาวัฒนธรรมตะวันตกต้องยืมวัฒนธรรมกรีก และอินเดีย แต่มาในปัจจุบันนี้ได้เปลี่ยนแปลงไป เพราะวัฒนธรรมตะวันตกเด่นขึ้นมา เนื่องจากความเจริญทางเทคโนโลยีมีระบบวิชาการที่ก้าวหน้ากว่า วัฒนธรรมเด่นนี้ได้แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการใช้ประโยชน์ทางวิชาการได้ดีมาก อย่างไรก็ตาม วัฒนธรรมเด่นสมัยหนึ่งอาจเป็นวัฒนธรรมด้อยอีกสมัยหนึ่งก็ได้

ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมไทย

เป็นการคาดคะเนกันว่าสังคมมนุษย์นี้ได้มีการเปลี่ยนแปลงมาตามลำดับจากสังคมเล็ก ๆ ได้เติบโตเป็นสังคมใหญ่ขึ้น มีจำนวนประชากรมาก มีโครงสร้างสังคมซับซ้อน เนื่องจากการแบ่งงานกันอย่างละเอียดและมีระบบการแบ่งช่วงชั้นในสังคม ลักษณะชุมชนเปลี่ยนจากชุมชนขนาดเล็กที่เร่ร่อนมาเป็นชุมชนอยู่กับที่ ทำให้สามารถขยายออกไปเป็นชุมชนใหญ่ ๆ อย่างเช่นมหานครต่าง ๆ

ในปัจจุบัน

ข้อน่าสังเกตอย่างหนึ่งก็คืออัตราการเปลี่ยนแปลงในสมัยก่อนนั้นจะเป็นไปอย่างช้า ๆ แนวโน้มปัจจุบันจะเห็นได้ว่าอัตราการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วขึ้นเรื่อย ๆ มนุษย์เรามีส่วนในการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมธรรมชาติมากขึ้น เดิมในสังคมโบราณก็เพียงการล่าสัตว์ เก็บพืชผักผลไม้เป็นอาหาร แทบไม่กระทบกระเทือนธรรมชาติแวดล้อมเลย ต่อมาเมื่อมนุษย์รู้จักเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์มนุษย์เปลี่ยนแปลงธรรมชาติแวดล้อมมากขึ้น และในยุคอุตสาหกรรมมนุษย์เราก็ก่อสร้างสิ่งแวดล้อมมากมายจนกลายเป็นอันตรายต่อตัวมนุษย์เอง

การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีเป็นรากฐานของวิวัฒนาการทางสังคมเทคโนโลยีทำให้มนุษย์เรา ยืดความสามารถของร่างกายออกไปมากมาย กล้องจุลทรรศน์ โทรทัศน์ โทรศัพท์ ทำให้คนเรามองเห็นได้ มากขึ้นได้ยินไกลขึ้น รถยนต์ เรือ เครื่องบิน ทำให้เราไปได้ไกลขึ้นและรวดเร็วขึ้น การเปลี่ยนแปลงทาง เทคโนโลยีของมนุษย์เทียบได้กับวิวัฒนาการทางร่างกายสัตว์ ย่อมทำให้ชีวิตความเป็นอยู่และสังคม เปลี่ยนไป

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้มีพลังงานที่สังคมนำมาใช้ได้มากขึ้นย่อมทำให้สามารถผลิต สินค้าได้มากขึ้น สามารถเลี้ยงจำนวนประชากรได้มากขึ้นซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอุดมการณ์ และภาษาเทคโนโลยีเป็นกรอบซึ่งชี้ดวงจำกัดวิธีที่สังคมจะนำมาใช้แก้ปัญหาต่าง ๆ สังคมที่มีระดับการใช้ เทคโนโลยีต่ำย่อมไม่สามารถใช้วิธีการอย่างเดียวกันกับสังคมที่มีเทคโนโลยีสูง เครื่องมือย่อมเป็น ตัวกำหนดวิธีแก้ปัญหาและวิธีที่แก้ปัญหาที่ต้องอาศัยเครื่องมือทันสมัยย่อมนำไปใช้สังคมที่ขาดเครื่องมือ เหล่านั้นไม่ได้

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบันและอนาคตมีแนวโน้มไปในทางที่เราจะกำหนดทิศทาง การเปลี่ยนแปลงได้มากขึ้น นักคิดและนักวิทยาศาสตร์ทางสังคมก็ได้พยายามที่จะเสนอรูปแบบในการศึกษา การเปลี่ยนแปลงทางสังคมโดยการรวบรวมข้อมูลซึ่งเราสามารถพิสูจน์และมีประสบการณ์ได้อันทำให้เรา สามารถเข้าใจถึงสาเหตุและความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในสังคมมนุษย์ อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีทางสังคมนั้นยังคงมีข้อบกพร่องอยู่อีกมากมายโดยเฉพาะในเรื่องของรูปแบบของการเปลี่ยนแปลง นั้น ๆ

ทฤษฎีวิวัฒนาการ

อาจกล่าวได้ว่า ชาร์ลส์ ดาร์วิน (Charles Darwin) เป็นนักวิทยาศาสตร์คนแรกที่ปูพื้นฐานทฤษฎี ว่าด้วยวิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิตขึ้นมาเอกสารวิชาการของเขาชื่อ “ต้นกำเนิดของชีวิตชนิดต่างๆ” (The Origin of Species) ได้สร้างความสนใจแก่นักวิชาการต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ เป็นอย่างมาก

หลักการสำคัญของดาร์วินก็คือ

๑. การเลือกสรรของธรรมชาติ (Natural selection)
๒. ความอยู่รอดของแบบชีวิตที่เหมาะสมที่สุด (Survival of the fittest)

บิดาของสิ่งมีชีวิตอธิบายหลักการ ๒ ประการได้ว่า การวิวัฒนาการก็คือการเปลี่ยนแปลงทาง ชีวิตาซึ่งเกิดจากการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของสิ่งมีชีวิตเมื่อสภาพแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลง อยู่เสมอ สิ่งที่มีชีวิตก็จะปรับตัวตามสภาพแวดล้อมนั้นตลอดเวลาทั้งนี้เพื่อการอยู่รอดของตน ดังนั้น สิ่งมีชีวิตทั้งหลายจะวิวัฒนาการจากการมีโครงสร้างแบบง่าย ๆ (Simple organic) ไปสู่โครงสร้างที่ สลับซับซ้อนขึ้น (Complex Organic) และตัวแทนของสิ่งมีชีวิตที่มีโครงสร้างที่สลับซับซ้อนนี้ก็คือมนุษย์ โฮโมเซเปียนส์นั่นเอง

นักวิทยาศาสตร์ทางสังคมในศตวรรษที่ ๑๙ ที่สนับสนุนหรือคล้อยตามแนวความคิดของ ดาร์วินก็ คือ ลูว์ สเอนรี มอร์แกน (Lewis Henry Morgan) นักมานุษยวิทยาอเมริกันซึ่งเขียนหนังสือชื่อ “Ancient Society”

มอร์แกนได้นำเอาหลักวิทยาศาสตร์ธรรมชาติของคาร์วินมาปรับใช้อธิบายวิวัฒนาการทางวัฒนธรรมของสังคมอินเดียเผ่าอิโรกีสในอเมริกาเหนือ ซึ่งจากการศึกษาของเขาได้พบว่า การแต่งงานเป็นกลุ่ม (Group marriage) ของชนเผ่าอิโรกีสนั้นเป็นเรื่องของความอยู่รอด ทั้งนี้หมายความว่าสังคมมนุษย์ปัจจุบันรวมทั้งสังคมอิโรกีสได้ผ่านภาวะการแต่งงานเป็นกลุ่มมาแล้ว

มอร์แกนได้สร้างขั้นตอนเกี่ยวกับวิวัฒนาการของวัฒนธรรมมนุษย์ชาติดังต่อไปนี้

ขั้นตอนวิวัฒนาการทางวัฒนธรรม

(อ่านจากข้างล่างขึ้นบน)

ขั้นตอน	ตัวอย่างจากวัฒนธรรม	ลักษณะที่แตกต่าง
อารยธรรม	ชาวยุโรป ชาวอเมริกัน	- เริ่มหลังจากได้มีการประดิษฐ์ตัวอักษร
ป่าเถื่อนขั้นสูง	ชาวกรีกสมัยโบราณ	- เริ่มขึ้นด้วยการรู้จักใช้เหล็ก
ป่าเถื่อนขั้นกลาง	อินเดียแดงเผ่าซูนิโฮปี	- เริ่มขึ้นพร้อมกับรู้จักปลูกพืชเลี้ยงสัตว์
ป่าเถื่อนขั้นต่ำ	อินเดียเผ่าอิโรกีส	- เริ่มขึ้นพร้อมกับการประดิษฐ์เครื่องปั้นดินเผา
เหี้ยมโหดขั้นสูง	ชาวโปลินีเซียน	- เริ่มต้นพร้อมกับการรู้จักใช้ธนูและลูกศร
เหี้ยมโหดขั้นกลาง	คนพื้นเมืองออสเตรเลีย	- เริ่มต้นเมื่อรู้จักกินปลา รู้จักพูด รู้จักใช้ไฟ
เหี้ยมโหดขั้นต่ำ	ไม่มีตัวอย่าง	- ก่อนจะรู้จักใช้ภาษาพูดและการใช้ไฟ

ข้อเสนอปรัชญาพื้นฐานของระบบวิวัฒนาการของมอร์แกนนี้มีลักษณะคล้ายคลึงกับแนวความคิดของนักมานุษยวิทยาส่วนมากในศตวรรษที่ 19 คือเชื่อว่ามนุษย์ทั้งปวงเป็นสิ่งมีชีวิตที่มีเหตุผล จึงพยายามหาทางปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ ด้วยเหตุที่มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติจึงย่อมพัฒนาไปตามกฎธรรมชาติกฎเกณฑ์นี้ควบคุมไปทั่วจักรวาลและไม่มีเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา วิวัฒนาการย่อมเริ่มจากง่ายไปสู่ยากจากความไม่เป็นระเบียบไปสู่ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและโดยเฉพาะอย่างยิ่งพัฒนาการนี้ย่อมเกี่ยวเนื่องโดยตรงกับ “ความดีขึ้น” (Betterment) ด้วยเหตุนี้

วิวัฒนาการจึงหมายถึงความเจริญก้าวหน้า การก้าวเดินไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ด้วย

ไวท์ (L.A. White) นักมานุษยวิทยาของกลุ่ม Universal ได้พยายามเสนอกฎหรือทฤษฎีใหม่ขึ้นเรียกว่า พลังงานคือตัวการสำคัญที่ทำให้การวิวัฒนาการเป็นไปได้ (Energy and the Evolution of culture) ไวท์ ถือว่าวัฒนธรรมเป็นมรดกของสังคม เขาแบ่งวัฒนธรรมออกเป็น ๓ ส่วน คือ

ส่วนเทคโนโลยี (Technological subsystem)

๑. ส่วนสังคม (Sociological subsystem)

๒. ส่วนอุดมการณ์ (Ideological subsystem)

ส่วนเทคโนโลยีประกอบด้วย วัตถุ เครื่องจักรกล เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ เครื่องมือทางเคมี รวมทั้งเทคนิคในการใช้ด้วย

ส่วนสังคมประกอบด้วยความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีอยู่ในสังคมซึ่งแสดงออกเป็นพฤติกรรมที่เป็นแบบแผน ไม่ว่าจะแบบแผนนั้นจะเป็นบุคคลหรือกลุ่มคน เพราะฉะนั้นแบบแผนนี้จะเกี่ยวกับครอบครัว เครือญาติ จริยธรรม การทหาร ฯลฯ

ส่วนที่เป็นอุดมการณ์จะประกอบด้วย แนวความคิด ความเชื่อ หรือความรู้ต่าง ๆ ซึ่งแสดงออกมาในรูปของ นิยายปรัชญา ศาสนา ความคิดต่าง ๆ ตำนานวรรณคดีและวิทยาศาสตร์

ทั้งสามระบบจะติดต่อซึ่งกันและกัน มีการเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน แต่ความคิดของไวท์นั้นถือว่าระบบเทคโนโลยีเป็นพื้นฐานเบื้องต้นของระบบย่อยอื่น ๆ ไวท์ให้ความสำคัญแก่มันมาก เขาอธิบายว่าชีวิตทุกชีวิตและวัฒนธรรมทั้งปวงขึ้นอยู่กับระบบเทคโนโลยีเป็นส่วนใหญ่ ส่วนระบบสังคมนั้นถือว่าเป็นตัวรองลงมาและเป็นตัวช่วยเท่านั้น ในสาระสำคัญของระบบเทคโนโลยีแล้ว

ส่วนที่เป็นหัวใจก็คือพลังงานและเมื่อมองดูในจักรวาลแล้วก็จะมีเพียง ๒ ส่วนมีสัมพันธ์กัน คือ Matter และ Energy

ชีวิตมนุษย์เราก็เช่นเดียวกัน ชีวิตทุกชีวิตต่อสู้เพื่อแสวงหาพลังงานอิสระอยู่ตลอดเวลา ชีวิตที่สามารถทำอะไรได้มากก็คือชีวิตที่มีพลังงานมาก การเปลี่ยนรูปร่าง ๆ ไปสู่ความสลับซับซ้อนและสิ่งมีชีวิตนับเป็นตัวอย่างที่เราเห็นได้ชัด

ฉะนั้น สังคมมนุษย์ก็เช่นเดียวกัน สังคมใดสามารถเอาพลังงานมาใช้ได้มากก็มีอัตราการพัฒนาทางวัฒนธรรมได้สูง สังคมไหนมีการเอาพลังงานมาใช้ได้น้อยก็จะมีอัตราการพัฒนาทางวัฒนธรรมได้น้อย ไวท์ เขียนเป็นสูตร ดังนี้

$$E.T. \longrightarrow C$$

วัฒนธรรมจะพัฒนาไปได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปริมาณพลังงานที่นำมาใช้

E : ปริมาณพลังงานที่นำมาใช้ต่อคนใน ๑ ปี

T : คุณภาพหรือประสิทธิภาพของเครื่องมือ

C : ระดับของการพัฒนาวัฒนธรรม

ทฤษฎีการล่าช้าทางวัฒนธรรม

อ็อกเบอร์น (W.F.Ogburn) ผู้เสนอทฤษฎีวัฒนธรรมล่าช้า (Cultural lag theory) ในราว ๆ ปี ๑๙๓๐ เขาเป็นผู้หนึ่งที่นิยมเหตุผลทางวิทยาศาสตร์เป็นบุคคลในกลุ่มหัวก้าวหน้าขณะนั้น อ็อกเบอร์นถือว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมนำไปสู่ความก้าวหน้าของสังคมมนุษย์ อ็อกเบอร์น ได้รับอิทธิพลจากแนวความคิดวัตถุนิยมประวัติศาสตร์ของ มาร์กซ์ และ เฮเกลมาก

ในสาระสำคัญของทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมนั้นอ็อกเบอร์นกล่าวว่า จะมีความล่าช้าเกิดขึ้นเสมอโดยเฉพาะความล่าช้าทางวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ (Non-Material culture) เขา

ถือว่าตัวการสำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงก็คือการประดิษฐ์คิดค้นต่าง ๆ ทางวัตถุ เช่น เครื่องมือ อาวุธ ฯลฯ รวมทั้งกระบวนการทางวิชาการต่าง ๆ (Technological process) ที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงจากส่วนนี้ วัฒนธรรมก็จะมีปรับตัวของ วัฒนธรรมนี้จะมี ๒ ส่วนด้วยกันคือ ส่วนที่ปรับตัวเข้ากับฐานของวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไปได้ (Adaptive culture) เช่น ได้มีการคิดรถยนต์ขึ้นมาแทนรถม้า ก็จะต้องมีการคิดน้ำมันสร้างกฎจราจร สร้างโรงงานทำรถยนต์ สร้างปั้มน้ำมัน เกิดอาชีพต่าง ๆ ขึ้นมาให้เข้ากับการมีรถยนต์สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ รถยนต์ดำเนินอยู่ได้ต่อไป

ขณะเดียวกันก็มีอีกหลายสิ่งหลายอย่างที่ไม่สามารถปรับตัวตามไปได้ทัน เช่น ค่านิยม นิสัยต่าง ๆ ของคนที่เปลี่ยนแปลงไปช้าเพราะคนส่วนมากจะกลัวการเปลี่ยนแปลง คนขาดการศึกษาหรือไม่ได้รับการศึกษามากไม่ชอบการเปลี่ยนแปลงคนมีการศึกษาขั้นสูงรู้ว่าการเปลี่ยนแปลงจะไม่เป็นภัยอะไร แต่บางคน อาจไม่กลัวการเปลี่ยนแปลง แต่กลัวพลังทางสังคม การทำอะไรที่เบี่ยงเบนไปมากจะถูกสังคมบีบได้ คนมี ผลประโยชน์จะต่อต้านการเปลี่ยนแปลงอย่างมากถ้าการเปลี่ยนแปลงนั้นกระทบกระเทือนผลประโยชน์ ของตน

เมื่อพฤติกรรมของคนเปลี่ยนช้าผลที่เกิดขึ้นก็คือการปรับตัวที่ไม่ดีของสังคม (Maladjustment) อ็อกเบอร์นถือว่าความล่าช้าทางวัฒนธรรมมีอยู่เสมอในสังคมมนุษย์เว้นไว้แต่สังคมที่ไม่มีการ เปลี่ยนแปลงเลย อ็อกเบอร์นเขียนเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ในขณะเดียวกันเขาอธิบายเกี่ยวกับการ เปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมตลอดเวลา ดังนั้น เมื่อเราพูดถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมจึง ต้องพูดถึงความล่าช้าไปด้วยเสมอ

นักทฤษฎีรุ่นใหม่กล่าวว่า “ความล่าช้าทางวัฒนธรรม” ของอ็อกเบอร์นไม่จัดเป็นทฤษฎีแต่อย่างใด เพราะไม่มีอำนาจในการกำหนดทิศทางจึงเป็นเพียงแนวคิดเท่านั้น

แมก วีเบอร์ (Max Weber) เป็นคนหนึ่งที่โต้แย้งทฤษฎีความล่าช้าทางวัฒนธรรมของ อ็อกเบอร์นเขาพิจารณาไปว่า ค่านิยมหรือหลักจริยธรรมบางอันทางศาสนาเป็นตัวการสำคัญที่ทำให้สังคม เปลี่ยนแปลงหรือไม่เปลี่ยนแปลงมากกว่าวัฒนธรรมทางวัตถุ หนังสือ “The Protestant Ethic and The Spirit of Capitalism” ของเขาได้ชี้ให้เห็นทัศนคติในแง่ที่ว่าความเจริญเติบโตของสังคมทุนนิยมเกิดจาก จริยธรรมของศาสนานิกายโปรเตสแตนต์ ทั้งนี้เพราะว่าจริยธรรมหลายอย่างทำให้สังคมเปลี่ยนแปลงไป ตัวอย่างเช่น คำสอนที่ว่า จงพอใจที่จะขยันขันแข็ง ทำงานหนัก การอดออมทรัพย์ การเกียจคร้านเป็นบาป ที่นำไปสู่การเจริญเติบโตของลัทธิทุนนิยมได้

เมื่อพิจารณาในแง่นี้ วีเบอร์ ได้ให้ความสำคัญแก่อุดมการณ์ความคิดความเชื่อค่านิยมที่ให้แก่สังคม มากกว่าวัฒนธรรมทางวัตถุ

ทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่

พาร์สันส์ (Talcott Parsons) นับว่ามีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาทฤษฎีนี้ให้มีอำนาจอธิบาย ชัดเจนยิ่งขึ้น ทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่ของสังคมเป็นระบบอันหนึ่ง ระบบนี้จำเป็นต้องอยู่ต่อไป แม้ว่า ตัวบุคคลมีการเปลี่ยนแปลงเสมอเนื่องจากกฎธรรมชาติของการเกิด แก่ เจ็บ ตาย การที่สังคมดำรงอยู่ ต่อไปได้ สังคมจะต้องมีโครงสร้างเพื่อทำหน้าที่สำคัญต่าง ๆ ในสังคม เหมือนร่างกายของมนุษย์จะมีชีวิต

อยู่ได้ก็ต้องมีอวัยวะทำหน้าที่ต่าง ๆ ที่จะเป็นการมีชีวิตอยู่ หน้าที่หรือความสำคัญของสังคมก็มี เช่น จะต้องผลิตอาหารและมีของเครื่องใช้ต่าง ๆ จะต้องมีการให้กำเนิดและอบรมสมาชิกใหม่ที่จะมาแทนสมาชิกเก่าจะต้องมีการมอบอำนาจการปกครองให้บางคนเป็นผู้ใช้จะต้องมีการควบคุมพฤติกรรมของบุคคลไม่ให้เป็นอันตรายต่อความสงบสุขส่วนร่วม จะต้องมีการแบ่งปันทรัพย์สินในสังคมระหว่างคนที่มีอาชีพและฐานะต่าง ๆ กัน ฯลฯ

หน้าที่เหล่านี้เป็นความจำเป็นของสังคมที่จะต้องสร้างสถาบันที่มีระเบียบกฎเกณฑ์กำหนดสิทธิหน้าที่และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่าง ๆ ให้ปฏิบัติตาม เช่น ระบบการผลิต ระบบครอบครัว ระบบการเมือง การปกครอง ระบบความเชื่อทางศาสนาและการศึกษาอบรมที่ให้แก่สมาชิกของสังคม ฯลฯ

โดยปกติแล้วการทำงานของกลไกสถาบันเหล่านี้จะเป็นผลให้สังคมอยู่ในสภาพสมดุลย์เคลื่อนที่ กล่าวคือบางส่วนหรือสถาบันจะปรับตัวเข้าหากันตามความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อม แต่สถาบันจะทำหน้าที่ของตนซึ่งเป็นการตอบสนองความต้องการของสถาบันอื่น ๆ และสังคมเป็นส่วนรวม การติดต่อตอบโต้ระหว่างบุคคลซึ่งเป็นไปตามปกติสถานและสถานภาพกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คืออยู่ในขอบเขตของสถาบันจะเป็นไปในทางที่สนับสนุนกันในระดับสุดท้าย ตัวอย่างเช่นการทำเกษตรกรรมของชาวนบพเป็นผลทำให้มีวัตถุดิบป้อนโรงงานอุตสาหกรรม มีอาหารสำหรับเลี้ยงคนงาน และช่วยให้โรงงานสามารถขายผลผลิตได้เพราะชาวนบพมีอำนาจซื้อเพิ่มขึ้น เมืองที่เป็นที่ตั้งของโรงงานจึงอยู่ได้ เพราะชนบทเองก็ได้ประโยชน์จากเมือง คือมีตลาดจำหน่ายผลผลิต และสามารถซื้อเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ได้ในราคาถูกด้วย

อีกตัวอย่างหนึ่งซึ่งแสดงถึงขอบเขตของสถาบันในการสนับสนุนกันขั้นสุดท้ายก็คือการทำงานของสถาบันครอบครัวซึ่งทำหน้าที่สำคัญในการอบรมสมาชิกสังคมที่เกิดขึ้นใหม่ให้รู้จักระเบียบวินัยการควบคุมตนเองทั้งนี้ก็เป็น การตอบสนองความต้องการของสถาบันทางเศรษฐกิจ หรือระบบการผลิตของสังคมที่ต้องการคนทำงานที่มีประสิทธิภาพ ในขณะที่เดียวกันระบบการผลิตก็ทำให้มีทรัพย์สินส่วนรวมเพิ่มขึ้นเป็นผลให้ครอบครัวมีรายได้สูงขึ้นโดยเฉลี่ย

โดยหลักการของทฤษฎีนี้อาจสรุปได้ว่า ให้ความสำคัญในเรื่องเสถียรภาพที่ว่า ทุกสังคมมีความเป็นปึกแผ่นสูง ทุกสังคมต้องมีการปรับตัวเพื่อความอยู่รอด จึงทำให้ทุกสถาบันประสานกลมกลืนกันเป็นอย่างดีไม่มีทางที่จะก่อให้เกิดความขัดแย้ง

อย่างไรก็ตามมัวร์ (Wilbert E. Moore) นักสังคมวิทยาอเมริกันได้ชี้ให้เห็นความยืดหยุ่นของทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่ที่จะอธิบายการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ว่า ไม่มีสังคมใดในโลกที่มีแต่เสถียรภาพเพราะจะเห็นว่าไม่มีสังคมใดที่อยู่ในสภาพสมดุลอย่างแท้จริงส่วนต่าง ๆ ของสังคมไม่ได้ประสาน (Integrate) กันอย่างสมบูรณ์อย่างน้อยที่สุดก็ด้วยเหตุผลส่วนตัวบุคคลที่ปฏิบัติตามบทบาทต่าง ๆ ที่เป็นหน้าที่ของตนในสังคม (Role requirement) นอกจากนี้การอบรมที่ได้รับ (Socialization) ก็ไม่เหมือนกัน ความแตกต่างในแง่ของการปฏิบัติตามบทบาทแม้จะเป็นบทบาทซึ่งสังคมต้องการให้ปฏิบัติอย่างเดียวกันจึงเกิดขึ้นเป็นของธรรมดาและเป็นต้นเหตุให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ตัวอย่างเช่น ในหน่วยงานที่ทำงานแบบสำนักงานทุกตำแหน่งจะมีระเบียบวางไว้ว่าผู้ดำรงตำแหน่งจะต้องทำอะไรบ้าง ตัวบุคคลอาจจะเปลี่ยนแปลงไป แต่หน้าที่หรือบทบาทยังคงเหมือนเดิม แต่เมื่อเปลี่ยนแปลงตัวบุคคลการ

เปลี่ยนแปลงในการทำงานจะเกิดขึ้นแต่การทำงานในแต่ละหน่วยก็ยังคงอยู่ต่อไป ความยืดหยุ่นจึงเป็นลักษณะของทุกระบบสังคมและแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงการเคลื่อนไหวซึ่งเกิดขึ้นตลอดเวลาเนื่องจากระบบย่อยของสังคมปรับตัวเข้าหากัน

ทฤษฎีขัดแย้ง

ทฤษฎีการขัดแย้งเป็นทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลมากในปัจจุบัน หลักการสำคัญของกลุ่มนี้เห็นว่า ตัวการสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงก็คือความขัดแย้งและความขัดแย้งทำให้เกิดความเจริญก้าวหน้าไปสู่ภาวะที่ดีขึ้น ถ้าสังคมไม่มีความขัดแย้งเลยการเปลี่ยนแปลงอาจไม่เกิดขึ้น

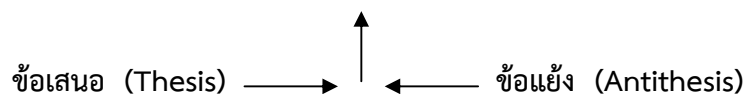
ความขัดแย้งนั้นมิได้มีอยู่เฉพาะทางสังคมเท่านั้นแต่เป็นปรากฏการณ์ทั่ว ๆ ไป แม้แต่ในตัวของคนเราเองก็มีความขัดแย้ง เช่น ในทางความคิด ความประพฤติปฏิบัติต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ความขัดแย้ง ในตัวคนเราก็ก่อให้เกิดการปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น

นักปรัชญาและนักสังคมศาสตร์ในกลุ่มนี้มีด้วยกันหลายคน คาร์ล ไฮริช มาร์กซ์ (C.H.Marx) นับว่าเป็นบุคคลสำคัญที่ได้มีส่วนในการพัฒนาทฤษฎีการขัดแย้งให้มีอำนาจในการอธิบายมากขึ้น มาร์กซ์ถือว่าสิ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงคือ ความขัดแย้งที่เกิดมาจากกระบวนการผลิต (Mode of Production) เขาอธิบายว่าจากประวัติศาสตร์มนุษย์เป็นผู้เปลี่ยนแปลงสังคมในกระบวนการที่มนุษย์เปลี่ยนแปลงสภาพชีวิตของตนเองก็เพื่อเอาชนะธรรมชาติ ทั้งนี้ก็ด้วยเหตุผลที่ว่าในขณะที่สัตว์ประเภทอื่นดำรงชีวิตอยู่ด้วยการปรับตัวเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติมนุษย์เป็นสัตว์ประเภทเดียวที่สามารถเปลี่ยนแปลงธรรมชาติเพื่อประโยชน์ของมนุษย์เองโดยการผลิตปัจจัยต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการของตนเอง มาร์กซ์อธิบายว่าในสังคมจะมีคนอยู่ด้วย ๒ ชั้น คือ ผู้ผลิตซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ไม่มีทรัพย์สินและขายแรงงานกับผู้เป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตซึ่งมีอำนาจและควบคุมระบบการผลิตเอาไว้

มาร์กซ์ เน้นว่าการขัดแย้งกันอย่างรุนแรงระหว่างชนสองชั้นนี้เป็นเรื่องของผลประโยชน์ที่ไม่มีทางจะหลีกเลี่ยงได้ การต่อสู้ระหว่างทาสกับนาย ลูกจ้างกับเจ้าครองแคว้น กรรมกรชนกับนายทุนเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่แสดงให้เห็นการขัดแย้งที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมอย่างเด่นชัด

ความจริงมาร์กซ์ไม่ได้เป็นคนริเริ่มทฤษฎีขัดแย้งนี้โดยตรงแต่เขาได้นำเอาระบบ (System) การขัดแย้งตามความคิดของคานต์ (Emanuel Kant) ซึ่งอธิบายในระดับบุคคล และของเฮเกิล (Hegel) ซึ่งอธิบายในระดับกลุ่มคนมาผสมผสานกับแนวความคิดวัตถุนิยม (Materialism) ของฟอยเออร์บาค (Feurbach) กลายเป็นวิภาษวิธีแห่งการเปลี่ยนแปลงโดยมีเศรษฐกิจเป็นตัวกำหนด (Economic determination) ซึ่งเขียนเป็นหลักเกณฑ์ดังนี้

ข้อสรุป

ดาเร็นดอร์ฟ (Ralf Dahredorf) นักสังคมวิทยาเยอรมันรุ่นต่อมาได้โต้แย้งมาร์กซ์ในข้อที่ว่าปัจจัยรากฐานของการขัดแย้งนั้นอยู่ที่อำนาจชนชั้นมิใช่อยู่ที่เศรษฐกิจ ความขัดแย้งเป็นสาระของระบบสังคมและมีอยู่เสมอ ฉะนั้นเมื่อใดที่เกิดกลุ่มสังคมกลุ่มนี้จะมีลักษณะของการจัดอำนาจระหว่างหัวหน้าและลูกน้องหรือกล่าวได้ว่า ภายในกลุ่มจะมีผู้มีอิทธิพล และผู้ที่ถูกอิทธิพล ตามปกติคนในกลุ่มยังมิได้ตระหนักในความแตกต่างของอำนาจก็จะมีไม่มีการขัดแย้ง แต่ถ้าเมื่อใดเกิดความตระหนักว่ามีอิทธิพลและมีการบีบบังคับเกิดขึ้นก็จะเป็นจุดเริ่มของการขัดแย้งระหว่างชนชั้นที่มีอำนาจและไม่มีอำนาจ เมื่อมีการขัดแย้งระหว่างชนชั้นผลของการขัดแย้งจะแบ่งออกเป็น ๒ แบบ คือ

๑. การขัดแย้งในพื้นที่ราบ

ความขัดแย้งในระดับพื้นราบนี้จะเพิ่มขึ้นหรือลดลงก็ขึ้นอยู่กับระดับความแตกต่างระหว่างชนชั้นว่าขัดแย้งเพียงใด ถ้ามีมากอัตราความขัดแย้งจะสูง แต่ปริมาณกลุ่มย่อยถ้ามีมากจะลดความขัดแย้งลงหรือโอกาสในการเปลี่ยนแปลงสถานภาพ ถ้าโอกาสของการเลื่อนสถานภาพสูงขึ้นได้อัตราการขัดแย้งจะลดลงเช่นเดียวกัน ในขณะที่เดียวกัน ถ้าหากเพิ่มอัตราการขัดแย้งก็จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่กว้างขวางลึกซึ้งในโครงสร้าง ซึ่งหมายถึงว่าโครงสร้างสังคมเก่าจะต้องเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาย อาทิเช่น กรณีเดือนตุลาคม ปี ๒๕๑๖ หรือเดือนตุลาคม ปี ๒๕๑๙ เป็นต้น

๒. การขัดแย้งขั้นรุนแรง (Violence conflict)

อัตราการขัดแย้งชนิดนี้จะมากน้อยย่อมแล้วแต่ปริมาณของกลุ่มย่อยที่จะสามารถรวมตัวกันได้เพียงใดถ้ารวมตัวกันได้ก็จะรุนแรงมากขึ้น และถ้ามีการปรับแก้ระบบของรางวัลและการลงโทษไปในทางคล้อยตามก็ย่อมจะลดอัตราการขัดแย้งลง และควบคุมการขัดแย้งนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตามการขัดแย้งนี้ถ้ารุนแรงไม่สามารถควบคุมได้จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน ซึ่งอาจมีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตัวบุคคลผู้ปกครองได้

ลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมไทย

ในการศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมไทยนี้จะพิจารณาจากตัวแปร ๔ ประการด้วยกันคือ การเปลี่ยนแปลงของขนาดกลุ่มคน โครงสร้างของสังคม ค่านิยมทางวัฒนธรรมและพฤติกรรมของสมาชิกสังคม

๑. การเปลี่ยนแปลงของขนาดกลุ่มคน

ในระยะแรกที่คนไทยอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในดินแดนอันเป็นประเทศไทยปัจจุบัน ได้มีการรวมกลุ่มกันเพื่อช่วยตัวเอง และอยู่กันเหมือนครอบครัวใหญ่ หลักสำคัญในการรวมกลุ่มกันคือ ระบบ

ครอบครัวและเครือญาติ กล่าวคือ การอยู่ร่วมกันของคนไทยในระยะแรก ๆ นี้ถือเหตุผลแห่งความเป็นเครือญาติเป็นพื้นฐานสำคัญของการอยู่ร่วมกัน ต่อจากนั้นก็ขยายระบบเครือญาติออกมาใช้เป็นรูปแบบของการปกครองกันหัวหน้ากลุ่มเรียกว่าพ่อบ้าน ลูกกลุ่มเรียกว่าลูกบ้าน ในระยะแรก ๆ ความสำคัญของไพร่พลเป็นปัจจัยที่สำคัญของการปกครอง ฉะนั้นจะเห็นว่าดินแดนที่เป็นประเทศไทยนี้มีการแบ่งแยกกลุ่มคนออกเป็นหลายกลุ่มหรือหลายอาณาจักร บางกลุ่มก็ไม่ยอมขึ้นกับใคร บ้างก็ยอมอยู่ใต้อำนาจของเจ้าถิ่นเดิมซึ่งเป็นชนชาติอื่น แต่ในที่สุดกลุ่มคนไทยอิสระที่สุโขทัยก็สามารถแผ่อำนาจเขตได้กว้างขวางครอบคลุมกลุ่มอื่นได้มากมาย ประมาณ พ.ศ. ๑๘๐๐ ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาแม้ว่าจะได้มีการเปลี่ยนแปลงศูนย์กลางการปกครองมาเป็นกรุงศรีอยุธยา ธนบุรี และกรุงรัตนโกสินทร์ก็ตาม ถือว่าเป็นการวิวัฒนาการของสังคมไทยโดยสิ้นเชิง

เมื่อพิจารณาถึงจำนวนประชากรของกลุ่มต่าง ๆ ตั้งแต่เริ่มตั้งถิ่นฐานนั้นมีจำนวนไม่มากนัก อย่างไรก็ตามจำนวนประชากรของไทยนับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๑๗๔๓ จนถึงปี พ.ศ. ๒๔๕๓ มีประชากรไม่เกิน ๘ ล้านคน ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๐๓ ประเทศไทยได้จัดให้มีการสำมะโนประชากรเพื่อดูจำนวนการเพิ่มขึ้นที่แน่นอนและลักษณะการกระจายตัวก็พบว่าประเทศไทยมีประชากรถึง ๒๖ ล้านคนเศษ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๑๓ ได้มีการสำรวจสำมะโนอีกพบว่าประชากรเพิ่มขึ้นเป็น ๓๖ ล้านคนเศษ ในรอบ ๑๐ ปี พ.ศ. ๒๕๐๓ ถึงปีพ.ศ. ๒๕๑๓ นี้พบว่าอัตราการเพิ่มประชากรเพิ่มในอัตราร้อยละ ๓๐ ต่อปี ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นมีอัตราเพิ่มเป็นอันดับ ๓ ของโลก และคาดว่าจำนวนประชากรของไทยจะเพิ่มเป็น ๑ เท่าตัวในอีก ๒๓ ปีข้างหน้าถ้าอัตราการเพิ่มยังคงอยู่ในระดับเช่นนี้

การเพิ่มจำนวนประชากรของไทยมีลักษณะเช่นเดียวกันกับประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลาย คือมีอัตราการเกิดสูงแต่อัตราการตายลดลงอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เพราะความก้าวหน้าทางการแพทย์ การสาธารณสุข และการรวมตัวของชุมชนต่าง ๆ กลายเป็นเมือง ประชากรมีอายุยืนขึ้น ลักษณะการเพิ่มประชากรในอัตราสูงขึ้นนี้ย่อมมีผลต่ออัตราส่วนของผู้ถูกเลี้ยงดูสูง กล่าวคืออัตราส่วนเด็กอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี มีถึงร้อยละ ๔๓ ในขณะที่ประเทศพัฒนาแล้ว เช่น สหรัฐ มีเพียงร้อยละ ๓๐ ฝรั่งเศสร้อยละ ๒๕ ญี่ปุ่นร้อยละ ๒๕ เท่านั้น

อัตราการเพิ่มประชากรสูงเช่นนี้ย่อมเป็นอุปสรรคในการพัฒนาประเทศใดส่วนรวมเป็นอย่างมาก ดังนั้น ในปี พ.ศ. ๒๕๑๔ รัฐบาลจึงประกาศใช้นโยบายประชากรเพื่อให้อัตราการเพิ่มประชากรอยู่ในภาวะที่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมมีทางเป็นไปได้ การเพิ่มประชากรอย่างรวดเร็วในยุคใหม่นี้ไม่ใช่เป็นการเพิ่มเฉพาะจำนวนหรือเพิ่มเฉพาะปริมาณเท่านั้น หากได้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในด้านคุณภาพด้วยหมายความว่า ประชากรที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นนี้มีใช้เพิ่มแต่จำนวน แต่ได้เพิ่มความคาดหวังขึ้นมาด้วยในส่วนตัวต่าง ๆ ของภูมิภาคคือคนไทยต้องการชีวิตที่อยู่ดีกินดีมากยิ่งขึ้นต้องการสวัสดิการความช่วยเหลือจากรัฐบาลยิ่งขึ้น คนสมัยก่อนไม่เคยเรียกร้องอะไร เดียวนี้เรียกร้องมากขึ้น ตัวอย่างเช่น แต่ก่อนชาวนาไทยไม่เคยมาเดินขบวนร้องเรียนผู้ว่าฯ หรือคนใช้แรงงาน กรรมกรไม่เคยมาเดินขบวนเรียกร้องขอขึ้นค่าแรง เดียวนี้เราไม่ใช้อำนาจในการกดเขาไว้ เปิดโอกาสให้เขาไว้ เปิดโอกาสให้เขาได้แสดงออกซึ่งความต้องการหรือระดับความคาดหวังที่สูงขึ้นมา

๒. การเปลี่ยนแปลงในด้านโครงสร้างของสังคม

การเปลี่ยนแปลงในระดับโครงสร้างของสังคมไทยนี้จะพิจารณาสังคมไทยในฐานะที่เป็นระบบของความสัมพันธ์ของบุคคลและกลุ่มคนอยู่ในอาณาบริเวณ ที่มีสัญลักษณ์ และวิถีการดำเนินชีวิตในอันที่ก่อให้เกิดเอกลักษณ์ของไทย ถ้าพิจารณาสังคมไทยในปัจจุบันนี้ก็จะเห็นได้ว่าสภาพการเปลี่ยนแปลงในระดับโครงสร้างอยู่ในระหว่างการเปลี่ยนแปลงไปในที่สุดซึ่งคาดว่าอาจเปลี่ยนไปสู่การประนีประนอมหรือการขัดแย้งก็ได้

โดยที่สังคมไทยกำลังอยู่ในระหว่างการเปลี่ยนผ่านจึงเห็นได้ว่าระบบครอบครัวและเครือญาติของไทยในส่วนใหญ่ที่ยึดอยู่คำเรียกญาติพี่น้องตามประเภทและระดับอายุต่าง ๆ ยังคงเหมือนกับคนไทยสมัยก่อน รูปแบบของครอบครัวยังไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก แต่ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว พ่อ แม่ ลูก สามีกับภรรยา ฯลฯ ก็มีเปลี่ยนแปลงไปตามความจำเป็นทางเศรษฐกิจ และภาระหน้าที่สังคมของแต่ละบุคคลในสภาพชีวิตสมัยใหม่ทั่วในเมือง และชนบทไม่เป็นไปเช่นสมัยก่อน กฎหมายลักษณะฉ้อฉลปัจจุบันอนุญาตให้ชายไทยมีภรรยาจดทะเบียนได้ถูกต้องตามกฎหมายได้เพียงคนเดียวซึ่งแต่เดิมกฎหมายตราสามดวงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นให้ชายมีภรรยาได้พร้อม ๆ กันหลายคนและหลายประเภท พิธีแต่งงานของคนไทยปัจจุบันก็ไม่เป็นไปตามธรรมเนียมของคนไทยสมัยก่อนเสมอไป เช่น ประเพณีคลุมถุงชนที่ฝ่ายหญิงและฝ่ายชายไม่รู้จักกัน หรือบางทีไม่เคยเห็นหน้ากันมาก่อนเลย ไม่เคยเรียนรู้นิสัยใจคอซึ่งกันและกัน แต่พ่อแม่เห็นดีเห็นงามให้แต่งงานกันได้ลดลงไปถึงแม้ว่าภาษาและอักษรไทยจะยังไม่เปลี่ยนแปลงไปจนจำไม่ได้การเรียนรู้การเขียนซึ่งในสมัยก่อนเว้นอภิสิทธิ์เฉพาะเด็กผู้ชาย และมีแพร่หลายเฉพาะในรั้วในวังและมีครูสอนเป็นพระส่วนใหญ่ มาสมัยนี้ทั้งเด็กผู้ชายและเด็กหญิงต้องเข้ารับการศึกษากาศึกษาภาคบังคับตามกฎหมายอย่างเสมอหน้ากันและครูผู้สอนก็ได้ไม่บวชเรียนเป็นพระ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้น้อยกับผู้ใหญ่แต่เดิมมีลักษณะที่เรียกว่า “ระบบอุปถัมภ์” ในปัจจุบันก็ยังคงมีอยู่แต่ได้เปลี่ยนรูปไปในลักษณะแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันอย่างเห็นได้ชัด

โครงสร้างของสังคมนั้นจะสอดคล้องกับระบบเศรษฐกิจและการปกครองของแต่ละยุคและโครงสร้างของสังคมย่อมเปลี่ยนแปลงไป ถ้าระบบเศรษฐกิจและการปกครองเปลี่ยนแปลงไประบบเศรษฐกิจของไทยแต่เดิมมาเป็นการผลิตพอเพียงเท่านั้น ภายหลังสนธิสัญญาเบาริงไปแล้วระบบเศรษฐกิจได้เริ่มเปลี่ยนแปลงไปเป็นการผลิตเพื่อการตลาดมากขึ้น การเน้นการซื้อขายผลผลิตในปัจจุบันบทบาทของพ่อค้าคนกลางของระบบการตลาดทั้งภายในและภายนอกประเทศย่อมมีความหมาย มีความสำคัญขึ้นทุกระดับ

นอกจากนี้ระบบเศรษฐกิจมีความต้องการเงินหมุนเวียนมากขึ้นในกระบวนการผลิตและการจำหน่ายบุคคลประเภทนายทุนนักการเงิน การธนาคาร ผู้ประกอบการก็ต้องการผลตอบแทน เงินทุนเหล่านี้ย่อมกระทบกระเทือนผลประโยชน์ของฝ่ายแรงงานและผู้บริโภคนำไปสู่การขัดแย้งขึ้นได้ ในปัจจุบันในกระบวนการผลิตของระบบเศรษฐกิจปัจจุบันในภาคเกษตรและอุตสาหกรรมมีการจ้างงานลูกจ้างในไร่นาและกรรมกรในโรงงานซึ่งถือเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญด้วย บุคคลเหล่านี้ไม่เคยมีอยู่ในโครงสร้างสังคมและระบบเศรษฐกิจแบบประเพณีเดิม บทบาทของแรงงานจะมีมากขึ้นตามผลงานในระบบการผลิต ทำให้ต้องรองค่าตอบแทนจากฝ่ายเจ้าของทุนและกิจการได้ ถ้าคนจำนวนมากในสังคมเป็น

แรงงานเช่นนี้ก็จะรวมกันเป็นกลุ่มหรือชนชั้นใหม่มีพลังต่อรองกับกลุ่มผลประโยชน์อื่น ๆ ได้อย่างไม่เคยปรากฏในโครงสร้างดั้งเดิมแต่อย่างใด

ในระบบเศรษฐกิจปัจจุบันซึ่งมีอาชีพมากมายหลายประเภทให้บุคคลเลือกประกอบได้ตามความถนัดตามความสนใจและโอกาสแต่ความรู้ความถนัดที่จะประกอบอาชีพนี้อาจไม่ได้ถ่ายทอดจากครอบครัวเหมือนในสมัยก่อนจึงจำเป็นต้องมีการฝึกอบรมวิชาชีพในสถาบันการศึกษาหรือสถาบันฝึกฝีมือแรงงาน ช่วงเวลาของการศึกษาอบรมจะมากหรือน้อยย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะของแต่ละวิชาชีพ บุคคลที่อยู่ในบทบาทของนักศึกษาเป็นระยะเวลาานาน ๆ นี้อย่อมมีโอกาสได้รับความรู้ความคิดทั้งที่เป็นวิชาการและนอกเหนือไปจากนั้นและเป็นความรู้ความคิดของคนหนุ่มสาวที่อาจแตกต่างไปจากความคิดของคนรุ่นเก่า ทำให้กลุ่มนักเรียนนักศึกษากลายเป็นกลุ่มสังคมใหม่ซึ่งมีบทบาทของตนเอง บางครั้งร่วมมือขัดขวางกลุ่มผลประโยชน์อื่น ๆ ที่ตนเห็นว่าเอารัดเอาเปรียบคนกลุ่มอื่นมากเกินไป ซึ่งบทบาทของกลุ่มคนเช่นนี้ไม่เคยมีมาก่อนเลย

กลุ่มข้าราชการยังคงเป็นกลุ่มที่ทำหน้าที่บริหารปกครองสืบเนื่องจากกลุ่มทำนองเดียวกันของสังคมสมัยก่อน แต่อุดมคติของข้าราชการสมัยใหม่ไม่นิยมให้ข้าราชการคุมอำนาจทางเศรษฐกิจของสังคมเหมือนคตินิยมสมัยก่อนและมีกลุ่มบุคคลประเภทใหม่คือผู้แทนราษฎร นักการเมืองเพิ่มขึ้นมาเป็นกลไกใหม่ของระบบบริหารการปกครอง ข้าราชการที่ผูกพันอยู่กับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจอย่างแต่ก่อนไม่สามารถมีบทบาทได้ตามอุดมคติใหม่ย่อมต้องใช้อำนาจเกินหรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่หาประโยชน์เองหรือร่วมมือร่วมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจกับกลุ่มพ่อค้าและนายทุนให้เกิดปัญหาความขัดแย้งในบทบาทหน้าที่ ปทัสถาน และจริยธรรมของสังคมมีผลสะท้อนต่อความมั่นคงและการพัฒนาบ้านเมืองได้อย่างมาก ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการ ประชาชน และพ่อค่านายทุนในแบบที่ตักค้ำจากโครงสร้างเดิมกลายเป็นปัญหาขัดกับอุดมคติของการปกครองในโครงสร้างของสังคมใหม่ที่คนส่วนใหญ่คาดหวัง

ในส่วนที่เกี่ยวกับทางการเมืองและการปกครองนั้นแต่เดิมมาไทยเรามีระบบการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ โดยถือว่าพระมหากษัตริย์เป็นสมมุติเทพ แต่หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสถาบันการเมืองและการปกครองอย่างมาก บทบาทของพระมหากษัตริย์ในฐานะสมมุติเทพหรือเจ้าชีวิตได้ยุติลง ได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นพระมหากษัตริย์ของปวงชน องค์พระมหากษัตริย์ทรงมีความใกล้ชิดกับประชาชนมากขึ้น บทบาทที่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลานั้นนับว่ามีอิทธิพลต่อการบริหารราชการแผ่นดินอย่างมากซึ่งไม่เคยปรากฏมาก่อนเลยในโครงสร้างของสังคมไทย

๓. การเปลี่ยนแปลงในด้านวัฒนธรรมและพฤติกรรม

การเปลี่ยนแปลงในด้านวัฒนธรรมนี้หมายถึง ค่านิยมทางวัฒนธรรม (Cultural value) อันได้แก่ แนวคิด แนวทางปฏิบัติต่าง ๆ ที่คนในแต่ละวัฒนธรรมมีความนิยมชมชอบเลือกหรือยึดถือเอามาเป็นเครื่องกำหนดพฤติกรรมต่าง ๆ ของตน ตัวอย่างเช่น ค่านิยมเกี่ยวกับความดี ความชั่ว ค่านิยมเกี่ยวกับความสวยงาม ศิลปะการบันเทิง ค่านิยมเกี่ยวกับความทุกข์ ความสุขของคน ค่านิยมเกี่ยวกับตนและคนอื่น ค่านิยมเกี่ยวกับการเกิด การตาย ความสัมพันธ์ระหว่างการเกิดกับการตาย ฯลฯ

การเปลี่ยนแปลงในด้านค่านิยมทางวัฒนธรรมและพฤติกรรมในสังคมไทยนี้เราจะพบว่าในสมัยก่อนที่เรา ยังไม่ได้ติดต่อกับสังคมอื่น หรือมีการติดต่อแต่น้อยมากนั้นค่านิยมทางวัฒนธรรม และพฤติกรรมของคนไทยจะเปลี่ยนแปลงไปน้อยมากหรือเกือบจะไม่เปลี่ยนแปลงเลย ตัวอย่างเช่น ก่อนสมัยกรุงรัตนโกสินทร์คนไทยทั่ว ๆ ไปยังมีค่านิยมทางวัฒนธรรมเรื่องความรักสนุกอย่างเด่นชัด ดังนั้นพฤติกรรมที่สอดคล้องกับค่านิยมรักสนุกจะไม่ค่อยขยับชั้นแข็งไม่ค่อยอดทนไม่ค่อยรีบเร่ง แต่มาปัจจุบันนี้ค่านิยมด้านรักสนุกได้ลดน้อยลงไปโดยเฉพาะในสังคมเมืองใหญ่ ๆ จะเป็นที่แปลกเปลี่ยนทางด้านค่านิยมทางวัฒนธรรมกับต่างชาติ ประกอบกับการดำรงชีวิตที่ต้องแข่งขันทำให้คนไทยยอมรับเอาวัฒนธรรมต่างชาติเข้าไว้อย่างมาก คนไทยในเมืองใหญ่ ๆ จะขยับชั้นแข็งมีความรีบเร่งขึ้น อดทน อดออมมากขึ้นกว่าในชนบท หรืออีกตัวอย่างหนึ่งของค่านิยมเรื่องความรักสนุก ก็คือ การบริโภคสิ่งของต่าง ๆ ของคนไทยที่ฟุ่มเฟือย เน้นความมีหน้ามีตา ความสะดวกสบาย ต่าง ๆ ซึ่งสมัยก่อนพฤติกรรมของคนไทยสอดคล้องกับค่านิยมทางวัฒนธรรมอันนี้อยู่มาก เช่น การจัดงานบุญ งานกุศล งานขึ้นบ้านใหม่ งานแต่งงาน จะจัดงานกันอย่างฟุ่มเฟือยแบบตำน้ำพริกละลายแม่น้ำ แต่ในปัจจุบันนี้ได้ลดลงไปมากอย่างสังเกตได้ เพราะค่านิยมทางวัฒนธรรมตะวันตกในเรื่องของความประหยัด อดออมที่สังคมไทยรับเอาเข้ามาใหม่

วัฒนธรรมซึ่งเราแบ่งออกเป็น ๒ ประเภทใหญ่ ๆ คือ วัฒนธรรมที่เป็นวัตถุเช่น บ้าน โต๊ะ เก้าอี้ ฯลฯ และวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ เช่น ค่านิยมนี้ถ้าพิจารณาให้ดีจะพบว่าวัฒนธรรมที่เป็นวัตถุดังกล่าวเป็นผลมาจากวัฒนธรรมนี้ไม่ใช่วัตถุทั้งสิ้น ทั้งนี้เพราะว่าวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของคน และวัฒนธรรมทางวัตถุต่าง ๆ ก็เป็นผลมาจากพฤติกรรมของคนเราทั้งสิ้น เช่น บ้านเป็นผลมาจากพฤติกรรมการอยู่อาศัย โต๊ะ เก้าอี้ เป็นผลมาจากพฤติกรรมการนั่ง ดินสอ ปากกาเป็นผลมาจากพฤติกรรมการเขียนด้วยเหตุนี้วัฒนธรรมประเภทไม่ใช่วัตถุ เช่น ค่านิยมทางวัฒนธรรมจึงมีความสำคัญสูงสุดที่จะกำหนดพฤติกรรมต่าง ๆ ของสมาชิกสังคมนั้น ๆ

ดังได้กล่าวไว้ตั้งแต่ในตอนต้นแล้วว่า เมื่อเราพูดถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเราจะมุ่งพิจารณาในระดับพฤติกรรมของคน และถ้าเราพูดถึงการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมจะพิจารณาในระดับปทัสถานอันเกิดมาจากค่านิยมทางวัฒนธรรมนั่นเอง ดังนั้น เมื่อเราพูดถึงการเปลี่ยนแปลงในด้านค่านิยมทางวัฒนธรรมและพฤติกรรมในสังคมไทยจึงไปด้วยกันเสมอ

ในการศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงในด้านค่านิยมทางวัฒนธรรมและพฤติกรรมในสังคมไทยนี้ สนิทสมัการ ได้เสนอไว้ในรายการวิจัย โดยชี้ให้เห็นถึงค่านิยมดั้งเดิมของไทย และค่านิยมต่างชาติทั้งแพร่กระจายเข้ามาในสังคมไทย มีผลทำให้ค่านิยมทางวัฒนธรรมและพฤติกรรมของสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปดังนี้

๑. การเปลี่ยนแปลงในค่านิยมดั้งเดิมของไทย

๑.๑ สาเหตุแห่งความเปลี่ยนแปลงในค่านิยมเด่น ๆ ของไทยสืบเนื่องมาจากการติดต่อกับวัฒนธรรมอื่นเป็นส่วนใหญ่ การติดต่อกับวัฒนธรรมอื่น ๆ พอดีแบ่งออกเป็น ๒ กรณีด้วยกันคือ การติดต่อกับวัฒนธรรมตะวันตก และการติดต่อกับวัฒนธรรมจีน ซึ่งจะได้พิจารณาในรายละเอียดต่อไปนี้

- โดยทางฝ่ายตัวแทนรัฐบาลและนักการค้าเดินทางของเรือฝ่ายตะวันตกที่เดินทางมาติดต่อเอง

- โดยการส่งผู้คนของเราออกไปศึกษาเล่าเรียนในประเทศตะวันตกกลับเข้ามาพร้อมด้วยค่านิยมที่เปลี่ยนไป

- โดยสื่อมวลชน สื่อบันเทิงต่าง ๆ อาทิ หนังสือพิมพ์ วิทยุ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ เป็นต้น ในบรรดาสื่ออำนวยการเปลี่ยนแปลงทั้งสามารถประการข้างต้น ปรากฏว่า สื่อในข้อ ข. และ ค. สามารถนำความเปลี่ยนแปลงในค่านิยมต่าง ๆ ได้มากกว่าสื่อในข้อ ก. ซึ่งมีอิทธิพลต่อความเปลี่ยนแปลงในค่านิยมของไทยอยู่บ้างก็แต่ในระยะต้น ๆ ของการติดต่อ และจะมีต่อเฉพาะกลุ่มผู้มีอำนาจหรืออิทธิพลในทางการค้าเท่านั้น

แต่อิทธิพลสื่อความเปลี่ยนแปลงในข้อ ข. และ ค. มีอยู่สูงมาก แม้ข้อ ข. จะมีบทบาทและอิทธิพลต่อความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองการปกครองกับการศึกษาของประเทศเป็นส่วนใหญ่ และข้อ ค. จะมีบทบาทและอิทธิพลค่านิยมทางด้านความเป็นอยู่ของประชาชนทั่วไป แต่เมื่อรวมกันเข้าแล้วก็นับว่าได้ทำให้ปัทสถานเดิมของสังคมสันคลอนลงไปเป็นอันมาก และเป็นตัวการสำคัญที่ส่งเสริมให้มีพฤติกรรม “นอกรีต” เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

ส่วนการติดต่อกับวัฒนธรรมจีนนั้นส่วนใหญ่เป็นการติดต่อเผยแพร่โดยคนจีนที่อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานและทำมาหากินอยู่ในประเทศไทย สิ่งที่คนจีนนำติดตัวเข้ามาเผยแพร่ต่อคนไทยในสังคมไทยที่นับว่าสำคัญมากก็คือ วัฒนธรรมทางด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะค่านิยมเรื่องการทำงานหนัก การรู้จักเก็บออม และรู้จักแสวงหาผลประโยชน์จากบุคคลอื่นเพื่อความเจริญรุ่งเรืองของตนเองซึ่งเราจะได้พิจารณาโดยละเอียดต่อไป

๑.๒ ความขัดแย้งระหว่างค่านิยมดั้งเดิมกับค่านิยมใหม่ หากว่าค่านิยมใหม่ที่น่าเข้ามาในสังคมเป็นค่านิยมที่คล้ายคลึงกับค่านิยมเดิมหรือแตกต่างกันไม่มากนัก ความแตกต่างระหว่างค่านิยมจะไม่สร้างปัญหาในระดับพฤติกรรมเท่าใดนัก แต่ถ้าค่านิยมใหม่ที่น่าเข้ามาแตกต่างจากเดิมมาก ความขัดแย้งระหว่างค่านิยมก็ย่อมจะก่อให้เกิด ปัญหาในระดับพฤติกรรมมาก คนรุ่นใหม่จะพบว่ามิใช่ปัทสถานทางสังคมอยู่หลายอย่างที่ขัดแย้งทางสังคมอยู่หลายอย่างที่ขัดแย้งกันในเรื่องเดียวกัน จึงยากแก่การจะตัดสินใจบุคคลที่คบหาสมาคมด้วยก็มีทั้งฝ่ายนิยมวัฒนธรรมเดิม และฝ่ายนิยมวัฒนธรรมใหม่ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้สำหรับคนที่มีผู้แนะนำหรือแนะนำที่ดีและรอบรู้พอสมควรก็สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ บ้าง แต่คนจำนวนไม่น้อยจะ “หลงทาง” คืออาจเลี้ยวเดินทางที่ไม่ถูกต้องได้

๒. ค่านิยมในเรื่องการออมทรัพย์และการลงทุน ซึ่ง Max Weber อธิบายว่าเป็นผลสืบเนื่องมาจากคำสอนและการปฏิบัติตามแนวศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ คือคนตะวันตกมีความต้องการที่จะออมทรัพย์เพื่อลงทุนให้เกิดทรัพย์เพิ่มขึ้นมาอีกเรื่อย ๆ อยู่ในระดับที่สูงมากซึ่งถือว่าเป็น “หัวใจ” ของระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม

๓. ค่านิยมเรื่องการให้ความสำคัญแก่งานและผลสำเร็จของงานมากกว่าการคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล คนตะวันตกจึงเป็นคนประเภทที่ค่อนข้างจะเอาจริงเอาจังในเมื่อเปรียบเทียบกับคนตะวันออก ในขณะที่คนไทยเราถือทางสายกลางเป็นที่ประเสริฐ คนตะวันตกกลับมุ่งทำงานอย่างเต็มที่เพื่อหวังในผลสำเร็จของงานเป็นที่ตั้ง จนกระทั่งมีนักสังคมศาสตร์บางท่านขนานนามสังคมตะวันตกว่าเป็น “สังคมสัมฤทธิ์ผล” คือ คนส่วนใหญ่ในสังคมมุ่งแข่งขันกันทำงานเพื่อผลงานที่ดีเด่นกว่าคนอื่นมากกว่าที่มุ่งแสวงหาความสนุกสนานจากชีวิต

๔. ความเชื่อในหลักการของวิทยาศาสตร์ซึ่งเน้นหนักถึงความสามารถของมนุษย์ที่จะเอาชนะหรือควบคุมธรรมชาติได้ คนตะวันตกมุ่งที่จะศึกษาหาคำอธิบายถึงปรากฏการณ์ธรรมชาติและปรากฏการณ์ทางสังคมต่าง ๆ เพื่อให้ทราบถึง “ธรรมชาติ” ที่แท้จริงของปรากฏการณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ แล้วจึงแสวงหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อสร้างสภาวะความเป็นอยู่ทั่ว ๆ ของมนุษย์ให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ อีกนัยหนึ่งก็คือว่าคนตะวันตกมุ่งจะเอาสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบกายมนุษย์มาเป็นบริวารรับใช้มนุษย์ เป็นการเพิ่มความสามารถของมนุษย์ขึ้นไปเรื่อย ๆ แต่คนไทยเรากลับพยายามที่จะอยู่กันหรือปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่เป็นอยู่ หรือมีอยู่มากกว่าที่จะมุ่งแก้ไขปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือควบคุมให้อยู่ภายใต้อำนาจของมนุษย์ เพราะเหตุว่าคนไทยดั้งเดิมถือว่าธรรมชาติมีอำนาจสูงกว่ามนุษย์ มนุษย์จึงควรปรับตัวให้เข้ากับภาวะต่าง ๆ ของธรรมชาติมากกว่าจะควบคุมธรรมชาติ แน่แน่นอนที่ว่าแนวคิดแบบนี้เป็นแนวคิดของคนในสังคมที่วิทยาศาสตร์ยังไม่เจริญโดยทั่วไป ค่านิยมเด่น ๆ จากวัฒนธรรมตะวันตกเหล่านี้ได้หล่อหลอมเข้ามาสู่วัฒนธรรมไทยมาบ้างน้อยบ้างตามสื่อแห่งความเปลี่ยนแปลงสามประการดังได้กล่าวไว้แล้วแต่ต้น

คราวนี้ลองหันมาพิจารณาถึงค่านิยมทางวัฒนธรรมของจีนที่เข้ามาสู่คนไทยกันดูบ้าง ดังได้กล่าวไว้แล้วว่าคนจีนที่อพยพเข้ามาทำมาหากินบนผืนแผ่นดินไทยเป็นสื่อนำค่านิยมแห่งวัฒนธรรมจีนเข้ามาแล้วเผยแพร่ในสังคมไทยในระดับพฤติกรรมหรือการกระทำของคนจีนในประเทศไทย พฤติกรรมที่แสดงออกเด่นชัดของคนจีนในประเทศไทยได้แก่

๑. ความขยันขันแข็งในการทำงาน

๒. ความรู้จักเก็บออมทรัพย์เพื่อลงทุนค้าขายต่อไป

๓. เพื่อรู้จักคบและประจบผู้มีอำนาจด้วยการให้สินบนต่างๆเพื่อผลประโยชน์ คือความอยู่รอดและเจริญก้าวหน้าของตนเอง และจากพฤติกรรมข้อนี้ทำให้คนไทยบางคนลงความเห็นว่าคนจีนเป็นผู้นำเอาวิธีการคอร์รัปชันมาเผยแพร่ในประเทศไทย (ดูประหนึ่งว่าเดิมมานั้นคนไทยไม่รู้จักฉ้อราษฎร์บังหลวงกระนั้นแหละ)

๔. การให้ความสำคัญแก่อาชีพอื่น ผลที่ตามมาประการหนึ่งก็คือว่า คนจีนและคนไทยเชื้อสายจีนควบคุมการค้าต่างๆไว้ในกำมือเกือบหมดสิ้น (เพราะว่าคนไทยแต่ดั้งเดิมไม่นิยมทำการค้า คือนิยมแต่อาชีพรับราชการกับการทำนาทำไร่ สวน เท่านั้น)

พฤติกรรมต่างๆ ของคนจีนในเมืองไท่ตั้งที่ได้บรรยายเป็นข้อๆมาแล้วนั้นเราอาจอธิบายในระดับค่านิยมได้ว่า คนจีนถือเอาประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมและแสวงหา “กำไร” จากบุคคลอื่นมากกว่าที่จะมุ่งแสวงหากำไรจากชีวิต ดังเช่นกรณีของคนไทยความแตกต่างระหว่างการแสวงหากำไรจากชีวิตในประการที่สำคัญก็คือว่าการแสวงหากำไรจากคนอื่นนั้นมีผลทำให้ตนเจริญรุ่งเรืองขึ้น แต่คนอื่นรอบตัวเราเสียประโยชน์ อาจยากจนได้ และเดือดร้อนจากการกระทำของเราด้วยไม่มากนักน้อย แต่การแสวงหากำไรจากชีวิตนั้นมีผลทำให้ชีวิตแต่ละชีวิตได้สนุกสนานเต็มที่ตามอัธยาศัย แต่มิได้มุ่งปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงสภาพการณ์ต่างๆ ของชีวิตให้ดีขึ้นแต่อย่างไร เมื่อพฤติกรรมเด่นสองประการนี้มาปะทะกันเข้า ผลก็คือว่าคนไทยส่วนใหญ่ซึ่งเป็นชาวไร่ ชาวนายากจนลงอย่างถนัดใจ แต่คนไทยส่วนน้อยซึ่งเป็นเจ้านายข้าราชการกลับร่ำรวยขึ้น (เพราะสินบนจากคนจีน) แต่ผลประโยชน์ของชาติโดยรวมหรืออนาคตของคนไทยโดยส่วนรวมและกลับมีดมนลงไปเรื่อยๆ ในขณะที่เดียวกับที่สถานะทางเศรษฐกิจของคนจีนในประเทศไทยกลับก้าวล้ำหน้าบุคคลชั้นต่างๆของไทยไปทั้งหมด จนพอสรุปได้ว่า ภาวะทางเศรษฐกิจของไทยตกอยู่ภายใต้กำ

มือของคนจีน จากภาวะการณ์ดังกล่าวแล้วจึงก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นปฏิบัติต่อคนจีนขึ้นในกลุ่มคนไทย โดยทั่วไป ปัญหานี้ยังเป็นปัญหาทางสังคมเรื้อรังมาเรื่อยๆจนถึงปัจจุบัน

ค่านิยมดั้งเดิมของไทย	ค่านิยมตะวันตก
๑. การนับถือบุคคล	๑. การนับถือหลักการ
๒. นิยมความสนุกสนานรื่นเริง	๒. นิยมทำงานหนัก
๓. นิยมใช้จ่ายทรัพย์สินในปัจจุบัน	๓. นิยมออมทรัพย์เพื่อการลงทุน
๔. นิยมทำบุญให้ทาน	๔. ไม่นิยมให้ ไม่นิยมขอ
๕. นิยมทางสายกลาง	๕. นิยมความรุนแรงเข้มงวด
๖. ถือตนเองเป็นสำคัญ	๖. ถือกฎหมาย ระเบียบเป็นสำคัญ

จากตารางที่แสดงถึงค่านิยมดั้งเดิมของไทย และค่านิยมตะวันตกที่แพร่เข้ามาในสังคมไทย ได้แสดงให้เห็นปรากฏชัดแจ้ง คือ

การเปรียบเทียบข้างต้นมุ่งแสดงถึงความแตกต่างหรือความขัดแย้งกันเป็นสำคัญ ฉะนั้น จึงได้รวบรวมเอาค่านิยมกระแสรองเข้ามาด้วย เพราะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนอยู่ไม่น้อย

ส่วนค่านิยมจีนที่แตกต่างจากค่านิยมตะวันตกก็คือการแสวงหา “กำไร” จากคนอื่นโดยวิธีการให้สินบน (กรณีของผู้มีอำนาจ และฉ้อโกง) (กรณีของผู้ที่อ่อนน้อมปัญหาว่า) ส่วนคนไทยนั้นมุ่งแสวงหากำไรจากชีวิตเป็นสำคัญดังได้กล่าวมาแล้ว แม้ว่าจะมีแนวโน้มในเรื่องการให้ความสำคัญแก่ผู้มีอำนาจ (ผู้ใหญ่) อยู่ด้วยก็ตาม แต่พฤติกรรมที่แสดงออกมักจะเป็นไปในรูปของการประจบประแจง เพื่อเอาตัวรอดหรือเพื่อให้ตนได้ดีมากกว่าการเสนอให้สินบนโดยตรง (อาจจะเนื่องมาจากคนไทยฐานะไม่ร่ำรวยที่พอที่จะให้สินบนก้อนใหญ่แก่ “นาย” ก็อาจเป็นได้)

เมื่อมีค่านิยมแตกต่างกันออกไปสามทางใหญ่ๆ เช่นนี้ ภาวะทางพฤติกรรมของคนไทยปัจจุบันจึงมีความขัดแย้งกันอยู่เป็นอันมาก เพราะปทัสสถานของสังคมและค่านิยมของสังคมแตกต่างกันมีปรากฏอยู่เคียงข้างกันในสังคมเดียวกัน

อ้างอิง: วิเชียร รักการ, ๒๕๒๙. *วัฒนธรรมและพฤติกรรมของไทย*. กรุงเทพฯ :โอเอสพริ้นติ้งเฮาส์.

๓. ทฤษฎีหลังสมัยใหม่

ลัทธิหลังสมัยใหม่ (Postmodernism) เป็นคำที่ใช้กันมากในหมู่นักวิชาการแควตงมนุษย์วิทยาและสังคมวิทยา รวมทั้งในแวดวงศิลปกรรมด้วย ลัทธิหลังสมัยใหม่ได้มีผู้ให้คำอธิบายในความหมายอย่างมากมาย แต่ในปัจจุบันเราก็ยังมีคำถามอยู่ว่าสภาพของสังคมหลังสมัยใหม่ที่แท้จริงเป็นอย่างไร

ธีระยุทธ บุญมี ได้ให้คำอธิบายว่า ปรัชญาแนวโพสต์โมเดิร์น (Post Modern) มนุษย์ไม่สามารถเข้าถึงความจริงได้ เพราะมนุษย์ต้องมองต้องคิดผ่านแว่นของภาษา พวกเขาปฏิเสธการหยั่งรู้ถึงความจริง มองว่าความจริงเป็นสิ่งที่เราสร้างขึ้นมาจากด้วยระบบภาษา โดยสำนวนโวหาร การจูงใจ การบิดเบือน หลอกลวงซ่อนเร้น ภายใต้ความหลังของทฤษฎีหรือวาทกรรมแบบต่าง ๆ หรือภายใต้ระบบปรัชญาที่ซับซ้อนหรือภาพลักษณ์ที่ง่าย ๆ ก็ได้ ในที่สุดพวกเขาจึงนิยมมองโลกข้างนอกทุก ๆ อย่างเป็นเสมือนพื้นที่ว่างที่เราจะใส่ความคิด ความเชื่อของเราลงไป (ภาษาในทางปรัชญา คือ เต็มตัวหมาย Signifier) ทางสังคม วัฒนธรรม และการเมืองของมนุษย์ จึงเป็นเหมือนพื้นที่ว่างที่มีการช่วงชิงกันเต็มสัญญา ความคิด ความเห็นลงไป การเมืองยุคหลังสมัยใหม่จึงเป็นการเมืองที่ช่วงชิงพื้นที่ต่าง ๆ (ธีระยุทธ บุญมี. ๒๕๔๖ : ๑๗๒-๑๗๓)

วิรุณ ตั้งเจริญ อธิบายเกี่ยวกับลัทธิหลังสมัยใหม่ว่ายุคหลังสมัยใหม่มีทั้งผู้มองเป็นยุคประวัติศาสตร์ที่แยกตัวออกจากยุคสมัยใหม่ และมองว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงอารมณ์หรือภาวะของจิตใจ (Mood or state of mind) ในยุคหลังอุตสาหกรรมมีความต่อเนื่องกับยุคสมัยใหม่ ในขณะที่ยุคสมัยใหม่พยายามเปลี่ยนแปลงชีวิตเชิงคุณภาพ สิ่งแปลกใหม่ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ วัตถุ ลักษณะชั่วคราว ซึ่งล้วนทำลายตัวเอง แต่ยุคหลังสมัยใหม่รู้สึกต่อความเป็นจริงว่าชีวิตเป็นเพียงจินตภาพ (Image) ไม่มีอดีต ไม่มีอนาคต มีแต่ปัจจุบันที่ไม่สิ้นสุด และยุคหลังสมัยใหม่มีความหมายในเชิงกระบวนการมากกว่าปรากฏการณ์ (วิรุณ ตั้งเจริญ. ๒๕๔๗ : ๑๐๔)

เลียวทาร์ด ให้คำอธิบายว่าลัทธิหลังสมัยใหม่ไม่เชื่อแกนหลักของความรู้แบบอภิปรัชญา (metanarratives) ต่าง ๆ ในความไม่เชื่อนี้เป็นผลผลิตจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เพราะไม่ใช่ความรู้ระบบเดียวที่มีความชอบธรรม แต่ยังมีความรู้อื่น ๆ ที่ออกมาจากกระแสหลักซึ่งเรียกว่าเรื่องเล่า (narrative) อีกมากมายที่ถูกมองข้ามจากคติสมัยใหม่ (Lyotard. 1999 : xxiv)

นิยามความเชื่อแบบหลังสมัยใหม่ในศาสตร์ต่าง ๆ

สังคมแบบหลังสมัยใหม่เป็นการผสมและผสมผสานสิ่งต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างเป็นบริบท เพื่อความเข้าใจในการสัมผัสความงามของศิลปะหลังสมัยใหม่ การศึกษาถึงนิยามความเชื่อแบบหลังสมัยใหม่ในศาสตร์ต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อความเข้าใจในการเสพงานและอาจจะรู้ถึงการเชื่อมโยงกระบวนการคิดของผู้สร้างสรรค์ผลงาน จากบทความเรื่อง Post-Modernism ในประวัติศาสตร์ของ ธีระ นุชเปี่ยม ได้นิยามความหมายของลัทธิหลังสมัยใหม่ สรุปได้ความว่า

ในด้านวรรณคดี ความเชื่อแบบหลังสมัยใหม่ได้ปฏิเสธความแน่นอนของตัวบท (Text) ไม่ยอมให้ผู้เขียนสำคัญกว่าผู้อื่นหรือผู้ตีความ ไม่ยอมรับกฎเกณฑ์การจัดประเภทของวรรณกรรม

ในด้านปรัชญา ความเชื่อแบบหลังสมัยใหม่ได้ปฏิเสธความสอดคล้องระหว่างภาษาและความเป็นจริง ไม่ยอมรับว่าเราสามารถเข้าถึงความเป็นจริง หรือสิ่งที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงได้

ในด้านกฎหมาย ความเชื่อแบบหลังสมัยใหม่ได้ปฏิเสธความแน่นอนตายตัวของรัฐธรรมนูญ ปฏิเสธความชอบธรรมของกฎหมาย โดยเชื่อว่ากฎหมายเป็นเครื่องมือแห่งอำนาจ

ในด้านประวัติศาสตร์ ความเชื่อแบบหลังสมัยใหม่ได้ปฏิเสธความแน่นอนตายตัวของอดีต ไม่เชื่อว่าการเขียนเรื่องราวเกี่ยวกับอดีตมีความเป็นจริงทั้งหมด อาจจะมีความเป็นจริงในอดีตที่นอกเหนือจากสิ่งที่นักประวัติศาสตร์กำหนดขึ้น

กระแสความเชื่อแบบหลังสมัยใหม่ยังได้ส่งอิทธิพลไปถึงความเชื่อด้านสังคมศาสตร์ที่พยายามสร้างกระบวนการ ประชาคม ประชาธิปไตยภาคพลเมือง สร้างชุมชนให้เข้มแข็ง องค์กรพัฒนาเอกชน NGO การแสวงหาความชอบธรรมของการอยู่ร่วมกัน การสร้างอัตลักษณ์ทางความคิด การสร้างวัฒนธรรมในชุมชนที่มีความหลากหลาย มองเห็นภาพซ้อนและพลวัตในสังคม รวมทั้งชีวิตความเป็นอยู่

๔. ทฤษฎีแรงจูงใจ

แรงจูงใจ (Motivation) แนวความคิดของการจูงใจมีได้หลายแง่หลายมุม ดังนั้นจึงมีทฤษฎีต่างๆ ที่พยายามอธิบายสภาวะ ของอินทรีย์เช่นนี้และ พยายามแบ่งออกได้เป็น

๑. **ทฤษฎีเกี่ยวกับสมดุลภาพและแรงขับ (Homeostasis and drive theory)** พื้นฐานเกี่ยวกับ มโนภาพของแรงขับ คือ หลักการของสมดุลภาพ (homeostasis) ซึ่งหมายถึง ความโน้มเอียงของร่างกาย ที่จะทำให้สิ่งแวดล้อมภายในคงที่อยู่เสมอ ตัวอย่าง คนที่มีสุขภาพดีย่อมสามารถ ทำให้อุณหภูมิใน ร่างกายคงที่อยู่ได้ใน ระดับปรกติไม่ว่าจะอยู่ในอากาศร้อนหรือหนาว ความหิว และความกระหาย แสดงให้เห็นถึงกลไกเกี่ยวกับ สมดุลภาพเช่นกัน เพราะว่าแรงขับดังกล่าว จะไปกระตุ้นพฤติกรรม เพื่อก่อให้เกิดความสมดุลย์ของส่วนประกอบหรือสารบางอย่างในเลือด ดังนั้นเมื่อเรามองในทัศนะของสมดุลภาพ ความต้องการเป็นความไม่สมดุลย์ทางสรีรวิทยา อย่างหนึ่งอย่างใดหรือเป็น การเบี่ยงเบนจากสภาวะที่เหมาะสม และการเปลี่ยนแปลงทางสรีรวิทยาที่เกิดตามมาก็คือแรงขับ เมื่อความไม่สมดุลทางสรีรวิทยา คืบสู่ภาวะปกติ แรงขับจะลดลงและการกระทำ ที่ถูกกระตุ้นด้วยแรงจูงใจก็จะหยุดลงด้วย

นักจิตวิทยาเชื่อว่า หลักการของสมดุลภาพมิได้เป็นเรื่องของสรีรวิทยาเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับจิตใจด้วย กล่าวคือความไม่สมดุลย์ทางสรีรวิทยา หรือ ทางจิตใจ (physiological or psychological imbalance) มีส่วนจูงใจพฤติกรรม เพื่อทำให้ภาวะสมดุลย์กลับคืนมาเช่นเดิม

๒. **ทฤษฎีของความต้องการและแรงขับ (Theory of needs and drives)** เมื่อทฤษฎีของสัญชาตญาณซึ่งจะได้กล่าวต่อไปนั้นได้รับความนิยมนลดลง ได้มีผู้เสนอแนวความคิดของแรงขับขึ้นมาแทนแรงขับ (drive) เป็นสภาพที่ถูกยั่วยุอันเกิดจากความต้องการ (need) ทางร่างกายหรือเนื้อเยื่อบางอย่าง เช่น ความต้องการอาหาร น้ำ ออกซิเจน หรือการหลีกเลี่ยงความเจ็บปวด สภาพที่ถูกยั่วยุเช่นนี้จะจูงใจอินทรีย์ให้เริ่มต้นแสดงพฤติกรรม เพื่อตอบสนองความต้องการที่เกิดขึ้น เช่น การขาดอาหารก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเคมีบางอย่างในเลือด แสดงให้เห็นถึงความต้องการสำหรับอาหาร ซึ่งต่อมามีผลทำให้เกิดแรงขับ อันเป็นสภาพของความทุกข์หรือความตึงเครียด อินทรีย์จะพยายามแสวงหาอาหารเพื่อลดแรงขับนี้ และเป็นการตอบสนองความต้องการไปในตัวด้วย บางครั้งความต้องการและแรงขับอาจถูกใช้แทนกันได้ แต่ความต้องการมักจะหมายถึง สภาพสรีรวิทยาของการที่เนื้อเยื่อขาดสิ่งที่จำเป็นบางอย่าง ส่วนแรง

ขับเคลื่อนถึงผลที่เกิดตามมาทาง สรีรวิทยาของความต้องการ ความต้องการและแรงขับเคียงคู่กัน แต่ไม่เหมือนกัน

๓. ทฤษฎีเกี่ยวกับเหตุกระตุ้นใจ (Incentive theory) ในระยะต่อมาคือ ราว ค.ศ. ๑๙๕๐ นักจิตวิทยาหลายท่านเริ่มไม่พอใจทฤษฎีเกี่ยวกับการลดลงของแรงขับ (drive-reduction theory) ในการอธิบายการจูงใจของพฤติกรรมทุกอย่าง จะเห็นได้ชัดว่าสิ่งเร้าจากภายนอกเป็นตัวกระตุ้นของพฤติกรรมได้ อินทรีย์ไม่เพียงแต่ถูกผลักดันให้เกิดกิจกรรมต่าง ๆ โดยแรงขับภายในเท่านั้น เหตุกระตุ้นใจหรือเครื่องชวนใจ (incentives) บางอย่างก็มี ความสำคัญในการยั่วยุพฤติกรรม เราอาจมองการจูงใจได้ในฐานะเป็นการกระทำระหว่างกัน (interaction) ของวัตถุที่เป็นสิ่งเร้าในสิ่งแวดล้อมกับสภาพทางสรีรวิทยาของอินทรีย์อย่างหนึ่งโดยเฉพาะ คนที่ไม่รู้สึกหิวอาจถูกกระตุ้นให้เกิดความหิวได้ เมื่อเห็นอาหารที่อร่อยในร้านอาหาร

ในกรณีนี้เครื่องชวนใจคือ อาหารที่อร่อยสามารถกระตุ้นความหิวรวมทั้งทำให้ความรู้สึกเช่นนี้ลดลง สุนัขที่กินอาหารจนอิ่ม อาจกินอีกเมื่อเห็นสุนัขอีกตัวกำลังกินอยู่ กิจกรรมที่เกิดขึ้นมิได้เป็นเรื่องของแรงขับภายใน แต่เป็นเหตุการณ์ภายนอก พนักงาน พอได้ยินเสียงกริ่งโทรศัพท์ก็รีบยกหูขึ้นพูด ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าพฤติกรรมที่มีการจูงใจ อาจเกิดขึ้นภายใต้การควบคุมของสิ่งเร้า หรือเหตุกระตุ้นใจมากกว่าที่จะเกิดจากแรงขับ

๔. ทฤษฎีเกี่ยวกับสัญชาตญาณ (Instinct theory) สัญชาตญาณคือแรงทางชีวภาพที่มีมาแต่กำเนิด และเป็นตัวผลักดันให้อินทรีย์แสดงพฤติกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดออกมา พฤติกรรมของสัตว์ส่วนใหญ่เชื่อว่าเป็นเรื่องของสัญชาตญาณ เพราะสัตว์ไม่มีวิญญาน สติปัญญาหรือเหตุผล เช่น มนุษย์ William McDougall กล่าวว่าความคิดและพฤติกรรมทั้งหมดของคนเราเป็นผลของสัญชาตญาณในหนังสือ Social psychology ตีพิมพ์ในปี ค.ศ. ๑๙๐๘ ท่านได้จำแนกสัญชาตญาณต่างๆ ไว้ดังนี้

- การหลีกหนี (flight)
- การขับไล่ (repulsion)
- ความอยากรู้ (curiosity)
- ความอยากต่อสู้ (pugnacity)
- การตำหนิตนเอง (self-abasement)
- การเสนอตนเอง (self-assertion)
- การสืบพืชพันธุ์ (reproduction)
- การรวมกลุ่ม (gregariousness)
- การแสวงหา (acquisition)
- การก่อสร้าง (construction)

จะเห็นว่าทฤษฎีเกี่ยวกับสัญชาตญาณ ไม่ค่อยจะสมเหตุผลนักในทัศนะของนักจิตวิทยาหลายท่าน

๕. ทฤษฎีเกี่ยวกับจิตไร้สำนึก (Theory of unconscious motivation) ฟรอยด์มีความเชื่อว่า พฤติกรรมของมนุษย์ถูกกำหนดโดยพลังพื้นฐานสองอย่างคือ สัญชาตญาณแห่งชีวิต (life instincts) ซึ่งแสดงออกมา เป็นพฤติกรรมทางเพศ และสัญชาตญาณแห่งความตาย (death instincts) ซึ่งผลักดันให้เกิดเป็นพฤติกรรมก้าวร้าว สัญชาตญาณ ทั้งสองอย่างนี้เป็นแรงจูงใจที่ทรงพลังอย่างยิ่งและอยู่ในจิตไร้สำนึก บ่อยครั้งคนเรามักจะไม่รู้ว่าอะไรคือ แรงจูงใจ หรือเป้าประสงค์ ที่แท้จริง เขาอาจให้เหตุผลที่ดีบางอย่างสำหรับพฤติกรรมของเขา แต่เหตุผลเหล่านั้นมักไม่ถูกต้อง ตามความเป็นจริงอยู่เสมอ

๖. ทฤษฎีเกี่ยวกับการรู้ (Cognitive theory) การรู้ (cognition) มาจากภาษาละติน แปลว่าการ รู้จัก (knowing) ทฤษฎีนี้เน้นเกี่ยวกับความเข้าใจหรือการคาดคะเนเหตุการณ์ต่างๆ โดยอาศัยการกำหนดรู้ (perception) มาก่อน อาจรวมทั้งการคิดค้นและการตัดสินใจ เช่น ในกรณีที่ต้องมีการเลือกสิ่งของที่มีคุณค่า ใกล้เคียงกัน การกระตุ้นที่ดีหรือพฤติกรรมที่กำลังดำเนินไปสู่เป้าประสงค์ (goal-seeking behavior) ก็ดีเกิดจากความรู้อันเคยพบมาเป็น ตัวกำหนด นอกจากนี้ยังต้องอาศัยเหตุการณ์ในอดีต สิ่งแวดล้อมในปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคต

Festinger(1957) ได้อธิบายเกี่ยวกับความขัดแย้งหรือความไม่ลงรอยกันของการรู้ (cognitive dissonance) ซึ่งมีผลทำให้เกิด แรงจูงใจ ในการเปลี่ยนพฤติกรรม บางอย่างได้ เช่น คนที่ติดบุหรี่ สูบบุหรี่จัดเมื่อทราบข่าวว่า การสูบบุหรี่มีส่วนทำให้เกิดเป็น มะเร็งของปอด เกิดความขัดแย้งระหว่างพฤติกรรมของการสูบบุหรี่กับข่าวใหม่ เขาจะต้องเลือกเอา อย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อลดความขัดแย้ง ที่เกิดขึ้น ถ้าเขาตัดสินใจเลิกสูบบุหรี่ความขัดแย้งจะลดลงไปโดยการเลิกความเชื่อเดิมที่ว่าสูบบุหรี่แล้วจะปลอดภัย รวมทั้งความอยากที่จะสู้อีกด้วย

๗. ทฤษฎีเกี่ยวกับจิตวิญญาณ (Spiritual theory) เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวกับกฎแห่งกรรมในพุทธศาสนา จำลอง ดิษยวินิช (๒๕๔๕) ได้อธิบายความหมายของคำว่าจิตวิญญาณ ไว้ดังนี้ "จิตวิญญาณ หมายถึง ภาวจิต (the life continuum) ในพุทธศาสนา หรือจิตไร้สำนึก (the unconscious) ในจิตวิเคราะห์ " จิตวิญญาณ ซึ่งเป็นส่วนลึกภายในจิตใจของมนุษย์มีแรงจูงใจที่ทรงพลังอย่างหนึ่ง คือ "กรรม" กรรมเป็นการกระทำของเรา ไม่ว่าจะเป็ทางใจ ทางวาจา หรือทางกาย ถ้ากระทำความดีก็จะส่งผลไปในทางที่ดี ถ้ากระทำความชั่วก็จะส่งผลไปในทางที่ไม่ดี ทำกรรมเช่นใด ย่อมได้ผลเช่นนั้น ดังคำกล่าวที่ว่า "ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว" พลังกรรมและผลของกรรมถือว่าเป็นแรงจูงใจ ที่สำคัญอย่างหนึ่ง ในชีวิตประจำวันของเรา และถูกเก็บสะสมไว้ในจิตไร้สำนึก ความสุขจะเกิดขึ้นได้เพราะ เป็นผลของการ กระทำความดี แต่ในทางตรงกันข้ามความทุกข์จะเกิดขึ้น เนื่องจากผลของการกระทำกรรมที่ไม่ดี

Read more: http://www.novabizz.com/NovaAce/Behavior/Motivation_Theory.htm#ixzz1dNhST0yd

๕. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปิยนุช ประศาสน์กุล งานวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสาร รสนิยมและพฤติกรรมการแต่งกาย ของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาการเปิดรับสารของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร ๒) เพื่อเปรียบเทียบการเปิดรับสาร รสนิยมและพฤติกรรมการแต่งกายของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตาม ลักษณะทางประชากร ๓) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสาร รสนิยมและพฤติกรรมการแต่งกายของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามีจำนวนทั้งสิ้น ๔๕๐ คนเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม ผู้วิจัยแจกแบบสอบถาม จำนวน ๔๕๐ ชุด ได้รับกลับคืน ๔๕๐ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวน ไคสแควร์ และสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ๑. แหล่งข้อมูลที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับมากที่สุดในการแต่งกายคือ สื่อโทรทัศน์ รองลงมาได้แก่นิตยสาร เพื่อนและอินเทอร์เน็ต ตามลำดับ และมีการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ สัปดาห์ละ ๕ - ๗ วัน รองลงมาได้แก่ สื่อนิตยสาร สื่ออินเทอร์เน็ต และสื่อบุคคล สัปดาห์ละ ๑ - ๔ วัน สำหรับ รายการที่เปิดรับมากที่สุด จากสื่อโทรทัศน์ ได้แก่ รายการเพลง / คอนเสิร์ต, สื่อนิตยสาร ได้แก่ นิตยสารวัยรุ่น, สื่ออินเทอร์เน็ต ได้แก่ เว็บไซต์เกี่ยวกับแฟชั่น และสื่อบุคคล ได้แก่ เพื่อน ๒. บุคคลที่กลุ่มตัวอย่างปรึกษาเกี่ยวกับการแต่งกายมากที่สุด คือ เพื่อน เหตุผลที่สำคัญที่สุดในการเลือกแต่งกายคือ ตามแฟชั่น / สมัยนิยม เมื่อมี เครื่องแต่งกายใหม่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะหาข้อมูลก่อนซื้อ ปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการเลือกเครื่องแต่งกายคือ ราคาถูก ลดราคา รูปแบบที่ กลุ่มตัวอย่างชอบมากที่สุดในการแต่งกายคือ ตามแฟชั่น / สมัยนิยม ๓. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรสนิยมการแต่งกายโดยรวมอยู่ในระดับมาก ๔. กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกัน มีการเปิดรับสารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ๕. กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกัน มีรสนิยมการ แต่งกายแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ๖. กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการแต่งกายแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ๗. การเปิดรับสาร รสนิยมการแต่งกายและพฤติกรรมการแต่งกายมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

วิภารัตน์ พันธุ์ฤทธิ์ดำ งานวิจัยเรื่องอิทธิพลของวัฒนธรรมต่างประเทศที่มีต่ออัตลักษณ์ของวัยรุ่นไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีดนตรีญี่ปุ่น วัตถุประสงค์สำคัญของการศึกษานี้ เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมการฟังดนตรีญี่ปุ่นของวัยรุ่นไทยในฐานะที่เป็นกิจกรรมการบริโภคอย่างหนึ่ง รวมทั้งศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมความนิยมดนตรีญี่ปุ่นของวัยรุ่นกับกระบวนการอัตลักษณ์ของวัยรุ่นผู้นิยมดนตรีญี่ปุ่น โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผลการวิจัยพบว่า สื่อ และเพื่อนของวัยรุ่นมีอิทธิพลทำให้วัยรุ่นได้รู้จักดนตรีญี่ปุ่น เทคนิคการสร้างสุนทรียะทางดนตรีของเทคโนโลยีในยุคปัจจุบัน ทำให้วัยรุ่นเกิดจินตนาการและเพลิดเพลินกับความรื่นรมย์ที่ได้รับวัยรุ่นแสวงหาความบันเทิงนี้ได้ทั้งทางวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือนิตยสาร รวมทั้งอินเทอร์เน็ต พวกเขา มีพฤติกรรมการความนิยมดนตรีญี่ปุ่นใน ๒ กระบวนการ คือ กระบวนการสร้างและแสวงหาความโดดเด่นกับ กระบวนการเลียนแบบ วัยรุ่นแสดงออกถึงอัตลักษณ์ที่โดดเด่นไปจากเพื่อนกลุ่มอื่น ๆ ที่ไม่นิยมดนตรีญี่ปุ่น ขณะเดียวกันอัตลักษณ์เหล่านั้นก็เกิดจากการเลียนแบบนักร้องดนตรีญี่ปุ่นที่พวกเขาฟัง แม้นดนตรีญี่ปุ่นจะ

เป็นเพียงวัฒนธรรมย่อยหนึ่งในสังคมแต่วัฒนธรรมของวัยรุ่นในสมัยปัจจุบันมักแสวงหาความแปลกใหม่ที่แตกต่างจากวัฒนธรรมกระแสหลัก วัยรุ่นจึงฟังดนตรีญี่ปุ่นที่เป็นวัฒนธรรมย่อยหนึ่งของสังคมในฐานะวัฒนธรรมกระแสหลักของกลุ่ม พวกเขาได้แสดงออกถึงความเป็นตัวตน โดยการมาชุมนุมและทำกิจกรรมร่วมกันในทุก ๆ วันหยุด และทุกปีวัยรุ่นจะร่วมกันจัดงานคอนเสิร์ตรวมคนนิยมดนตรีญี่ปุ่นแสดงออกซึ่งอัตลักษณ์ร่วมของกลุ่มผ่านเรือนร่างด้วยการแต่งกายเลียนแบบนักร้องดนตรีญี่ปุ่นไปร่วมงานพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกเหล่านี้บ่งบอก "ความเป็นตัวตน" ของวัยรุ่น และความเป็นตัวตนของวัยรุ่นก็เลื่อนไหลไปได้ตามบริบทที่เปลี่ยนไป

จูลินี เทียนไทย งานวิจัยเรื่องแหล่งอิทธิพลที่มีผลต่อการสร้างทัศนคติในเรื่องรูปลักษณ์วัยรุ่นไทยที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ในปัจจุบันงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับปรากฏการณ์ของปัญหาที่เกิดขึ้นจากการสร้างทัศนคติรูปลักษณ์เรือนร่างในระดับนานาชาตินั้นมียุทธศาสตร์ที่จำกั ดั้งนั้นงานวิจัยชิ้นนี้จึงมุ่งที่จะศึกษาและระบุแหล่งที่มาของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างทัศนคติเรื่องรูปลักษณ์เรือนร่างวัยรุ่นไทยที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของแหล่งอิทธิพลแต่ละแหล่งที่มีต่อการหล่อหลอมทัศนคติรูปลักษณ์เรือนร่างของวัยรุ่น ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นวัยรุ่นชายและหญิงไทยที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมปลายและนักศึกษา/นิสิตระดับชั้นปีที่ ๑ ในมหาวิทยาลัย ซึ่งจัดเป็นวัยรุ่นที่อยู่ในช่วงปลายมีอายุ ๑๖-๑๙ ปี และอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน ๔๐๐ คน โดยการเก็บข้อมูลด้วยการใช้แบบสอบถามแบบสำรวจและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผลการศึกษา พบว่า มี ๘ แหล่งอิทธิพลที่ส่งผลต่อการสร้างทัศนคติในเรื่องรูปลักษณ์เรือนร่างวัยรุ่นไทยที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร เรียงลำดับจากมากไปน้อยดังต่อไปนี้คือ นิตยสารรายการโทรทัศน์ กลุ่มเพื่อน ครอบครัว กระแสแฟชั่นในการแต่งกาย ทัศนคติของคนต่างเพศ ความรู้สึกที่เกิดจากการตระหนักรู้ด้วยตนเอง และแหล่งที่ให้ความรู้เรื่องสุขภาพ ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้มีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยในต่างประเทศที่ระบุว่าแหล่งอิทธิพลประเภทสื่อและกลุ่มเพื่อนนั้นเป็นแหล่งปัจจัยที่สำคัญที่สุด อีกทั้งในรายละเอียดของผลการวิจัยได้ค้นพบว่าวัยรุ่นไทยในกรุงเทพฯ สร้างทัศนคติเรื่องรูปลักษณ์เรือนร่างในอุดมคติของตนตามการเลียนแบบค่านิยมเรื่องความสวยงามของชาวตะวันตก ที่รับมาจากสื่อประเภทต่างๆ อีกด้วย อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาครั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบกับผลงานวิจัยในต่างประเทศ จะพบว่า บทบาทและวิธีการที่แหล่งที่มาจากครอบครัวไทยมีอิทธิพลต่อวัยรุ่นไทยนั้นมีความแตกต่างกันกับวิธีการของแหล่งครอบครัวในประเทศอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน โดยสรุปความสามารถในการระบุถึงแหล่งอิทธิพลที่มีต่อการหล่อหลอมทัศนคติ เรื่องรูปลักษณ์เรือนร่างของวัยรุ่นและสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้งในประเด็นนี้ จะช่วยลดปัญหาและแก้ไขปัญหาค่าความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการที่วัยรุ่นเลือกวิธีการจัดการกับร่างกายที่ไม่ถูกสุขลักษณะและก่อให้เกิดโทษแก่ร่างกาย ในการแก้ไขปัญหาก็เกี่ยวกับเรื่องรูปลักษณ์เรือนร่างนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ยังต้องการงานวิจัยอีกเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะงานวิจัยที่ศึกษาในวัฒนธรรมของชาวตะวันออก และควรได้รับการศึกษาอย่างลึกซึ้งเพียงพอเพื่อที่จะสร้างแนวทางในการปฏิบัติที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวัฒนธรรมนั้น ๆ

บทที่ ๓ วิธีการดำเนินงานวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการรูปแบบการรับอิทธิพลทางแฟชั่นจากประเทศเกาหลีของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร มีวิธีการศึกษาวิจัยดังนี้

๓.๑ วิธีการดำเนินการวิจัย และสถานที่ทำการทดลอง/เก็บข้อมูล

- ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการรับอิทธิพลทางแฟชั่นจากประเทศเกาหลีเข้าสู่ประเทศไทยในรูปแบบต่างๆ

- วางแผนการเก็บข้อมูล

- เก็บข้อมูลเบื้องต้นจากงานวิจัย วารสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Internet)

- ลงพื้นที่ในการเก็บข้อมูลภาคสนามเพื่อค้นหากลุ่มผู้ชื่นชอบแฟชั่นจากประเทศเกาหลี โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบกับการสังเกตการณ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มผู้ชื่นชอบแฟชั่นของประเทศเกาหลี (Korean Fan club) ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

- สรุปผลการศึกษาวิจัย

- วิเคราะห์ข้อมูล

- เขียนรายงานการวิจัย

- เผยแพร่งานวิจัย

สถานที่ทำการทดลอง/เก็บข้อมูล

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ประชากรในงานวิจัย

กลุ่มผู้ชื่นชอบแฟชั่นและความบันเทิงของประเทศเกาหลี (Korean Fan club) ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

- แบบสอบถาม

- แบบบันทึก

- แบบสัมภาษณ์

๓.๒ ขอบเขตของงานวิจัย

- ศึกษาการรับอิทธิพลทางแฟชั่นจากประเทศเกาหลีในรูปแบบต่างๆ โดยใช้กลุ่มนักศึกษาผู้ชื่นชอบแฟชั่นเกาหลี (Korean Fan club) ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
- ศึกษาารูปแบบของแฟชั่นของประเทศเกาหลี

- ศึกษาปรากฏการณ์ทางแฟชั่นและความบันเทิงที่มาจากประเทศเกาหลีที่เข้าสู่ประเทศไทย จากสื่อแฟชั่นและความบันเทิง ได้แก่ สื่ออิเล็กทรอนิกส์(Internet) วารสาร โทรทัศน์ จากการสังเกต และการสัมภาษณ์
- ทำการเทียบเคียงในประเด็นเกี่ยวกับปัจจัยความสำเร็จของธุรกิจแฟชั่นของประเทศเกาหลี

บทที่ ๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่องการรูปแบบการรับอิทธิพลทางแฟชั่นจากประเทศเกาหลีของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนาวิเคราะห์ โดยผู้วิจัยได้ทำการแจกแบบสอบถามเพื่อถามข้อมูลเบื้องต้นในประเด็นความชื่นชอบแฟชั่นจากประเทศเกาหลีของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ทั้ง ๙ คณะ ได้แก่

๑. คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น
๒. คณะบริหารธุรกิจ
๓. คณะศิลปศาสตร์
๔. คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน
๕. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
๖. คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
๗. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ
๘. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
๙. คณะวิศวกรรมศาสตร์

เมื่อได้พบคำตอบของนักศึกษาที่ชื่นชอบแฟชั่นเกาหลีแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อให้ทราบถึงอิทธิพลทางแฟชั่นจากประเทศเกาหลี ที่ส่งผลต่อนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร โดยวิเคราะห์เป็นแบบพรรณนาวิเคราะห์ได้ดังนี้

๔.๑ ข้อมูลเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เน้นการจัดการศึกษา เพื่อให้บัณฑิตมีคุณลักษณะที่ มีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ วิศวกรรมศาสตร์ อุตสาหกรรมสิ่งทอ เสื้อผ้า แฟชั่น อาหาร การบริหาร จัดการ และทักษะด้านธุรกิจ สามารถปฏิบัติงานได้จริง มีความคิดสร้างสรรค์ที่สามารถประกอบ อาชีพได้หลายอาชีพ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ได้รับการสถาปนาขึ้นตามพระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๘ แต่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เป็นการหลอมรวมสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียง และมีความเชี่ยวชาญด้านวิชาชีพ จากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนสายวิชาชีพ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เป็นมหาวิทยาลัยที่อยู่ใจกลางกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยวิทยาเขตเดิม ๕ แห่ง ที่มีพื้นที่ไม่ห่างไกลกันนัก ได้แก่ วิทยาเขตเทเวศร์ วิทยาเขตโชติเวช วิทยาเขตพณิชยการพระนคร วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์ วิทยาเขตพระนครเหนือ ซึ่งต่อมาได้มีการประกาศจัดตั้งหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยเป็น ๑๒ หน่วยงาน ในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ จึงนับเป็นการยกเลิก วิทยาเขตตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร มีความเชี่ยวชาญด้านวิชาชีพมา เป็นเวลาช้านาน จาก เดิมที่รวมตัวอยู่กับสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลซึ่งเป็น สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนสายวิชาชีพ อัน ประกอบด้วย วิทยาเขตต่าง ๆ มากกว่า 35 วิทยาเขตทั่วประเทศ และเมื่อมีการปรับเปลี่ยนสถานภาพจาก สถาบันมาเป็นมหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2548 ก็ได้มีการรวมกลุ่มวิทยาเขตในสังกัดแยกออกเป็น 9 มหาวิทยาลัย และหนึ่งในมหาวิทยาลัยที่แยกอิสระออกมา ก็คือ “มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระ นคร”

จนถึงปัจจุบัน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เป็นมหาวิทยาลัยที่อยู่ใจกลาง กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยวิทยาเขตเดิม ๕ แห่ง ได้แก่

๑. วิทยาเขตเทเวศร์
๒. วิทยาเขตโชติเวช
๓. วิทยาเขตพณิชยการพระนคร
๔. วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์
๕. วิทยาเขตพระนครเหนือ

มหาวิทยาลัยยังคงยึดมั่นในการสร้างบัณฑิตนักปฏิบัติ ที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญด้าน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยแบ่งการจัดการเรียนการสอน ออกเป็น ๙ คณะ ได้แก่

๑. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
๒. คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
๓. คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน
๔. คณะบริหารธุรกิจ
๕. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
๖. คณะวิศวกรรมศาสตร์
๗. คณะศิลปศาสตร์
๘. คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น
๙. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ

๔.๒ ข้อมูลเกี่ยวกับประเทศเกาหลี

ประเทศเกาหลี เป็นอดีตประเทศ ตั้งอยู่ในคาบสมุทรเกาหลี ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ประเทศเกาหลีถูกแบ่งออกเป็นประเทศเกาหลีเหนือและประเทศเกาหลีใต้ ประวัติศาสตร์เริ่มจาก อาณาจักรโชซอนโบราณ สถาปนาขึ้นโดย "ทันกุน" ต่อมาสมัยสามอาณาจักรแห่งเกาหลี (โคกูรยอ, แพ็กเจ , และซิลลา) ถูกรวมเข้าด้วยกันเป็นสหอาณาจักรซิลลา ซึ่งมีพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรือง และต่อมา ค.ศ. ๙๑๘ ได้สถาปนาอาณาจักรโครยอซึ่งเป็นชื่อของเกาหลี (Korea) และเมื่อราชวงศ์โชซอน (ราชวงศ์ลี) ครองอำนาจเปลี่ยนชื่ออาณาจักรใหม่ ชื่อ อาณาจักรโชซอนเมืองหลวงชื่อว่า ฮันยาง (กรุงโซล) มีลัทธิ ขงจื้อ เป็นคตินิยมประจำชาติ และได้ประดิษฐ์อักษรเกาหลี ขึ้น

ในปี พ.ศ. ๒๔๕๓ เกาหลีต้องอยู่ภายใต้การปกครองของญี่ปุ่น จนกระทั่งสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ ๒ ประเทศเกาหลีก็ได้แบ่งเป็น ๒ ประเทศ คือ เกาหลีใต้ และ เกาหลีเหนือ อย่างถาวร โดยประเทศเกาหลีใต้สถาปนาเป็นสาธารณรัฐเกาหลี ส่วนประเทศเกาหลีเหนือสถาปนาเป็นสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี

คาบสมุทรเกาหลีทอดตัวไปทางทิศใต้ทางด้านตะวันออกของทวีปเอเชีย มีความยาว ๑,๐๒๐ กิโลเมตร (๖๑๒ ไมล์) และกว้าง ๑๗๕ กิโลเมตร (๑๐๕ ไมล์) ณ จุดที่แคบที่สุดของคาบสมุทร พื้นที่ร้อยละ ๗๐ ของประเทศเป็นเทือกเขา จึงจัดเป็นประเทศที่มีภูมิประเทศเป็นเทือกเขามากที่สุดแห่งหนึ่งของโลก

ความเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของแผ่นดินที่เป็นหินแกรนิตและหินปูนทำให้เกิดภูมิประเทศที่สวยงามอย่างมหัศจรรย์ ประกอบด้วยเทือกเขาและหุบเขา เทือกเขา ตลอดชายฝั่งด้านตะวันออกสูงชัน และทอดตัวลงสู่ทะเลตะวันออก ในขณะที่ชายฝั่งทางด้านใต้ และตะวันตก เทือกเขาค่อย ๆ ลาดลงต่ำสู่ที่ราบชายฝั่ง ซึ่งเป็นแหล่งเกษตรกรรมที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งในเกาหลีโดยเฉพาะในด้านการผลิตข้าว คาบสมุทรเกาหลีถูกแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ที่บริเวณเหนือเส้นขนานที่ ๓๘ คือ ประเทศระบอบประชาธิปไตย สาธารณรัฐเกาหลีอยู่ทางใต้ และประเทศระบอบคอมมิวนิสต์ เกาหลีเหนือ โดยถูกคั่นกลางโดยเขตปลอดทหาร

ประเทศเกาหลีใต้มีพื้นที่ ๙๙,๕๐๐ ตารางกิโลเมตร มีประชากร ๔๗.๙ ล้านคน (ค.ศ. ๒๐๐๓) ประกอบด้วย ๙ จังหวัด (โด) กรุงโซลเป็นเมืองหลวงของประเทศ และประกอบด้วยเมืองใหญ่ ๆ ๖ เมือง คือปูซาน แทกู อินช็อน ควังจู แทจ็อน และอูลซัน รวมมีเมืองทั้งหมด ๗๗ เมือง (ซี) ๘๘ มณฑล (ตุน) ใน ๙ จังหวัด

การเมือง

หลังสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ ๒ ในปี พ.ศ. ๒๔๙๑ คาบสมุทรเกาหลีถูกแบ่งเป็นสองส่วนโดยเส้นละติจูดที่ ๓๘ องศาเหนือ (มักเรียกว่าเส้นขนาน ๓๘) โดยสหภาพโซเวียตดูแลเกาหลีเหนือมีการปกครองระบอบสังคมนิยม ส่วนสหรัฐอเมริกาดูแลเกาหลีใต้มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ศาสนา

ชาวเกาหลีเหนือนับถือศาสนาพุทธร้อยละ ๒๓.๓๓, ศาสนาคริสต์ร้อยละ ๕๗.๐๕, ไม่นับถือศาสนา ร้อยละ ๑๕.๒๒ และอื่น ๆ ร้อยละ ๔.๔๐ ส่วนชาวเกาหลีใต้นับถือศาสนาพุทธร้อยละ ๒๖, ศาสนาคริสต์ร้อยละ ๒๖, ไม่นับถือศาสนา ร้อยละ ๔๖ และอื่น ๆ ร้อยละ ๒

เศรษฐกิจ

เปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจจากเกษตรกรรมเป็นอุตสาหกรรม

๔.๓ เกาหลีกับการส่งอิทธิพลทางด้านแฟชั่นและความบันเทิง ในโลกหลังสมัยใหม่ มาสู่ประเทศไทย

การบรรยายในหัวข้อ New Korean Wave โดย Professor KD Kim : DONG – AH INSTITUTE OF MEDIA AND ARTS ประเทศเกาหลี เนื้อหาของการบรรยายได้กล่าวถึงความเคลื่อนไหว

ของแพชั่น และความบันเทิงรวมทั้งการสร้างศิลปินของประเทศเกาหลี Professor KD Kim ได้เปิดวิทัศน์การแสดงคอนเสิร์ต และละครซีรีส์เกาหลี สลับกับการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น พร้อมกับการนำเสนอมุมมองของคนเกาหลีที่มีต่อคนไทยในความนิยมชมชอบศิลปินเกาหลีอย่างบ้าคลั่ง วัยรุ่นไทยสามารถพูดและเขียนภาษาเกาหลี ให้สัมผัสสื่อบุคคลเกาหลีเป็นภาษาเกาหลี มีการก่อตั้งชมรมที่ชื่นชอบศิลปินเกาหลี สะสมของทุกอย่างที่เกี่ยวกับศิลปินเกาหลีที่ตนชื่นชอบ มีการแสดงเลียนแบบศิลปินเกาหลี (Cover) แบบชนิดที่ว่าแยกความแตกต่างกันแทบไม่ออก ในตอนนั้นผู้เขียนมีแต่ความคิด แต่ยังไม่มีความเห็นใดๆ ในความบ้าและความคลั่งของคนไทยที่มีต่อศิลปินเกาหลี ซึ่งก็ไม่ใช่สิ่งผิดที่เราชื่นชอบศิลปินถือว่าเป็นเสรีภาพในความนิยมชมชอบ ความคิดที่ว่านี่คือ เกาหลีสร้างศิลปินที่สามารถครองใจคนได้อย่างไร มีสิ่งใดหรืออิทธิพลใดที่ทำให้ประเทศเกาหลีสามารถสร้างธุรกิจความบันเทิง ที่เชื่อมโยงกับธุรกิจอื่นภายในประเทศได้อย่างเป็นระบบ และประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก

Professor KD Kim อธิบายต่อถึงคำจำกัดความถึงความนิยมอย่างสูงสุดของเกาหลีในเอเชีย ที่นิตยสารในประเทศจีนได้ให้คำจำกัดความครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๙๙ ว่าความนิยมชมชอบต่อวัฒนธรรมเค-ป๊อป ในเอเชีย คือกลุ่มอาการทางวัฒนธรรม (Cultural Syndrome) ดังกล่าวนี้ได้พัฒนาจนกลายเป็นบรรณคดีในระดับชาติของประเทศเกาหลี ที่ได้แพร่ขยายไปยังแพชั่น อาหาร ข้าว คอนเสิร์ต เกมส์ แอนิเมชัน การท่องเที่ยว และอื่นๆอีกมากมาย และเมื่อถามว่า อะไรคือคลื่นของเกาหลี คำตอบคือ ภาพยนตร์และละคร ส่วนคลื่นลูกใหม่คือ ดนตรีแบบเค-ป๊อป (K-Pop) เช่น Baby Vox Rain and Seven เป็นต้น ในส่วนของละครโทรทัศน์เช่น วินเทอร์ โซนาต้า (Winter Sonata) ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในญี่ปุ่น แดจังกึม (Dae Jang Gum) ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในญี่ปุ่น จีน ไต้หวัน รวมทั้งประเทศไทยด้วย นอกจากนี้ยังมีละครโทรทัศน์เรื่องอื่นๆ ที่ได้รับความนิยม เช่น ฟลูเฮาส์ โทมาโท และออร์ทิมน์ สตอรี่ (Full House Tomato and Autumn Story) เป็นต้น ภาพยนตร์ได้แก่ Sash Girl (Jeon Ji Hyung) Shiri

สิ่งที่ละครเกาหลี ประสบความสำเร็จนั้น Professor KD Kim กล่าวว่า ละครเกาหลีมีความรู้สึกที่ใหม่อย่างที่ละครของจีน ไต้หวัน และฮ่องกงไม่มี รวมทั้งยังมีจุดขายไปต่ออเมริกา บางเรื่องเน้นเนื้อหาที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดความรู้สึกให้เป็นแบบดั้งเดิม ซึ่งมันมีความเชื่อมโยงไปยังการท่องเที่ยวของประเทศเกาหลีที่ใช้สถานที่นั้นเป็นฉากการถ่ายทำละครเพื่อตามรอยละครเกาหลี เช่น เมืองซูวอน เกาะนา มิ ร้านอาหารรูปแบบดั้งเดิมตามแบบละครเรื่องแดจังกึม เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีธุรกิจอื่นๆ ที่เกี่ยวกับความบันเทิงเช่น สินค้าที่เกี่ยวข้องดาราศาสตร์ ธุรกิจร้านหนังสือ และธุรกิจอื่นๆอีกมากมาย สิ่งต่างๆ เหล่านี้ล้วนเกิดจากบุคคลที่แบบอย่าง (Idol) ดังนั้นกลุ่มศิลปินนักร้องหรือดาราศาสตร์ จะต้องมีความเข้าใจในเรื่องการตลาดของเกาหลีและตลาดอื่นๆด้วย ซึ่งปัจจุบันการทำตลาดไม่ใช่แค่เฉพาะตลาดในเอเชียเท่านั้น แต่เป็นตลาดทั่วโลก ตัวอย่างเช่น SM Town concert ที่จัดขึ้นเมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๐๑๑ ในประเทศฝรั่งเศส ขายบัตรชมคอนเสิร์ตหมดเพียงเวลา ๑๕ นาทีเท่านั้น การที่กลุ่มนักร้องเค-ป๊อป ประสบความสำเร็จเป็นอย่างมากนั้นเป็นเรื่องของกระบวนการสร้างศิลปิน และความเข้มข้นในการเลือกคนที่เข้ามาเป็นศิลปิน รวมทั้งต้องผ่านการฝึกฝนอย่างหนักหน่วงและเป็นระบบ ซึ่งการผลิตศิลปินที่สามารถเป็นแบบอย่าง (Idol) นั้นต้องใช้เวลาฝึกฝนมากกว่า ๑๗ ปี นอกจากนี้ปัจจัยที่ทำให้กลุ่มนักร้อง เค-ป๊อป ประสบความสำเร็จเป็นอย่างสูง ได้แก่ การสื่อสารสังคม (Social Media) ในโลกหลังสมัยใหม่เช่น

youtube twitter facebook เป็นต้น ซึ่งตลาดธุรกิจบันเทิงของประเทศเกาหลีได้เติบโตเป็นอย่างมาก ในปีที่ผ่านมา เนื่องจากการนำเสนอเนื้อหาที่มีรูปแบบไม่เหมือนใคร รวมทั้งเป็นการผสมผสานทำเต็มที่ดู น่าตื่นตื้น ศิลปินที่ดูดี และเพลงที่ดี เมื่อเพลงที่ดีไปอยู่บนละครที่ดี ก็จะนำไปสู่ละครและเพลงประกอบ ละครที่ดีเช่นกัน อย่างไรก็ตาม ท้ายที่สุดแล้วธุรกิจแห่งความบันเทิงของเกาหลียังคงไม่หยุดนิ่ง ต้องคิด ใหม่เรื่อยๆ โดยที่ไม่ซ้ำรูปแบบเดิม และไม่ซ้ำใคร เพราะว่ามันเป็นเรื่องของแฟชั่นที่มาเร็วและไปเร็ว ทุก อย่างได้สะท้อนวิถีคิดในการสร้างความเป็นผู้นำความนิยมชมชอบแก่ผู้บริโภคที่ต้องการแสวงหาทางเลือก ใหม่อย่างไม่มีที่สิ้นสุด

อย่างไรก็ตาม ธุรกิจความบันเทิงเป็นธุรกิจที่ทำเงินให้ประเทศเกาหลีอย่างมหาศาลทั้ง ๆ ที่ ประเทศเกาหลีเป็นประเทศที่เล็ก และมีทรัพยากรทางธรรมชาติน้อยมาก แต่แฟชั่นและความบันเทิงของ ประเทศเกาหลีได้ส่งอิทธิพลไปตามที่ต่างๆ ทั่วโลกอย่างรวดเร็วและแรง การส่งอิทธิพลของแฟชั่นและความ บันเทิงที่ว้าวนี้ ไม่ได้แค่เฉพาะความเป็นสากล ก้าวล้ำสมัย แต่เกาหลีได้ผสมผสานวัฒนธรรม ความเป็นชาติ เข้าไปอย่างซึ่มลึก ดังกล่าวนี้อาจเป็นเพราะวิถีคิดของคนเกาหลี แรงบีบคั้นของประเทศที่ผ่านสงคราม ความทรง ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสาร หรืออาจเป็นเพราะวิถีคิดของคนเกาหลีที่มีความ สัมพันธ์กับกระแสโลกหลังสมัยใหม่ก็เป็นได้ ซึ่งสามารถคิดได้หลายแง่มุม

อิทธิพลแฟชั่นและความบันเทิงของประเทศเกาหลีสู่ประเทศไทย

การรับและส่งอิทธิพลทางวัฒนธรรมเป็นเรื่องธรรมดาที่บางครั้งก็ไม่ธรรมดา วัฒนธรรมที่เข้มแข็ง ย่อมหลั่งไหลสู่วัฒนธรรมที่อ่อนแกว่า ซึ่งเป็นเรื่องของเสรีภาพของคนต่อความนิยมชมชอบ ความศรัทธา ในความเชื่อของตน ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาต้องยอมรับว่าประเทศไทยรับอิทธิพลแฟชั่นและความ บันเทิงจากประเทศเกาหลีเป็นอย่างมาก ปฏิเสธไม่ได้ว่าคนไทยส่วนใหญ่ได้ชมและติดละครเกาหลีเป็น อย่างมาก ดังกล่าวนี้อาจได้ส่งผลต่อธุรกิจความบันเทิงที่เฟื่องฟู รูปแบบและเนื้อหาของความบันเทิงต่างๆ ไม่ ว่าจะเป็นเพลง ภาพยนตร์ ละคร แฟชั่น การขยายอิทธิพลของแฟชั่นและความบันเทิงของเกาหลีไม่ได้ เฉพาะแค่นั้น แต่เกาหลีได้หลวมรวมความเป็นเกาหลีในแบบอื่นๆ เข้าไว้ด้วยกัน และได้แทรกซึ่มลงไป ในสังคมไทยอย่างไม่รู้ตัว ดังตัวอย่างเช่น ละครโทรทัศน์เรื่อง **เพลงรักในสายลมหนาว : Winter Love Song** เป็นละครที่ได้รับความนิยมจากคนไทยเป็นอย่างมาก โดยนำเข้ามาฉายถึง ๒ ครั้งคือปี พ.ศ. ๒๕๕๕ และพ.ศ. ๒๕๕๘ แสดงนำโดย Bae Yong Joon และ Choi Ji Woo เนื้อหาของละครมีเนื้อหาที่ แตกต่างไปจากละครเรื่องอื่นๆ โดยมีเนื้อเรื่องที่ว่าพระเอกกับนางเอกมีความสนิทสนมกับจนกลายเป็น ความรัก ในวันที่นัดพบกันพระเอกถูกรถชนตาย นางเอกได้เก็บความทุกข์นั้นไว้เกือบสิบปี ในวันที่หนึ่ง นางเอกได้ไปพบชายคนหนึ่งที่มีหน้าเหมือนคนรักของตนที่ตายไป และได้เกิดความรักครั้งใหม่โดยที่ผู้ชาย คนนั้นซึ่งเป็นคนเดียวกันกับพระเอกที่ตายไปแล้วเมื่อสิบปีก่อน ละครได้นำเสนอเนื้อหาอย่างเข้มข้น กินใจ และน่าติดตามเป็นอย่างยิ่ง ผมนึกกับภาพในละครที่สวยงามเน้นการสื่ออารมณ์ของภาพที่ออกมา โดยเฉพาะสถานที่ถ่ายทำ ที่กระตุ้นจินตนาการของผู้ชมให้มีความรู้สึกร่วมไปกับละครเป็นอย่างมาก ดังกล่าวนี้อาจส่งผลต่อธุรกิจท่องเที่ยวแบบตามรอยละคร ซีรีส์เกาหลี โดยมีสถานที่ถ่ายทำเรื่องนี้จำนวนมาก ใช้เกาะนามิ(Namiseom) เป็นสถานที่ถ่ายทำ เกาหลีได้สร้างเรื่องราวของเกาะนี้ให้เชื่อมโยงกับละคร

โทรทัศน์ไว้อย่างน่าสนใจ รวมทั้งใส่จินตนาการเข้าไปยังเกาะแห่งนี้ไว้ว่าเป็นเกาะแห่งความรัก จนเกาะแห่งนี้ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวคนไทยเป็นอย่างมาก

ละครเรื่อง **สะตูดรักที่ปักใจ : Full House** เรื่องราวเกี่ยวกับความรักระหว่างยงเจ นักแสดงชื่อดัง กับจีอิน ที่ทั้งคู่พบกันแบบไม่ชอบหน้ากันขณะที่ไปเที่ยวเมืองจีน จีอินกลับจากเมืองจีนเธอถูกเพื่อนของเธอหักหลังด้วยการขายบ้านของตนให้กับยงเจ เรื่องราวแห่งการทะเลาะหมาดหมางเริ่มขึ้น และด้วยเหตุบางอย่างที่ทำให้ทั้งคู่ต้องแต่งงานกัน แต่เป็นการแต่งเพียงเพื่อให้คนอื่นรับรู้ทั้งคู่ได้สัญญากันว่าจะแต่งงานเพียงแค่ ๖ เดือนเท่านั้น ในระหว่างที่อยู่ด้วยกันจีอินต้องทำงานบ้าน เรื่องราวของความรักได้เกิดขึ้นคละคล้ากับการทะเลาะปนความน่ารัก จนท้ายที่สุดทั้งคู่ก็รักกันอย่างมีความสุข ละครซีรีส์เกาหลีเรื่องนี้ ออกอากาศในประเทศไทยถึง ๒ ครั้งเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๘ และ พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก ผลจากความนิยมในละครได้เกิดทัวร์ท่องเที่ยวแบบตามรอยละครซีรีส์เรื่องสะตูดรักที่ปักใจ : Full House เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสบรรยากาศความรักความอบอุ่นของละครเรื่องนี้ โดยใช้การเปิดบ้านที่สร้างขึ้นที่ริมหาดชายทะเล ด้วยงบประมาณสูงถึงล้านเหรียญสหรัฐ เพื่อถ่ายทำละครเรื่องนี้ โดยเฉพาะ ทัวร์ท่องเที่ยวตามรอยละครซีรีส์เกาหลี ที่คนไทยนิยมเช่นกัน

ละครเรื่อง **แดจังกึมจอมนางแห่งวังหลวง** ละครแนวประวัติศาสตร์ของเกาหลีที่ได้รับความนิยมจากผู้ชมละครโทรทัศน์ชาวไทยเป็นอย่างมากถึงกับมีการออกอากาศซ้ำถึง ๓ ครั้ง โดยออกอากาศในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ , ๒๕๔๙ และ ๒๕๕๔ เป็นละครที่นำเสนอเรื่องราวชีวิตของซอ จังกึม ผู้ที่มีความสามารถในการปรุงอาหารจนกลายเป็นแม่ครัวมือหนึ่งในราชสำนัก และเป็นหมอลางคนแรกที่เป็นสตรีในราชวงศ์โชซอน ซึ่งเป็นรัชสมัยของกษัตริย์จุงจง เนื้อเรื่องสะท้อนถึงความมุ่งมั่น ความอดทน อดกลั้นในสภาวะที่สลับซับซ้อนทางการเมืองในราชวัง รวมทั้งการนำเสนอถึงวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมของเกาหลี แดจังกึมประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก ได้รับความนิยมหลายประเทศในเอเชีย เช่น ประเทศไทย ญี่ปุ่น จีน ฮองกง ไต้หวัน สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย ส่วนในประเทศตะวันตกได้แก่ แคนาดา และชิลากิ ละครโทรทัศน์เรื่องแดจังกึมได้ปลุกกระแสความนิยมวัฒนธรรมเกาหลีไปทั่วโลก ดังกล่าวนี้จุดขายของประเทศเกาหลีด้านวัฒนธรรม จะเห็นได้จากการที่รัฐบาลเกาหลีได้ซื้อโรงถ่ายแดจังกึมจาก MBC มาปรับปรุงเป็นสถานที่ท่องเที่ยว จนสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวทั่วโลก โดยเฉพาะคนไทย ที่นิยมท่องเที่ยวประเทศเกาหลีเพื่อชิมอาหารแบบดั้งเดิมของเกาหลีพร้อมกับได้สัมผัสบรรยากาศของจริงที่ถ่ายทอดเรื่องราวของแดจังกึม

ในส่วนกลุ่มนักร้องเค-ป๊อป นับว่าเป็นสิ่งที่วัยรุ่นไทยหลงใหล และครั้งใคร่ เป็นอย่างมากถึงมากที่สุด ความนิยมในนักร้องเค-ป๊อป ของเกาหลี ได้ส่งผลต่อปรากฏการณ์การเกิดสังคัมใหม่ เกิดสังคัมแฟนคลับที่ครั้งใคร่กลุ่มนักร้องเค-ป๊อป โดยมีการรวมตัวเพื่อจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น มีการแจ้งข่าวสาร พุดคุยทางอินเทอร์เน็ตเพื่อส่งข้อมูลข่าวสารเรื่องราวต่างๆของกลุ่มนักร้องเค-ป๊อปรวมทั้งโปรแกรมการจัดทัวร์คอนเสิร์ต การสะสมของที่ระลึกทุกอย่างของกลุ่มนักร้องที่ตนเองชื่นชอบ การแต่งตัวเลียนแบบ การ

ประกวดเต้น Cover Dance คือการเต้น แต่งตัว ให้เหมือนศิลปินนักร้องเค-ป๊อป ที่ตนชื่นชอบ การทำบุญวันเกิดให้กับศิลปินคนโปรดของตน การเรียนภาษาเกาหลี ปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลของแฟชั่นและความบันเทิงของประเทศเกาหลีที่ส่งอำนาจมายังประเทศไทยอย่างรวดเร็ว และแรง

วง 2PM เป็นกลุ่มศิลปินที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากทั้งในเกาหลีและในประเทศไทย เนื่องจากส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะ หนึ่งในสมาชิกทั้ง ๗ คนของ 2PM เป็นคนไทยคือ นิชคุณ หรือเวทกุล ดังกล่าวนี้ได้ส่งผลต่อความรู้สึกดีของแฟนคลับชาวไทย วง 2PM จึงสามารถเข้ากับคนไทยได้ง่าย และน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งของการรับอิทธิพลทางด้านแฟชั่นและความบันเทิงของเกาหลี การสร้างศิลปินวง 2PM จะคัดเลือกคนที่ผ่านการอดิชั่นมาจากทั่วประเทศ จากนั้นต้องเข้าคอร์สการร้อง การเต้น การแสดงบนเวทีอย่างหนักหน่วง เพื่อให้ได้ศิลปินที่มีคุณภาพ

นอกจากนี้ยังมีกลุ่มศิลปิน เค-ป๊อป อีกมากมายที่ได้รับความนิยมจากคนไทยเป็นอย่างมาก เช่น 2NE1, 4Minutes, Dong Bang Sin Gi, Super Junior, Wonder Girls, After School, Miss A, Tiara และวงอื่นๆ อีกมากมายที่คนไทยให้ความสนใจ

๔.๔ รูปแบบการรับอิทธิพลทางแฟชั่นจากประเทศเกาหลีของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ในการสำรวจข้อมูลโดยการสุ่มแจกแบบสอบถามคณะละ ๕๐ ชุด เพื่อหาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับความชื่นชอบแฟชั่นเกาหลีของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง ๙ คณะนั้น พบว่าคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมมีผู้ชื่นชอบ ๑ คน, คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์มีผู้ชื่นชอบ ๑๘ คน, คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชนมีผู้ชื่นชอบ ๑๑ คน, คณะบริหารธุรกิจมีผู้ชื่นชอบ ๑๖ คน, คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีผู้ชื่นชอบ ๖ คน, คณะวิศวกรรมศาสตร์มีผู้ชื่นชอบ ๕ คน, คณะศิลปศาสตร์มีผู้ชื่นชอบ ๕ คน, คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่นมีผู้ชื่นชอบ ๒๐ คน, คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบมีผู้ชื่นชอบ ๘ คน

การสำรวจข้อมูลในกลุ่มผู้ชื่นชอบแฟชั่นจากประเทศเกาหลีนั้น ผู้วิจัยไม่ได้มุ่งหาคำตอบทางสถิติแต่อย่างใด เนื่องจากผู้วิจัยต้องการข้อมูลที่เป็นทัศนคติจากผู้ตอบแบบสอบถามมากกว่า ดังนั้นเมื่อผู้วิจัยผู้ว่านักศึกษาคนใดชื่นชอบบ้าง จึงได้ทำการสัมภาษณ์เพื่อสอบถามถึงทัศนคติ และเหตุผลต่างๆ ในเรื่องของความชื่นชอบแฟชั่นจากประเทศเกาหลี นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ติดตามผู้ชื่นชอบจากทางเทคโนโลยีสารสนเทศ (Social Media) โดยเฉพาะทาง Facebook และ Instagram

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการติดต่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ในกลุ่มตัวอย่างจากนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครทั้ง ๙ คณะ สรุปได้ดังนี้

การรับอิทธิพลทางแฟชั่นจากประเทศเกาหลีของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ทั้งหมดได้รับอิทธิพลมาจากสิ่งที่เป็นความบันเทิงของเกาหลี โดยเฉพาะอย่างยิ่งศิลปินนักร้อง และดาราซีรีส์ ส่วนดาราภาพยนตร์ไม่ได้ส่งอิทธิพลต่อความชื่นชอบเท่าใดนัก กลุ่มผู้กลุ่มผู้ชื่นชอบแฟชั่นและความบันเทิงของประเทศเกาหลี (Korean Fan club) ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

แบ่งเป็น ๒ กลุ่ม ด้วยกันคือ กลุ่มผู้ชื่นชอบนักร้อง และกลุ่มผู้ชื่นชอบดาราศีรีส์ ในรูปแบบการรับอิทธิพลทางแฟชั่นจากประเทศเกาหลีของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ส่วนใหญ่จะเป็นนักร้อง กลุ่มวง Boy Band ในส่วนของศิลปินนักร้องที่แสดงละครซีรีส์ด้วย ส่วนใหญ่จะชื่นชอบไปพร้อมกัน ส่วนดาราศีรีส์ที่ไม่ได้เป็นศิลปินนักร้องมีน้อยมาก

ในกลุ่มผู้ชื่นชอบนักร้องเกาหลีของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาหญิง และชอบวง Boy Band มากกว่า กลุ่มศิลปินหญิง ได้แก่ วง Big Bang, Superjunior, Shinee, F.T. island, Girl Generation, HyunA, Infinite, 2NE1, F(X), Kara, 2PM

เหตุผลที่ชื่นชอบ อันดับ ๑ คือ หน้าตา ความสดใส ความน่ารัก ความมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของแต่ละวง และศิลปินแต่ละคน

อันดับ ๒ คือ ท่าเต้นที่ดี การออกแบบท่าเต้นที่เป็นเอกลักษณ์ เหมือนได้ซ้อมมาอย่างหนัก ศิลปินมีความตั้งใจ

อันดับ ๓ คือ ท่วงทำนองเพลง เพลงมีความหมายที่ดี และน่าสนใจ การแสดงคอนเสิร์ต ดูดีกว่าศิลปินเมืองไทย ศิลปินเกาหลีสามารถพูดภาษาไทยได้ ถึงแม้ว่าจะพูดได้บางคำ

นอกจากนี้แล้วยังพบประเด็นจากการสัมภาษณ์ว่า กลุ่มผู้ชื่นชอบส่วนใหญ่ได้ชื่นชอบต่อเนื่องมาตั้งแต่ตอนเรียนมัธยม เมื่อเข้ามาศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ความชื่นชอบนี้ยังตามมาด้วย แต่การแสดงออกในความชื่นชอบ และรูปแบบการรับอิทธิพลต่างนั้นจะแสดงออกน้อยลง เนื่องจากการที่มีรู้สึกว่าเป็นผู้ใหญ่ขึ้น แต่ความชื่นชอบก็ยังมีอยู่

จากการสัมภาษณ์ในประเด็นของเพลงเกาหลีนั้นว่ามีส่วนสำคัญในการชักนำไปสู่ความชื่นชอบ ถึงแม้ว่าจะฟังความหมายของเพลงไม่รู้เรื่อง แต่ก็สามารถฟังท่วงทำนอง และจังหวะได้ บางเพลงมีทำนองดี ฟังแล้วเข้าหู กลุ่มผู้ชื่นชอบก็จะไปค้นคว้า ติดตาม ในอินเทอร์เน็ต ซึ่งจะมีทั้งข้อมูลของเพลง การแปลเพลงจากภาษาเกาหลีให้เป็นภาษาไทย รวมทั้งข้อมูลของนักร้องทั้งหมดจะถูกรวบรวมไว้ในอินเทอร์เน็ตทั้งหมด กลุ่มนักศึกษาที่ชื่นชอบเพลงเกาหลีกล่าวกับนักวิจัยว่า มันสนุก ละตื่นเต้นสำหรับการติดตามเรื่องราวต่างๆ ของศิลปินเกาหลี

สิ่งที่มีอิทธิพลทางแฟชั่นจากประเทศเกาหลีของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร คือ นักร้องวงเกาหลีมีหน้าตาดี ความสดใส ความน่ารัก เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อความชื่นชอบซึ่งศิลปินจะมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของแต่ละวง และศิลปินแต่ละคน การท่าเต้นที่ดี การออกแบบท่าเต้นที่เป็นเอกลักษณ์ เหมือนได้ ซ้อมมาอย่างหนัก เหมือนกับการสะท้อนถึงความตั้งใจของศิลปินศิลปิน รวมทั้งเพลงเกาหลี ท่วงทำนองเพลงที่ทันสมัย เร้าใจ ฟังง่าย ให้ความรู้สึกที่ทันสมัย เพลงมีความหมายที่ดี และน่าสนใจ การแสดงคอนเสิร์ตที่ดูดีกว่าศิลปินเมืองไทย มีระบบแสง สี เสียงที่สร้างสรรค์ ไม่ซ้ำแบบศิลปินคนใด

นักร้องเกาหลีที่กลุ่มนักศึกษาหามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครชื่นชอบ

Big Bang

<http://www.fanpop.com/clubs/2ne1-and-bigbang/images/21418015/title/bigbang-wallpaper>

super-junior

<http://www.fanpop.com/clubs/super-junior/images/12146004/title/4jib-poster-hd-photo>

shinee

[http://oddnnessweirdness.blogspot.com/2013/02/shinee -has-plans-for-another-japanese-](http://oddnnessweirdness.blogspot.com/2013/02/shinee-has-plans-for-another-japanese-)

ft-island

<http://www.fanpop.com/clubs/ft-island/images/24443250/title/3-ftisland-3-wallpaper-comeback->

2PM

<http://forums.soompi.es/discussion/196/cuales-son-los-mejores-grupos-kpop-que-bailan-brutal->

G dragon

<https://www.google.co.th/search?q=gdragon&rlz>

Girl Generation

<http://teen.mthai.com/variety/23631.html>

Hyuna

<http://www.fanpop.com/clubs/hyuna/images/33911579/title/hyuna-wallpaperpara-ti/p2fire.html>

2NE1

<http://www.fanpop.com/clubs/2ne1/images/18565633/title>

F(X)

<http://all-about-korea18.blogspot.com/2012/07/fx-appearance.html>

Kara

http://www.umnet.com/free-screensaver/2824-kara_1600x1280

การติดตามศิลปิน

การติดตามข่าวสารศิลปินเกาหลี และการติดต่อระหว่างกลุ่มผู้ชื่นชอบ Korean Fan club ด้วยกัน ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Social Media) ส่วนใหญ่ติดต่อผ่านทาง Instagram ของศิลปิน ซึ่งมีกลุ่มผู้ชื่นชอบ Follow ตามเป็นจำนวนมาก และเมื่อศิลปินโพสรูปของตัวศิลปินเอง จะมีคนโพสข้อความตอบ เป็นหลักหมื่นถึงแสนข้อความ นอกจากนี้ยังสามารถติดตามศิลปินได้ใน Facebook ที่เปิดเป็นกลุ่มผู้ใช้ที่เป็นกลุ่มผู้ชื่นชอบเดียวกัน รวมทั้ง Website ของค่ายที่ศิลปินสังกัดอยู่

เทคโนโลยีสารสนเทศ (Social Media) เป็นสิ่งที่มีบทบาทอย่างมาก และมีกลุ่มผู้ชื่นชอบศิลปินเกาหลีใช้กันเป็นอย่างมาก เนื่องจากความรวดเร็ว เข้าถึงง่ายกว่าสื่ออื่นๆ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับการเสนอข่าวสารที่เกี่ยวกับศิลปินในยุคก่อนนั้น มักจะใช้สื่อในรูปแบบของรายการโทรทัศน์ นิตยสาร บันเทิงต่างๆ ซึ่งปัจจุบันถึงแม้ว่านิตยสารบันเทิงเหล่านี้ยังมีอยู่ แต่เมื่อเปรียบเทียบกับสื่อ Social Media ในปัจจุบันแล้ว ก็ยังสรุปได้ว่าเป็นสื่อที่เข้าถึงได้ยากกว่า เนื่องจากปัจจุบัน นักศึกษามีสื่อใช้แทบทุกคน ไม่ว่าจะเป็น I Phon , I pad รวมทั้งโทรศัพท์ติดตามตัว ดังนั้นการเข้าถึงข้อมูลต่างๆ ที่ตัวเองสนใจนั้น สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง อีกทั้งสามารถมีปฏิสัมพันธ์ ได้ตอบเรื่องราวต่างๆ ได้อย่างสะดวกสบาย รวดเร็ว ในกรณีของการติดตามศิลปินเกาหลีของนักศึกษาที่ชื่นชอบศิลปินเกาหลีภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครนั้น ใช้สื่อทาง Social Media สำหรับติดตามศิลปินทั้งหมด เพื่อติดตามข่าวสาร ความเคลื่อนไหวของศิลปินที่ตนเองชื่นชอบ ในการวิจัยเรื่องนี้พบว่า มีนักศึกษาในคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่นคนหนึ่ง เป็นกลุ่มผู้ชื่นชอบที่ดูแลเวปไซต์ และ Facebook ที่เกี่ยวกับศิลปินเกาหลี สำหรับกลุ่มผู้ชื่นชอบในประเทศไทย เพื่อติดตามข่าวสารของศิลปิน และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่างๆ ระหว่างกลุ่มผู้ชื่นชอบด้วยกัน

การใช้ Social Media สำหรับติดตามศิลปินนี้ เมื่อศิลปินมาประเทศไทยเพื่อมาแสดงคอนเสิร์ต กลุ่มผู้ชื่นชอบที่เป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครส่วนใหญ่ จะตามไปทุกๆ ที่ที่ศิลปินไปรู้กำหนดการของศิลปินทั้งหมด ตลอดที่ศิลปินพักอยู่ที่ประเทศไทย รวมทั้งโรงแรมที่พัก เบอร์ห้อง บางคนถึงกับจองโรงแรมเดียวกันกับศิลปิน เพื่อจะได้ทานอาหารเช้าพร้อมๆ กับศิลปิน แม้ว่าจะไม่ใช่โต๊ะเดียวกัน ในส่วนน้อยเลือกที่จะไม่ตามศิลปินเมื่อมาประเทศไทยนั้น ให้ความเห็นว่า ตอนนี้อยู่ในระดับมหาวิทยาลัยแล้ว รู้สึกเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น ผู้ที่ไปรอศิลปินตามสนามบิน หรือตามโรงแรมส่วนใหญ่เป็นนักเรียนมัธยม ไม่อยากติดตามเท่าไรนัก เพราะคนเยอะต้องรอ และเบียดเสียดอัดเยียดเป็นมาก แต่ถ้ามีไปกันแอบบกลุ่มเพื่อนก็อาจจะไป นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่า กลุ่มผู้ชื่นชอบ บางคนที่รวยมากๆ จะซื้อของราคาแพงๆ ให้ศิลปิน เช่นซื้อกระเป๋าหลุยส์วิตตองค์ ให้ศิลปินที่ชื่นชอบทุกคอลเลคชั่น จนศิลปินจำได้ เพื่อที่จะได้เป็น V.I.P Fan club ซึ่งสามารถรับประทานอาหารร่วมโต๊ะกับศิลปินได้

การติดตามคอนเสิร์ต ส่วนใหญ่จะไปรับศิลปินที่สนามบิน มีการจองตั้งล่วงหน้า ๑ - ๒ เดือน ซึ่งการเปิดขายบัตร จะเปิดแค่ ๑ - ๒ วัน บัตรที่อยู่หน้าเวที ประมาณ ๕,๐๐๐ - ๖,๐๐๐ บาท กลุ่มผู้ชื่นชอบที่เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยทั้งหมด อยากรับบัตรหน้าเวที เพราะจะได้ใกล้ชิด ได้จับมือได้เซ็ดเหงื่อให้ศิลปิน กลุ่มนักศึกษาที่ชื่นชอบส่วนใหญ่เคยเข้าชมคอนเสิร์ต ส่วนที่ยังไม่ได้เข้าชมคอนเสิร์ต กำลังวางแผนจะไปดูเมื่อศิลปินมาแสดงคอนเสิร์ต ที่ประเทศไทย

ตัวอย่างเว็บไซต์ ที่ติดตามข่าวสารของศิลปินเกาหลี

<http://www.pingbook.com/>

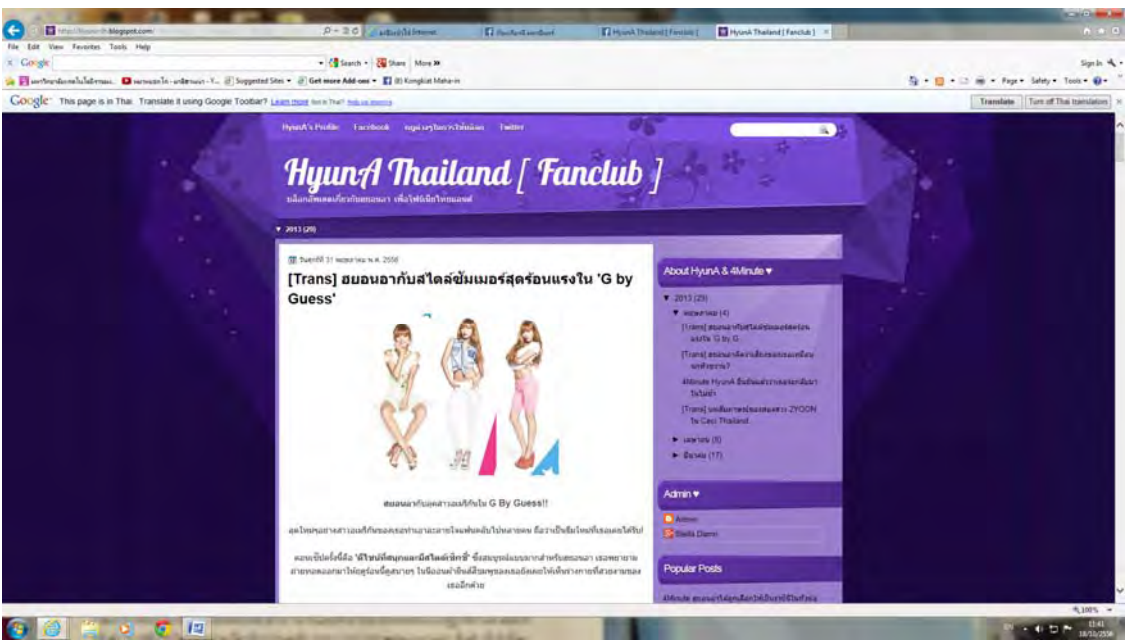

<http://korea.tlcthai.com/tag>

ตัวอย่างเว็บไซต์ ที่ติดตามข่าวสารของศิลปินเกาหลี (จากการสัมภาษณ์นักศึกษา มทร. พระนครที่ชื่นชอบศิลปินเกาหลี)

Facebook ของกลุ่มผู้ชื่นชอบศิลปินเกาหลี HyunA ในประเทศไทย ดูแลระบบโดย น.ส.กิติกามณีภาสวรรณเดช นักศึกษาศาสาวิชาออกแบบแฟชั่นและสิ่งทอ คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มทร.พระนคร

เว็บไซต์ของกลุ่มผู้ชื่นชอบศิลปินเกาหลี HyunA ในประเทศไทย

<https://twitter.com/HyunaTH>

twitter ของกลุ่มผู้ชื่นชอบศิลปินเกาหลี HyunA ในประเทศไทย

รูปแบบการรับอิทธิพลทางแฟชั่นจากประเทศเกาหลี

เทคโนโลยีสารสนเทศ (Social Media) เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการส่งอิทธิพลทางแฟชั่นของประเทศเกาหลี เนื่องจากนักศึกษาทุกคนมีอุปกรณ์สื่อสารที่สามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้ ไม่ว่าจะเป็น iPhone, iPad, โทรศัพท์ติดตามตัว รวมทั้งคอมพิวเตอร์ ที่นักศึกษาสามารถเข้าถึงข้อมูล ข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับศิลปินเกาหลีได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง นักศึกษาสามารถติดต่อสื่อสาร ระหว่างกลุ่มผู้ชื่นชอบด้วยกันได้ และนักศึกษาในมหาวิทยาลัยในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร บางคนยังเป็นสมาชิกในทีมงานทำเว็บไซต์ และเฟกบุ๊ก ที่นำเสนอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับศิลปินเกาหลี และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่างๆ ระหว่างกลุ่มผู้ชื่นชอบในประเทศไทย

การรับอิทธิพลทางแฟชั่นจากประเทศเกาหลี ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีส่วนมากได้รับอิทธิพลมาจากการฟังเพลง ซึ่งการฟังเพลงนั้นสามารถหาฟังได้ในอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้สามารถดาวน์โหลดได้อย่างง่ายดาย ไม่มีนักศึกษาคนใดเลยที่ซื้อซีดีเพลงเพื่อฟังเพลงเลย รองลงมาคือการสะสมของต่างๆ ที่เกี่ยวกับศิลปินเกาหลี ตั้งแต่รูปภาพ ที่หาได้ทั่วทางอินเทอร์เน็ต ของที่ระลึกต่างๆ ตัวคอนเสิร์ต หมวก เสื้อยืดที่ของกลุ่มศิลปิน ที่ทำขึ้นมาโดยกลุ่มผู้ชื่นชอบ

ในประเด็นการส่งอิทธิพลที่มาจาก การฟังเพลง ผู้วิจัยขอยกตัวอย่าง ความจากการสัมภาษณ์ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ดังนี้

เพลง It's all lies โดยวง B.A.P. มีเนื้อหาที่กล่าวถึงผู้ชายที่บอกเลิกผู้หญิงแล้วมาสำนึกผิด ที่หลัง อยากบอกหญิงคนรักว่าสิ่งที่ทำลงไปนั้นไม่ได้ตั้งใจ โดยส่วนตัวแล้วชอบเพลงนี้มาก เพราะเป็นเพลงช้า ฟังสบายหู ดนตรีเบาๆ ศิลปินถ่ายทอดอารมณ์เพลงได้ดี โดยเฉพาะท่อนที่มีเนื้อร้องที่ว่า “กลับมาหาผมเถอะ ผมขอร้อง” ศิลปินได้ร้องเน้น และกระแทกค้ำ ทำให้มีความรู้สึกว่ามันกระแทกใจเราด้วย เพลงนี้เสริมด้วยจังหวะแร็ป ที่มีเสน่ห์โดย ยงกุก ส่วนท่อนโซโล่ เป็นนักร้องที่มีอายุน้อยที่สุดในวง ทำให้เสียงร้องดูยังเด็กอยู่ ประสานกับเสียงของ ยงกุก ที่ดูมีพลังเป็นอย่างมากในท่อนที่ว่า “ผมรู้สึกว่าตัวเองอยู่ไม่ได้ เมื่อขาดคุณ” เสียงเข้มๆ และการประสานเสียงที่แปลกใหม่ทำให้เรียกร้องแฟนเพลงติดตามและฟังเพลงนี้บ่อยขึ้น บางคนคิดว่าการฟังเพลงเกาหลีเป็นเรื่องที่ไร้สาระ แต่ดิฉันคิดว่าเพลงเกาหลีเป็นเพลงที่เพราะ น่าฟัง น่าสนใจ การฟังเพลงเกาหลีบางครั้งเราไม่จำเป็นต้องรู้ความหมายมัน แต่ถ้าเราอยากรู้ความหมายก็หาสมารถหาได้ภายในเว็บไซต์ กูเกิล การฟังเพลงเกาหลีรู้สึกได้ว่าศิลปินเกาหลีมีความตั้งใจ ในการคิดทำต้น และการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ มีความเป็นตัวของตัวเอง ดูอย่างไรก็เป็นเกาหลี (ศิริภรณ์ กันขำ นักศึกษาสาขาวิชาออกแบบแฟชั่นและสิ่งทอ คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มทร.พระนคร)

ตัวอย่างรูปแบบการแต่งกายของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ที่ได้รับอิทธิพลทางแฟชั่นเกาหลี น.ส. ธิดา เย็นอ่อน สาขาวิชาออกแบบแฟชั่นและสิ่งทอ คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มทร.พระนคร

ตัวอย่างรูปแบบการรับอิทธิพลทางแฟชั่นจากประเทศเกาหลี ในกลุ่มผู้ชื่นชอบศิลปินเกาหลี
ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

การรับอิทธิพลอีกประเด็นหนึ่งคือ การที่กลุ่มศิลปินเกาหลีมาแสดงคอนเสิร์ตที่ประเทศไทย ซึ่งจะได้รับติดตามจากกลุ่มผู้ชื่นชอบทางอินเทอร์เน็ตอยู่แล้ว กลุ่มผู้ชื่นชอบที่เป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลนั้น ทุกคนให้คำตอบว่าถ้ามีโอกาสจะเข้าชมคอนเสิร์ตศิลปินเกาหลีที่มาประเทศไทยสักครั้งหนึ่งในชีวิต ถึงแม้ว่าบัตรชมคอนเสิร์ตจะแพงเท่าใดก็ตาม ก็จะพยายามเก็บสะสมเงินเพื่อซื้อบัตรคอนเสิร์ต ซึ่งสามารถรู้ล่วงหน้าอยู่แล้วว่าศิลปินที่ตัวเองชื่นชอบ จะมาแสดงคอนเสิร์ตที่ประเทศไทยตอนไหน

ในประเด็นการรับอิทธิพลทางด้านการแต่งตัวตามศิลปินมีน้อย เนื่องจากกลุ่มนักศึกษามีรู้สึกว่า เป็นผู้ใหญ่ขึ้น การแสดงออกในลักษณะที่หลงใหลครั้งใคร่จะน้อยลง เมื่อเทียบกับในขณะที่เรียนระดับมัธยม แต่ความชื่นชอบก็ยังมีอยู่ ในการแต่งตัวในลักษณะเลียนแบบศิลปินจะแต่งตัวในโอกาสพิเศษจริงๆ โดยการแต่งเป็นกลุ่ม แต่ก็น้อยลง ส่วนใหญ่จะเป็นการแต่งกายเพื่อการแสดงในลักษณะของการเต้นเลียนแบบศิลปิน (Cover Dance) แต่ในชีวิตประจำวันก็จะแต่งตามสไตล์ของตัวเองมากกว่า แต่สิ่งที่ได้รับอิทธิพลมากคือทรงผม นักศึกษาส่วนใหญ่เลือกที่จะตัดผมทรงที่เป็นไปตามแบบของศิลปินเกาหลี ซึ่งจะต้องปรับให้เข้ากับระเบียบทรงผมของมหาวิทยาลัย

อิทธิพล ที่เป็นแบบอย่าง ที่ส่งมายังนักศึกษาที่ชื่นชอบ คือความมุ่งมั่น ความตั้งใจของศิลปิน รวมทั้งการผลิตงานออกมามีคุณภาพ ไม่สุกเอาเผากิน การทำงานอย่างมืออาชีพ เป็นอิทธิพลหนึ่งที่ส่งต่อนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

บทที่ ๕

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการรูปแบบการรับอิทธิพลทางแฟชั่นจากประเทศเกาหลีของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

๕.๑ ผลการวิจัย

กลุ่มผู้ชื่นชอบแฟชั่นและความบันเทิงของประเทศเกาหลี (Korean Fan club) ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร แบ่งเป็น ๒ กลุ่ม ด้วยกันคือ กลุ่มผู้ชื่นชอบนักร้อง และกลุ่มผู้ชื่นชอบดาราชีรีส์ ในรูปแบบการรับอิทธิพลทางแฟชั่นจากประเทศเกาหลีของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ส่วนใหญ่จะเป็นนักร้อง กลุ่มวง Boy Band ส่วนดาราชีรีส์ มีน้อยมาก ส่วนใหญ่จะชื่นชอบไปพร้อมกัน เนื่องจากนักร้องเริ่มมาแสดงละครซีรีส์

ในกลุ่มผู้ชื่นชอบนักร้องเกาหลีของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาหญิง และชอบวง Boy Band มากกว่า ได้แก่ วง Big Bang, Superjunior, Shinee, Ftisland, Girl Generation, Infnitie. 2NE1, F(X), Kara

เหตุผลที่ชื่นชอบ อันดับ ๑ คือ หน้าตา ความสดใส ความน่ารัก

อันดับ ๒ คือ ท่าเต้นที่ดี การออกแบบท่าเต้นที่เป็นเอกลักษณ์ เหมือนได้

ซ้อมมาอย่างหนัก ศิลปินมีความตั้งใจ

อันดับ ๓ คือ ท่วงทำนองเพลง การแสดงคอนเสิร์ต ดูดีกว่าศิลปินเมืองไทย

ศิลปินเกาหลีสามารถพูดภาษาไทยได้ (บางคำ)

การติดตามศิลปิน

การติดตามข่าวสารศิลปินเกาหลี และการติดต่อระหว่างกลุ่มผู้ชื่นชอบด้วยกัน โดยใช้สื่อสังคมในเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่วนใหญ่ติดต่อผ่านทางอินสตาร์แกรมของศิลปิน ซึ่งมีกลุ่มผู้ชื่นชอบติดตามเป็นจำนวนมากล้าน และเมื่อศิลปินโพสรูปของตัวศิลปินเอง จะมีคนโพสข้อความตอบ เป็นหลักหมื่นถึงแสนข้อความ นอกจากนี้ยังสามารถติดตามศิลปินได้ในเฟซบุ๊กที่เปิดเป็นกลุ่มผู้ใช้ที่เป็นกลุ่มผู้ชื่นชอบเดียวกัน รวมทั้งเว็บไซต์ของค่ายที่ศิลปินสังกัดอยู่

การใช้สื่อสังคม สำหรับติดตามศิลปินนี้ เมื่อศิลปินมาประเทศไทยเพื่อมาแสดงคอนเสิร์ต กลุ่มผู้ชื่นชอบที่เป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครส่วนใหญ่ จะตามไปทุกๆ ที่ที่ศิลปินไปรู้กำหนดการของศิลปินทั้งหมด ตลอดที่ศิลปินพักอยู่ที่ประเทศไทย รวมทั้งโรงแรมที่พัก เบอร์ห้อง บางคนถึงกับจองโรงแรมเดียวกันกับศิลปิน เพื่อจะได้ทานอาหารเข้าพร้อมกับศิลปิน แม้ว่าจะไม่ใช้โต๊ะเดียวกัน

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่า กลุ่มผู้ชื่นชอบ บางคนที่รวยมากๆ จะซื้อของราคาแพงๆ ให้ศิลปิน เช่นซื้อกระเป๋าหลุยส์วิตตองค์ ให้ศิลปินที่ชื่นชอบทุกคอลเลคชั่น จนศิลปินจำได้ เพื่อที่จะได้เป็น V.I.P Fan club ซึ่งสามารถรับประทานอาหารร่วมโต๊ะกับศิลปินได้

การติดตามคอนเสิร์ต ส่วนใหญ่จะไปรับศิลปินที่สนามบิน มีการจองตั้งล่วงหน้า ๑ - ๒ เดือน ซึ่งการเปิดขายบัตร จะเปิดแค่ ๑ - ๒ วัน บัตรที่อยู่หน้าเวที ประมาณ ๕,๐๐๐ - ๖,๐๐๐ บาท กลุ่มผู้ชื่นชอบที่เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยทั้งหมด อยากรับบัตรหน้าเวที เพราะจะได้ใกล้ชิด ได้จับมือ ได้เซ็ดเหงื่อให้ศิลปิน กลุ่มนักศึกษาที่ชื่นชอบส่วนใหญ่เคยเข้าชมคอนเสิร์ต ส่วนที่ยังไม่ได้ชมคอนเสิร์ตกำลังวางแผนจะไปดูเมื่อศิลปินมาแสดงคอนเสิร์ตที่ประเทศไทย

รูปแบบการรับอิทธิพลทางแฟชั่นจากประเทศเกาหลี

การรับอิทธิพลทางแฟชั่นจากประเทศเกาหลี ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีส่วนใหญ่จะเป็น การฟังเพลง รองลงมาคือการแต่งตัวที่แสดงถึงกลุ่มผู้ชื่นชอบ ส่วนใหญ่เป็นการใส่เสื้อที่แสดงถึงของกลุ่มศิลปินที่ชื่นชอบ การสะสมของที่ระลึกที่เกี่ยวกับศิลปิน เช่น รูปภาพ ตัวคอนเสิร์ต

ในประเด็นการรับอิทธิพลทางด้านการแต่งตัวตามศิลปินมีน้อย เนื่องจากกลุ่มนักศึกษามีความคิดเห็นว่าตัวเองเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น แต่ที่ได้รับอิทธิพลมากที่สุดคือทรงผม

อิทธิพล ที่เป็นแบบอย่าง ที่ส่งมายังนักศึกษาที่ชื่นชอบ คือความมุ่งมั่น ความตั้งใจของศิลปิน รวมทั้งการผลิตงานออกมามีคุณภาพ ไม่สุกเอาเผากิน การทำงานอย่างมืออาชีพ เป็นอิทธิพลที่ดีที่ส่งต่อนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

บรรณานุกรม

- จุลณี เทียนไทย. (๒๕๔๘). *แหล่งอิทธิพลที่มีผลต่อการสร้างทัศนคติในเรื่อรูปลักษณ์วัยรุ่นไทยที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เบน แอนเดอร์สัน. (๒๕๕๒). *ชุมชนจินตกรรม*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เคล็ดไทย.
- ปิยนุช ประศาสน์กุล. (๒๕๔๘). *ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสาร รสนิยมและพฤติกรรมการแต่งกายของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ทัศนีย์ บุณนาค. (๒๕๕๓). *สุนทรียศาสตร์วัฒนธรรมร่วมสมัย แพชั่น : ค็อกเทลชีวิต*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อุดมปัญญา.
- ยศ สันตสมบัติ. (๒๕๔๐). *มนุษย์กับวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พันชนะ สุนทรพิณิช. (๒๕๔๔). *“ศิลปะแห่งเครื่องแต่งกาย” วารสารศิลปกรรมศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๑(๑๗) มกราคม-มิถุนายน ๒๕๔๔.
- วิภารัตน์ พันธุ์ดำ. (๒๕๔๒). *อิทธิพลของวัฒนธรรมต่างประเทศที่มีต่ออัตลักษณ์ของวัยรุ่นไทย:ศึกษาเฉพาะกรณีดนตรีญี่ปุ่น*. วิทยานิพนธ์. คณะรัฐศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิเชียร รักการ. (๒๕๒๙). *วัฒนธรรมและพฤติกรรมของไทย*. กรุงเทพฯ : โอเอสพรีนติ้งเฮาส์.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (๒๕๕๒). *“ศิลปวัฒนธรรมกับคุณภาพชีวิตไทย” ในเอกสารประกอบการเสวนาศิลปวัฒนธรรม (Art and Culture Forum) การประชุมวิชาการและวิจัยด้านศิลปวัฒนธรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 1 ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (ทปอ.) ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น 21 - 22 สิงหาคม ๒๕๕๒*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อานันท์ กาญจนพันธ์. (๒๕๕๒). *“ความเข้าใจวัฒนธรรมในงานวิจัยสังคมไทย” ในมานุษยวิทยาปะทะวัฒนธรรมศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร.

แหล่งข้อมูลออนไลน์

- <http://th.wikipedia.org/wiki/> : สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๖
- http://www.novabizz.com/NovaAce/Behavior/Motivation_Theory.htm#ixzz1dNhST0yd
: สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖
- <http://www.fanpop.com/clubs/2ne1-and-bigbang/images/21418015/title/bigbang-wallpaper>
: สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖
- <http://www.fanpop.com/clubs/super-junior/images/12146004/title/4jib-poster-hd-photo>
: สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖
- <http://oddsweirdness.blogspot.com/2013/02/shinee-has-plans-for-another-japanese->
: สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖

<http://www.fanpop.com/clubs/ft-island/images/24443250/title/3-ftisland-3-wallpaper-comeback-> : สืบค้นเมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๖

<http://forums.soompi.es/discussion/196/cuales-son-los-mejores-grupos-kpop-que-bailan-> : สืบค้นเมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๖

<http://korea.zubzip.com/topic/36531> : สืบค้นเมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๖

<https://www.google.co.th/search?q=gdragon&rlz> : สืบค้นเมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๖

<http://teen.mthai.com/variety/23631.html> : สืบค้นเมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๖

<http://www.fanpop.com/clubs/hyuna/images/33911579/title/hyuna-wallpaperpara-> : สืบค้นเมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๖

<http://www.fanpop.com/clubs/2ne1/images/18565633/title>: สืบค้นเมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๖

<http://all-about-korea18.blogspot.com/2012/07/fx-appearance.html> : สืบค้นเมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๖

http://www.umnet.com/free-screensaver/2824-kara_1600x1280 : สืบค้นเมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๖

<http://www.pingbook.com/> : สืบค้นเมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๖

<http://korea.tlcthai.com/tag> : สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๖

<https://twitter.com/HyunaTH> : สืบค้นเมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๖

ภาคผนวก

**แบบสอบถามงานวิจัยวิจัยเรื่องการศึกษารูปแบบการรับอิทธิพลทางแฟชั่นจากประเทศเกาหลีของ
นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร**

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

เพื่อการศึกษารูปแบบการรับอิทธิพลทางแฟชั่นจากประเทศเกาหลีของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
ราชมงคลพระนคร

แบบสอบถามนี้ เป็นแบบสอบถามที่ต้องการคำตอบเบื้องต้น ก่อนที่จะทำการเก็บข้อมูลในการ
สัมภาษณ์แบบเชิงลึกต่อไป

๑. ท่านชื่นชอบแฟชั่นแบบเกาหลีหรือไม่ โปรดทำเครื่องหมาย ชื่นชอบ ไม่ชื่นชอบ

๒. ถ้าท่านตอบชื่นชอบ ขอความกรุณากรอกข้อมูล เพื่อจะนัดหมายในการสัมภาษณ์ต่อไป

ชื่อ-สกุล

ชั้นปี

สาขาวิชา

คณะ

โทรศัพท์

E-Mail

Facebook

ขอขอบพระคุณที่ให้ความกรุณาตอบแบบสอบถาม

**แบบสอบถามงานวิจัยวิจัยเรื่องการศึกษารูปแบบการรับอิทธิพลทางแฟชั่นจากประเทศเกาหลีของ
นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร**

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

เพื่อการศึกษารูปแบบการรับอิทธิพลทางแฟชั่นจากประเทศเกาหลีของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
ราชมงคลพระนคร

แบบสอบถามนี้ เป็นแบบสอบถามที่ต้องการคำตอบเบื้องต้น ก่อนที่จะทำการเก็บข้อมูลในการ
สัมภาษณ์แบบเชิงลึกต่อไป

๑. ท่านชื่นชอบแฟชั่นแบบเกาหลีหรือไม่ โปรดทำเครื่องหมาย ชื่นชอบ ไม่ชื่นชอบ

๒. ถ้าท่านตอบชื่นชอบ ขอความกรุณากรอกข้อมูล เพื่อจะนัดหมายในการสัมภาษณ์ต่อไป

ชื่อ-สกุล

ชั้นปี

สาขาวิชา

คณะ

โทรศัพท์

E-Mail

Facebook

ขอขอบพระคุณที่ให้ความกรุณาตอบแบบสอบถาม
